

Dezvăluiri: Maternitatea groazei

FLACĂRA

FLACĂRA

Reportaj
**Singur
printre
criminali**

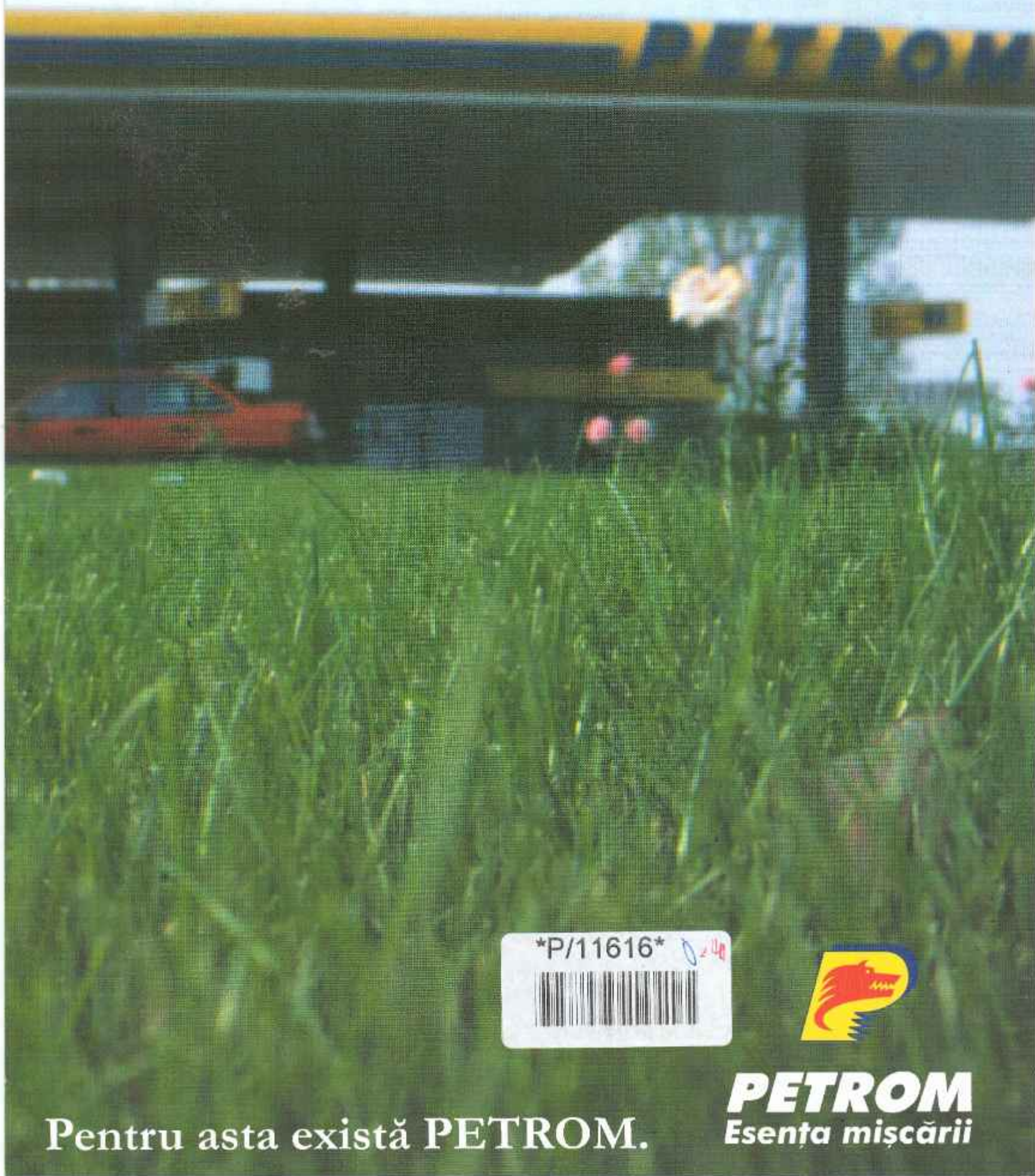
Inedit
Arca lu' Nae

Interviu
**Theodor
Stolojan**

**EFFECTUL
TEO**

Vip
Cream
Dorina Chiriac
Radu Anton Roman

Benzina nu există în natură.

P/11616

Pentru asta există PETROM.

PETROM
Esența mișcării

De fiecare dată
când te urci la volan, ești altul ...
... dar nu știi când se poate rupe filmul.
Ar fi bine să treci mai întâi
pe la noi!

SALA DE
LECȚURĂ

ASIGURAREA DE CARE AVEȚI NEVOIE

Efectul TEO

După o emisiune în care a râs, s-a sucit, s-a învârtit, s-a strâmbat, a descusut, a împuns, a strivit sau a ridicat în slăvi un oarecare invitat, Teo are aceeași vervă. Teo este inepuizabilă. Teo este un fenomen! Un fenomen manifestându-se liber pe ecranul patriei, pe care o înveselește aruncându-i zilnic în față câte-un giumbușluc. Poanta e că nici chiar Teo însăși nu știe cum va arăta, de la bun început, emisiunea ei. Aruncându-se cu capu'-nainte, ea este expresia bucuroasă a vechiului tertip românesc: să fii deștept cu măsură și să te dai drept prost când dai de proști.

În cazul meu, umorul
compensează prostia
periodică.
Eu sunt proastă
periodică. Jur.

"Nu sunt o revelație în televiziune.

▼ **Că tot vorbim de metafora Bucureștiului: care este metafora, poezia peisajului mediatic de la noi? Sau e un hățiș? Cum te descurci?**

– Toată lumea are senzația că în lumea televiziunii trebuie să fii un rechin ca să rezisti. E o tămpenie. În toate mediile trebuie să fii un rechin ca să rezisti. Uite, pisica asta mă agrează.

– Cum o cheamă pe pisică?

– O cheamă Ibric, și este un motan isteric. Așa, indiferent unde te duci, într-un birou de femei, oriunde, la contabilitate, la sereleul cutare, de nu se bărfesc între ele, de nu se se pupă... Deci, nu există un hățiș al televiziunii,

să te faci cineva... Vorba maneliștilor mei: ori ai valoare, ori n-ai valoare, înțelegi? Și mai trebuie să ai, mai mult decât valoare, noroc. Dacă n-ai noroc, nu faci nimic. Eu cunosc o grămadă de oameni mai deștepti de o mie de ori decât mine care n-au avut șansă. Tocmai vorbeam cu un prieten foarte bun al meu, și el de mare succes în televiziune. Ziceam așa: „Cum am ajuns noi aici?” „Nu știu”, zice el. „Știi de ce te-ntreb? Pentru că dacă-ai ști cum am ajuns aici am putea să ne menținem. Sau s-ajungem mai sus”. Dacă știi cum ai ajuns de-acolo până acolo, poți să-ți faci o socoteală până la pasul următor, până la halta urmă-

toare. Nu știu cum să fac eu via Cilibia asta, nu știu cum devine... Și-atunci merg la noroc.

– E de nerepetat drumul pe care ai mers. E unic.

– Absolut. E de nerepetat de mine. A doua cară n-aș mai fi în stare. Trebuie să te-ntâlnești cu oamenii care trebuie, la momentul care trebuie și ceva să deschidă televizorul la momentul în care ești tu acolo și să zică „Uite, p-ai o vreau eu!” Altfel, dacă aștepti pe cineva care să recunoască brusc că tu ai putea reprezenta o revelație în televiziune, s-ar putea să aștepti foarte mulți ani.

– Tu ești o revelație în televiziune?

– Nu sunt o revelație în televiziune. Sunt o omniprezență în televiziune. De zece ani, sunt o veșnică promisiune.

(Salt al motanului Ibric. Salt al lui Teo, din șezut în picioare, din nevoia de apărare în fața revărsării de agresiune din Ibric.)

– Iar s-a isterizat motanul. Să-ți spun: odată a venit la noi Kitty Cepraga, gătită toată pentru prezentările la plus belle de ma monde. Era îmbrăcată bomboană. Și-a sărit pisica pe dresurile ei, le-a făcut praf. După aia nu mai știa cum să se așeze, ca să nu se vadă la televizor că avea un găuroi.

– Tocmai ai luat premiul pentru cea mai bună emisiune de divertisment, la TV mania. Are greutate premiul ăsta pentru tine?

– Orice premiu are o greutate. O dată, pentru că niciodată nu te aștepti, pentru că tot făcând același lucru în fiecare zi ca la șantier, nu te mai gândești la bomboane pe tort. Și când vin premiile e cu atât mai interesant. Mi-ar fi plăcut să iau un premiu și de la Flacăra, demult... Pentru că în anul 1980 am

Sunt o omniprezență în televiziune."

trimis poezii la revista *Flacăra*, marelui poet Geo Dumitrescu. Dar marele poet Geo Dumitrescu nu a consimțit, și m-am întristat foarte când eram jună. Sciseseam două-trei poezii, aveau ritm și rimă, dar erau alcătuite din trei versuri. Câtăta era ideea.

– **E o formulă rară asta, cu trei versuri.**

– Da, da, n-am mai întâlnit. Era așa: „Actori, muncitori, măcelari și poetul, / Cu soarele-n față, cu soarele-n spate/ Căci totul e-n tot. Înțelept cine poate.” Adică: toți suntem într-o mățocărie și unii înțeleg, alții nu-nteleg. Și presupun că domnul Geo Dumitrescu n-a-nțeles în momentul ăla. I-am respectat, pentru mine era, și este, o somitate.

– **Era și un vers tematic acolo, era o poezie angajată.**

– Era tare de tot. Dar n-am avut noroc, așa că m-am apucat de altceva. De-ăia *Flacăra*, pentru mine, reprezintă un moment nostalgic.

– **Cu Keanu Reeves ce fel de moment a fost?**

– N-a fost în nici un fel cu Keanu Reeves, a fost o întâlnire superemoționantă în care eu vroiam să-i spun multe lucruri și am descoperit în momentul ăla că n-am ce să-i spun. Ceea ce vroiam eu să-i spun nu se potrivea. Citisem despre lucrurile înspăimântătoare, nedrepte, care i s-au întâmplat. Am vrut, de fapt, să-i spun, fundamental, că-mi pare rău pentru tot ce i s-a întâmplat și că sunt cu el, alături de el... Dar mi s-a părut o tâmpenie fără sfârșit, să deschid gura și să-i spun asta. Așa că i-am zis „Bună seara” și m-am întors să plec. Dar el m-a oprit. „Măcar ză-mi și mie cum te cheamă”, mi-a zis. I-am zis, și iar am vrut să plec. Noroc că una dintre fete mi-a

arătat că stătea cu mâna întinsă în spatele meu.

– **Dar cum a primit el faptul că ești o vedetă de televiziune din România?**

– I-am spus că eu lucrez la un televizor în România și că știu exact care este dimensiunea mitocăniei pe care o produc în momentul respectiv. Și că știu că o să-l deranjez, dar dacă nu mergeam atunci la el, nu mi-aș fi iertat-o toată viața. El a înțeles foarte bine că eu n-o fac pentru el, ci pentru mine, m-a întrebat dacă vreau să facem o poză, și-am zis nu. Și-am plecat. Zice, „hai, totuși, să ieșim, să facem poze”. El a fost atât de amabil să-mi facă o bucurie, că eu nu eram în stare în veci de veci.

– **Un actor român cam de aceeași valoare pentru filmul românesc cum s-ar fi purtat într-o asemenea situație?**

– Depinde la ce hotel era. Pentru că dac-ar fi fost la *Marriott*, era una, dar dac-ar fi fost în mijlocul drumului, pe Ștefan cel Mare, ar fi fost altceva. În locul în care m-am întâlnit eu cu omu' n-avea cine să vină la el. Pentru că eram într-un hotel de cinci stele, unde costa 2.000 de paral să dormi o noapte. Nimeni nu-l băga în seamă. Absolut nimeni. Toată lumea stătea, bea cafea, trăgea o piparoasă, fiecare cu ale lui. Și omu' cu doi prieteni, relaxat, într-un loc.

– **Ai noștri ar avea disponibilitatea de a conversa așa, cu un necunoscut, cât o fi el de celebru?**

– Eu n-am de unde să știu, pentru că una sunt eu în România și alta în afara țării ăsteia.

– **Tu ai deschiderea asta, te afli-n vorbă cu oricine, dincolo de emisiune?**

– Cel mai adesea da, și cu atât mai mult acum, când am înțeles niște lucruri. Am înțeles ce simte omul când vine la mine... Depinde, totuși, pentru că în România oamenii fiind emoționați și dornici să spună niște lucruri, spun și chestii nașoale.

– **Se plâng?**

– Nu, de-ți fac reproșuri. „Aoleo, doamna Teo, ce grasă sunteți!” Sau, mai nou: „doamna Teo, da' ce grasă erați...” Nu știu dacă eu m-aș duce la unu', indiferent cine-o fi el, să-i spun: „Mamă, ce cocoasă ai!” Că omu' știe. Dacă are o cocoasă cu care se chinuie de nu-știu-câți ani și vrea să și-o trateze la băi, sau să și-o opereze, ar fi neplăcut să i se tot spună. În situația asta am fost eu ani de zile.

– **Alt of nu mai au telespectatorii?**

– Au asta cu grasa sau slaba, sau că li se oprește cablul dimineața la reluare, pentru că intră știrile de pe postul local la cei care nu stau în București. Le promit că le rezolv. Depinde și în ce stare ești. Uneori poți, alteori nu poți. Nu mai poți! Trebuie doar să te lase un pic. Măcar un pic. Odată m-am simțit chiar agasată când o doamnă și-a pus copiii să strige după mine. A trebuit să fac cumpărăturile într-un sfert de oră alergând ca disperata printre galantare și smulgând la nimereală ca să am ce să mănânc în seara aia. Nu poți să faci așa ceva unui om, indiferent cine-o fi el. Eu nu cred că în Elveția cineva își pune copiii să zbiere „Keanuuuu!” La noi, mulți fac asta. „Strig-o pe Teo, hai, strig-o!” Copilul nu vrea, pentru că de obicei copiii au bun simț. „Du-te la ea!” Îi chinuie, să spună poezii...

– Părinții își stimulează și ei copiii cum pot. N-au talentul tău. Cum faci să-ți descoși invitații? Care e tactica ta?

– De obicei te prinzi ce le place lor mai mult să spună. Sunt anumite tipuri de oameni: sunt deprimății, cărora niciodată nu le place să vorbească despre motivul depresiei lor, pe care o ascund cu grijă și pe care o maschează cu eleganță. N-o să te apuci tu să dai la bubă doar ca să-ți faci interviul. Dacă el îți spune dinainte că poate să vorbească despre asta, atunci da. Dacă nu, nu. Pentru că n-ai rezolva nimic, pentru că a doua oară nu-ți mai vine, și pentru că tu te simți foarte prost față de tine. Mi s-a întâmplat odată ceva ce o să țin minte toată viața. Am întrebat un invitat exact ceea ce el mi-a zis în fișă și mă trezesc că începe să plângă. Nu mi-aș fi permis să-l întreb dacă nu o spusese chiar el mai înainte. Asta e neprevăzutul televiziunii în direct.

– Nu poți să spui că nu există și situația în care vrei cu tot dinadinsul să scormonești după o comoară de informație. Astăzi le-ai sucit pe toate părțile pe fetele de la ASIA.

– Da, vrei să scormonești pentru că nu înțelegi. Și dacă eu nu înțeleg înseamnă că nici publicul nu înțelege. Atunci de ce ne-am adunat noi aicea? Vrem să înțelegem împreună. La ASIA pleacă doamna, vine doamna. Am râs, am glumit și la pauză eu mi-am dat seama că eu n-am înțeles de ce. C-aia pleacă în America, da' se-ntoarce după o lună. Firesc ar fi fost să rămână în trei și să ia o mică pauză. N-am înțeles de ce au înlocuit-o. Și nici după emisiune n-am înțeles.

– Să nu ne-ascundem după deget. Ceea ce faci e o incisivitate studiată, nu doar un joc naiv.

– E joc naiv până la un punct. Ca să înțelegem cu toții despre ce vorbim. Și după aia, dacă sunt lucruri care ți se par bizare, pui deștu' acolo și întreb: Da' aia de ce e așa? Oricine ar face asta, cred.

– Ești marea cunoscătoare a micilor secrete mondene. Te îmbogățește lucrul ăsta?

– Iubita mea, să-ți spun un secret: ce se știe pe post este a mia parte din câte știu eu. Știind eu despre ăla care e cu aia și face aia, când vino în emisiune îl întreb: „Am voie să vorbesc despre lucrul ăsta?” Dacă zice nu, vorbesc despre ce știu că pot să vorbesc.

– Ai putea face, de fapt, încă zece emisiuni pe același subiect.

– Nu, aș putea face una tare de tot!

– Și de ce nu-ți permiți?

– Întâi, pentru că l-aș răni degeaba pe om. Trebuie să gândești cum gândește țărânul român: „Băi, rezolv ceva cu asta? Nu. Atunci de ce s-o fac?” De ce să-l întreb p-ăia dacă-i cu aia? El îmi va spune, cu siguranță, că nu-l adevărat, chiar dacă eu îi aduc dovezi. Că le am. De ce s-o fac, doar ca să distrug o căsnicie, poate două?

– E o abilitate politică. Gura politicianilor cum o astupi, să nu-și facă propagandă electorală în emisiunea ta?

– Păi, îi rog frumos. Eu știu despre ei niște lucruri. Când ei au venit și m-au rugat pe mine să nu vorbesc despre niște lucruri, eu am fost de acord. Apoi e rândul meu să le cer să nu vorbească despre ceva. E un târg al bunului simț. Eu am bunul simț să nu-ți dau ție la bubă, tu ai bunul simț să nu-mi dai mie. Dacă mi-ai dat la bubă, îți dau și eu ție! Există un risc.

– Iese mai bine o emisiune cu mai multe femei? Ți-e mai bine cu Luciu și cu Tanța decât cu Mircea Badea?

– Iese mai bine o emisiune în care eu pot gândi. O emisiune în care nu patinez. Sunt ca pisica pe țesătură. Dacă pot să merg ca pisica pe țesătură, bine înfiptă, e bine. Da' dacă-mi patinează mintea, atunci e nenorocire. Sunt în derivă. Nu se vede, dar eu simț și mă complexează chestia asta.

– Mai ai emoțiile alea grozave înainte emisiunii? Te mai rogi la Sfânta Parascheva, care nu-i atât de ocupată ca alți sfinți?

– Rău de tot! Sfânta Parascheva e tot acolo! Am icoane cu Sfânta și în studio, mai nou. A întârziat odată Pepe la emisiune, că nu a găsit icoană cu sfânta Parascheva. Nu putea să vină fără icoană...

– Cât interes pentru audiență mai are o vedetă mare de televiziune?

– Numai la asta te gândești.

– Nu poți să-ți permiți câte-un giumbușluc, fără cine știe ce audiență?

– Ba da, astea se numesc emisiuni de palmares. Sau de imagine. „Hai să facem o emisiune așa, nu se uită nimeni, da' e de palmares!” Faci o emisiune cu Bălăceanu-Stolnici care vorbește o jumătate de oră de nu te-ai mai ridica de acolo, pentru că e absolut genial. E de palmares. E la risc. Când l-am avut pe Neagu Djuvara, l-am bătut la audiență pe Costi Ioniță. Că Neagu e un tânăr senzational, vulcanic, înnebunești. Eu eram căzută în spagat, eram îndrăgostită lulea! Pe mine Neagu Djuvara m-a avut în trei minute! Gata! Deștept, era imposibil să-i pun o întrebare, pentru că prevedea cu trei minute înainte ce vreau de la el. Păi felul în care a pronunțat Neagu cuvântul „cur”... Un prieten al lui a zis: „la uite, măi, ce cur mare are aia!”, când erau pe Champs Elysée acum nu știu câți ani... Madam s-a-tors: „Cur mare are mă-ta!” Franțuzaica vorbea românește! Și Neagu: „Vezi, cur ca-n București nu găsești!”

– Asta da, privire de istoric!

– Eleganța cu care a zis-o m-a subjugat! Dar când a venit domnul Neagu Djuvara la noi, el nu văzuse niciodată emisiunea, nu știa despre ce-i vorba. Și le-a zis fetelor: „Spune-i domnului Teo că o să iasă bine.” Era domnul Teo... terminat. Când a apărut Neagu s-a luminat platoul. Nu aveam ce întrebări să-i pun. Anticipa, pentru că înțelesese care-i algoritmul după care gândesc, se-ntorcea și mă-ntreba. El pe mine. A fost absolut înălțător. Sunt oameni pe care nu poți să-i inviți dacă ești

mediocru. Și eu sunt mediocră. Țasta e succesul, să știi care îți sunt limitele.

- Care mediocritate? Mie-mi vine, uneori, să strâng televizorul în brațe, de drag.

- Nu, cu cât îți dai seama mai repede că ești tâmpit, cu atât e mai bine. Păi, să-l invit eu pe Paleologu, despre care știu și ce fustă plisată avea soția lui care a murit? Știu cum arăta celula în care-a stat închis. Am trecut prin experiențele lui citind și văzându-l la televizor. Ce să-i spun eu omului ăsta? Să-l impresionez, cum? Oamenii mari sunt atât de modești și atât de dornici să-ți dea senzația că există pe lângă ei, încât te iartă pentru tot. Și-ți dai seama că fiecare pas al tău e o prostie. Ei te încurajează, te includ într-un context al lor. „Hai, hai cu tata!”

- Maneaua cântă audiență îți aduce?

- Enorm. Adrian Copilul Minune este o persoană minunată din toate punctele de vedere. Îmi pare rău că la început mi-am permis să-l judec fără să-l cunosc. Cum facem toți. Adrian Copilul Minune, atunci când tace, pentru că încă nu i-a venit rândul, face 14 puncte de rating. Când cântă face 18. Ceea ce este inimaginabil. Eu dau manele de drag. Și pentru audiență, și de drag. Le dau și pentru că mie-mi place să-l văd pe Adrian la televizor. Îmi place totul la el.

- Nu e păgubos să te legi afectiv de personaje, de invitați?

- Ba da. De-asta m-am și făcut de răș acum câteva zile, pentru că îmi pregătisem un material despre Felicia Meleşcanu și-am început să plâng în minutul în care am început să vorbesc. Credeam că sunt antrenată. Mi-a

fost imposibil. Am plâns toată prezentarea. Nu că te legi, dar te legi atât de puternic, că te îndrăgostești.

- Cu Nicoleta Luciu a crescut audiența?

- Fiecare anotimp are audiența lui. Iama, de obicei, audiențele sunt mari, că lumea stă în casă.

- Adevărat. Că și iarna Luciu are tot fustă scurtă.

- Da, pentru că ... atâta fustă are ea. Nicoleta este un personaj absolut extraordinar. Nici nu pot să vă povestesc măcar jumătate din tot ce-mi spune ea. Este o persoană perfect curată. E pură din toate punctele de vedere. Nu e în stare de răutăți, pentru că ar bate-o Dumnezeu. Este o tipă profund credincioasă. Habotnică. Ei răul i se pare o tentație, o ispită din partea Diavolului, pe care îl respinge.

- Pentru tine ce e răul? E nevoie de el?

- Răul, pentru mine, e un pigment. E nevoie de el, pentru că altfel nu vezi binele deloc. În afară de acumulare, pentru sait ai nevoie și de regres. În momentul când am început să slăbesc, nu eram în cea mai fericită perioadă din viața mea. Dacă aș fi fost fericită sunt absolut convinsă că nu s-ar fi produs transformarea asta. Netty Sandu îmi spusese că mi se duc toate planetele în Săgetător și rămân Gemenii în chiloți până la Crăciun. Eram abia în aprilie. Mi s-a părut ceva îngrozitor. Eram strânsă cu ușa. De-ala am zis: dacă nu acum, niciodată! Din cauza acestei nefericiri am hotărât să schimb ceva.

- Ca să acumulezi succes după succes unii își doresc să șocheze. Mă gândesc la marea pupătură

dintre Mihaela Rădulescu și Daniela Nane. Tu ai face așa ceva?

- A fost o treabă foarte poetică. Eu n-aș face-o, de frică. Eu le admir și le invidiez pentru supercuraj. Mie-mi e frică de mama, că n-ar înțelege. Nici tata n-ar înțelege, de ce să mă pup eu pe gură cu o femeie?! Dar le admir pentru că, iată, părinții lor înțeleg, ele înțeleg, eu înțeleg...

- Dar ce e de înțeles aici?

- Că femeile se înțeleg foarte bine între ele. Și că un sărut între femei este superb, cred.

- Cu un bărbat ai face treaba asta foarte poetică, pe o copertă?

- Nu, cu un bărbat în nici un caz. Cu o femeie, mai treacă meargă, dar cu un bărbat n-ai să mă vezi. Asta chiar că nu mai înțelege mama! Și nu-nțeleg nici telespectatorii. Pentru că eu, întotdeauna, am dat frâu imaginii mele până la un punct. Dar până aici. Cât am arătat, am arătat tot. Și mai am, că le dozez. Și dacă nu le dozez, le creez.

- Ești campioana emisiunii interactive, tot platoul e implicat în acțiune. Cine te concurează?

- Sunt. Uite, mă simțeam concurată de Madam, Monica Anghel. Eu o cunosc pe fata-asta. Și am încredere în inteligența ei, în spontaneitatea ei, în curajul ei, și mai ales în faptul că ea, spre deosebire de mine, avea loc de-ntors. Ea putea să facă treabă mult mai bună decât mine. Ea putea să-și dea frâu liber relaxată, că avea ce să facă. Dacă o dădea afară se-ntorcea la cântat. Pe mine, dacă mă dă afară, ce știu eu să fac?

– Să recunoaștem că emisiune ca aia nu s-ar fi putut face nici în secolul trecut, ba nici în al XIX-lea, dacă ar fi existat televiziune pe vremea aia...

– E adevărat, dar depinde și la ce public te referi. A fost o emisiune cu audiență și cu potențial de creștere. Părerea mea este că Antena 1 n-a avut suficientă răbdare. Îmi fura din public, și foarte bine făcea. O emisiune, ca să aibă rating, trebuie s-o lași să crească. Așa s-a întâmplat cu mine la PRO TV. Pe vremea aia nici nu eram așa șocată cu audiențele, dar nu mi imaginez că au sărit punctele de rating în sus imediat ce am venit eu la PRO TV. Nu, PRO TV a avut răbdare, a creat, a construit, de colo ne-a mutat colo, hai mai facem un decor, hai încă unul, așa se face în televiziune.

– Parcă n-ai mai pleca de aici.

– Eu am senzația că aici sunt dintotdeauna. Eu pentru asta am trăit. Sunt absolut sigură, pe năncă, că alt post unde eu m-aș simți mai bine, nu există.

– Sunt cam mulți care au plecat de la PRO TV. De ce-or fi făcut-o?

– Asta-i treaba lor, dar să știi că nu-i o chestie ușor de făcut. Pentru că, dacă ești în PRO TV, gândești într-un fel. Aici există noțiunea de producător, care face bugete, face comenzi. La Antena 1 te duci la emisiune și vine lumina, vine șoferul, vine operatorul și vine regizorul. La PRO TV nu vine nimeni decât

dacă îl chemi tu. Este cu totul alt sistem. Nu spun că-i mai bine sau mai rău. Dar dacă ai crescut cu niște roțițe care ți se învârt într-un fel, nu-mi spune mie că te duci în partea aialaltă și dintr-o dată ți-e ușor, că nu-ți e! Cunosceam eu oameni care au plecat și s-au întors. Nu te adaptezi. Se poate să mă și înșel.

– Oamenilor le place să diversifice. Dar ce diferență e între divertisment și umor? Cărcotașii au luat premiu pentru cea mai bună emisiune de umor, tu pentru divertisment.

– Eu cred că există doar emisiuni zilnice sau săptămânale. Sau, și mai la obiect, emi-

siuni dă răs și emisiuni dă plâns. Există Surprize, surprize, există Iartă-mă. Eu n-aș putea face așa ceva, pentru că eu plâng prima. Eu cred că aș bocii... O admir pe colega Andreea Marin pentru rezistența ei. Fetiță, am plâns la Surprize, surprize de mi s-au umflat ochii în cap, am văzut vreo trei-patru ediții integrale, mi-a plâns și inima din mine! M-am gândit, ce supertărie de caracter... N-aș putea să plâng în fiecare zi la televizor. Umorul e mai sănătos. Umorul te ferește de multe lucruri. Nu deranjezi pe nimeni, deși îi deranjezi pe toți, dar n-au ce să zică. De-aia, întotdeauna, nebunul regelui a avut viață lungă. „Maiestate, cum să-ți explic, ha, ha, ha, e revoluție!” E de răs.

– Cu tine-am mai putea trece foarte ușor printr-o revoluție... Așa cum frumusețea compensează lipsa multor lucruri, umorul ce-ar putea compensa?

– În cazul meu, umorul compensează prostia periodică. Eu sunt proastă periodic. Jur. Mă trezesc de dimineață, mă spal pă mânuți, pă față, și-mi dau seama că sunt tâmpită. N-am cum să mă lupt cu chestia asta. Când vezi că ești tâmpit rău de tot, dar rău de tot, și în capul tău totul este alb, o dai pe umor. Și te arunci cu capu' înainte.

text **Gia Iova**

foto **Robert Hancianec**

FLACĂRA®

Fondată în 1911 de Constantin Brâncuși

Publicație auditată BRAT

DIRECTOR: ALEXANDRU ARION

SECRETAR GENERAL DE REDACȚIE - Petru Stoian
SENIOR EDITORI - Mihaela Petric, Tudor Galin Zărnescu
EDITORI - Grațiana, Dan Tomoaia
SPORT - Pompiliu Laurențiu Dumitrescu

COLABORATORI PERMANENȚI
Cătălin Apostol, Horia Gârbea, Giani Grădinaru,
Miguel Mărgărit, Horia Pătrășcu,
Eduard Simola, Băzile Ștefan

SENIOR EDITOR FOTO - Octavian Tîbă
FOTOREPORTERI - Paul Agosti, Robert Hancianu
TEHNOREDACTOR - Laura Tîbă
CULEGERE COMPUTERIZATĂ - Angela Ciocăzani
e-mail: redactia@revistaflacara.ro

Grafică, tehnoredactare
și prelucrare imagine

Societate comercială înmatriculată în
Oficiul Registrului Comerțului București
Județul 40/5888/1991 din 04.07.1991
Cod Unic de înregistrare 1502076

S.C. PUBLICAȚIILE FLACĂRA S.A. este membru al
Asociației Române de Asistență la Titulari - BRAT

Consiliul de Administrație:

PREȘEDINTE - DIRECTOR GENERAL: George Arion
VICEPREȘEDINTE: Alexandru Pășărin

MEMBRI: Mariana Roxandra Arion, Alexandru Arion, Dorin Stănoiu

DIRECTOR EXECUTIV: Beatrix Alina Arion

DIRECTOR DISTRIBUȚIE: Gabriel Burtă

CONTABIL ȘEF: Elena Anghel

DIRECTOR PUBLICITATE și MARKETING: Emil Dumitru
E-mail: emil.dumitru@publicatiileflacara.ro

SECRETARIE: Ioana Teșeleanu Tel: 224.36.88; 224.37.44

Fax: 224.37.13 E-mail: office@publicatiileflacara.ro

Adresa: București, sectorul 1, Piața Pieșei nr. 1, cod 0113701

C.F. 33, C.P. 12

Conturi: 2511.1769.1/RO1 BCR, sector 1, București

Cont valutar: 2511.1769.1/USD BCR, sector 1, București

Fundația „Premiile Flacăra – România”

Președinte: George Arion

Director executiv: Mariana Roxandra Arion

Director al publicațiilor de divertisment: ALEXANDRU PĂȘĂRIN

REBUS®

Redactor-șef: MIHAI ZGURBEA

Revista Rebus are Certificat de Autentitate eliberat de BRAT

REBUSACHE®

Redactor-șef: DANIEL POPA

Redactor artistic: Anuș Ștefan Alexandrescu

Tehnoredactare computerizată: Dan Verile

Corectură: Victoria Scutiu și Pompiliu I. Dumitrescu

Publicitate și marketing: Flamin Tomoaia

Telefon, fax: 222.67.38, 224.36.88

Distribuție: 222.66.38, 224.37.44; Marian Călcău

Contabilitate: Epure, Mișailas, Nicoleta Pădărescu

Cititori din țară și din străinătate se pot abona

prin S.C. „Publicațiile Flacăra” S.A.

Cititorii se pot abona și prin S.C. „AT PRESS IMPEX S.R.L.”

București

Tel./Fax: 021/253.48.15; 021/253.48.16; 021/255.48.17

Flacăra, Almanah Flacăra, Flacăra Bis, Flacăra Focus,

Rebus, Almanah Rebus, Rebusache, Rebus Bis

sunt mărci înregistrate

ale S.C. Publicațiile Flacăra SA

Potrivit art. 206 CP, responsabilitatea juridică pentru conținutul
oricărui articol aparține autorului. De asemenea, în cazul unor agenți
de presă și personalități citate, responsabilitatea juridică le
aparține.

ISSN: 1220-773x

Tipar: MEGAPRESS – BUCUREȘTI

DEZVĂLUIRI

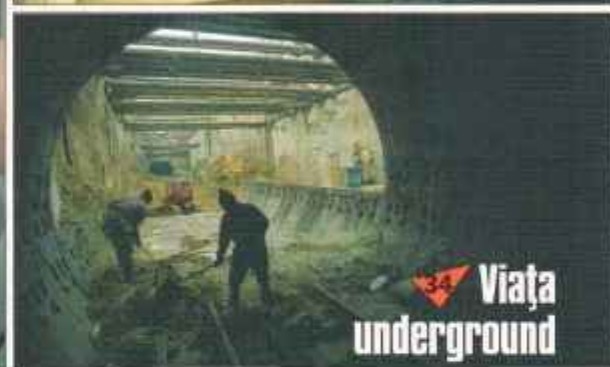
Maternitatea groazei

18

REPORTAJ

Gardienii

34 Viața underground

INTERVIU

Theodor Stolojan:
„România are nevoie de un președinte
care să ia în serios atribuțiile funcției”

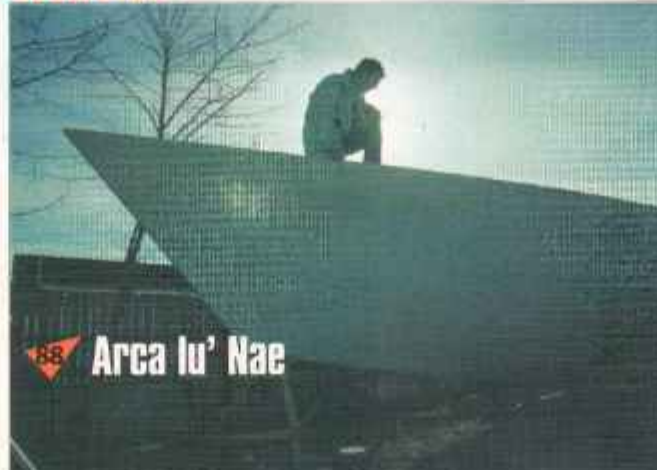

VIP

Cream
à la
Claudia

INEDIT

88 Arca lui Noe

DOCUMENTAR

44 Prima femeie

REPORTAJ

- Actrița cu o sută de voci 42
Bucuria de a învăța 57

INTERVIU

- Dan Matei Agathon:
„Mama nu m-a făcut ministru” 66

UTIL

- Sloganul fără avans și fără garanți
aparține istoriei 54

SPECTACOLUL POLITIC 84

TEATRU

- Antigona... din jale și umor 72
Amară, dar mereu proaspătă 72

FILM

- Kill Bill 74
În America 75

AUTO

- Mazda rotativă 86

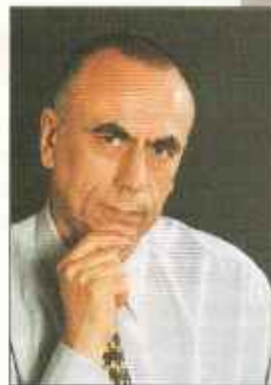
TURISM

- Romantismul Orașului lagună 94

Coperta: Teo Trandafir
Fotografie: Robert Hanciarec

Altceva

Comisia pentru afaceri externe a Parlamentului European a aprobat raportul privind România recomandând „reorientarea strategiei de aderare”.

BAROANA ȘI BARONII

Dacă și-a închipuit cineva măcar o clipă că avertismentul dur de la Bruxelles va stârni emoție în tabăra celor care stăpânesc această țară, s-a înșelat amarnic. Baronii români rămân neclintii în hotărârea de a lăsa ca evenimentele să se desfășoare ca și până acum. Lor nu le pasă de nimeni și nimic. Mai mult, cu largul concurs al televiziunilor, au transformat un eșec usturător într-o victorie trâmbițată cu aroganța și nesimțirea care îi caracterizează. În zadar se căznește baroana Emma Nicholson să le atragă atenția: „Aplicați reforme autentice sau aderarea în 2007 este imposibilă”, ei învinovătesc presa, opinia publică, incapabile să priceapă mesajul „constructiv” al „reorientării”. Iar marea majoritate a populației, ținută într-o beznă totală, îi crede în continuare drept niște binefăcători ai nației, deoarece de la ei vin sarmalele și mititeii la ocazii festive, tot mai multe odată cu apropierea alegerilor. Ce dacă în Parlamentul European se „deplânge faptul că, în ciuda progreselor în unele domenii, România întâmpină serioase dificultăți în îndeplinirea criteriilor politice stabilite la Copenhaga?” N-are decât să deplângă! Ce dacă n-am implementat măsuri anticorupție, n-am reformat justiția și n-am asigurat independența presei? În alte părți e și mai rău ca la noi! Baronii se și văd în Uniunea Europeană, fiindcă au vile și mașini luxoase, trăiesc pe picior mare, așa cum nu-și permit chiar toți occidentalii care trag semnale de alarmă în legătură cu destinul nostru. Pe grangurii noștri îi încurcă doar poporul care sărăcește continuu, fiindcă n-a știut să se îmbogățească prin furt și minciună. Dacă n-ar fi țărani care, de pe pământurile lor, agonisesc doar cât să-și țină zilele, dacă n-ar fi muncitorii cu salarii de mizerie, dacă n-ar fi profesorii care poartă ani de zile aceleași haine în fața elevilor, am fi cu toții demult în Europa. Așa că baroana Nicholson ar face bine ca pe aceștia să-i ia în colimator și să-i lase în pace pe cei care deja corespund celor mai exigente standarde europene din punct de vedere al averii. Cum au reușit să o facă, e deja o altă problemă, iar orice încercare de a afla ar fi un grav atentat la drepturile Baronului – pardon, omului.

Sergiu Bricea

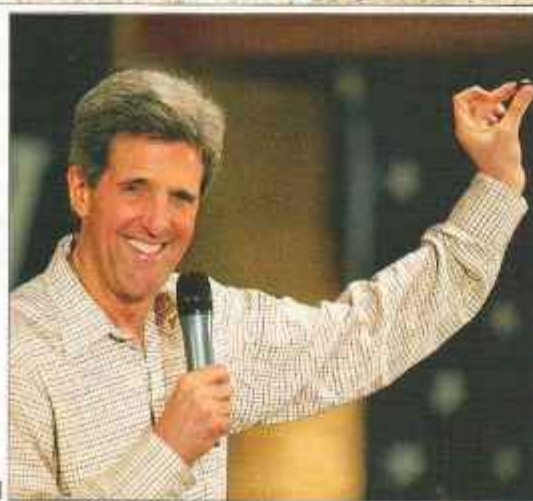
Explozie devastatoare

Peste 300 de persoane au fost ucise și alte câteva sute au fost rănite (unele cu puține speranțe de supraviețuire), în Neyshabur, Iran, de explozia cisternelor unui tren, încărcate cu produse chimice inflamabile. Gamitura trebuia oprită pentru schimbarea locomotivei, dar, în cursul manevrei, vagoanele au deraiat. Din nefericire, deflagrația s-a produs la câteva ore după sosirea echipelor de intervenție, astfel încât majoritatea victimelor sunt din rândurile acestora. Au murit, de asemenea, oficiali din Neyshabur, inclusiv guvernatorul regiunii, primarul localității și șeful pompierilor. ■

Next?

Senatorul democrat de Massachusetts, John Kerry, pare să fie cel mai bine plasat în viitoarea bătălie pentru Casa Albă. El s-a oprit, în Columbus, Ohio, la *Plumbers and Pipe Fitters Hall*. Poate se gândește deja ce modificări va face la robinețele reședinței prezidențiale... ■

Zidul Ierusalimului

Israelul a început construirea unui zid înalt de opt metri, parte a barierei care va separa periferia Ierusalimului (în stânga imaginii, care prezintă satul palestinian Abu Dis) de zona West Bank. Astfel, soluția finală în veșnicul război de gherilă – atacuri militare ca răspuns la atentatele teroriste – pare să fie un nou Zid, de data asta nu al Berlinului, ci al Ierusalimului. O luăm de la început, în altă parte a lumii? ■

Tragedie sportivă

Sicriul purtând corpul ciclistului italian Marco Pantani a fost însoțit, la funeraliile din Cesenatico, de o mulțime întinsă pe mai mult de un kilometru. Fost „tricou galben” în *Turul Franței*, „tricou roz” în cel al Italiei și „tricou albastru” al naționalei italiene, *Piratul* a murit ca urmare a unui stop cardiac (în posibilă legătură cu utilizarea de sub-

stanțe dopante), adăugând încă un nume pe lista sportivilor de performanță decedați în plină activitate – și asta chiar în zilele în care fotbalul românesc era și el indoliat de două accidente stupide. ■

Schimbă canalul!

Pisicuța de pluș din imagine, pe numele ei Serafina, cântă și dă din coadă în funcție de ceea ce se întâmplă pe ecranul unui DVD/calculator, cu condiția să fie vorba de un desen animat. Serafina a fost prezentată publicului cu ocazia *Tărgului de jucării* de la New York, apare ca personaj în filmul *Prințesa și cerșetoarea* și costă 40 de dolari. Întrebarea este: oare cum ar reacționa la un talk show politic românesc? ■

Clonarea ca speranță

Hwang Woo-suk, profesor la Universitatea din Seul, este întâmpinat de studenții săi la întoarcerea din Statele Unite. Specialiștii sud-coreeni conduși de Hwang Woo-suk au reușit să cloneze pentru prima dată o celulă de embrion matur, în cadrul cercetărilor care se pare că vor asigura noi metode de tratament pentru o largă gamă de boli degenerative. Aceasta este linia cu adevărat revoluționară a clonării, și nu intențiile dubioase de a obține dubluri umane. ■

Nubira II

te simți în largul ei.

Nubira II de la Daewoo este un automobil confortabil și spațios, cu o siluetă elegantă și un motor pe cât de puternic, pe atât de silențios. Finisările de lux și stabilitatea pe șosea satisfac exigențele persoanelor dinamice, atente la imaginea lor. În Nubira II te simți cu adevărat în largul tău. Și al ei.

Telefonul clientului: 0251.544.187
Asistență tehnică rutieră 24 de ore: 0251.596.767

DAEWOO
AUTOMOBILE ROMANIA

www.daewooauto.ro

GARANȚIE 3 ani sau 100.000 Km

Buddha pe lista UNESCO

Tibetanii dansează lângă Templul Mahabodhi, la Bodh Gaya (130 kilometri sud de Patna, capitala statului indian Bihar). Budiștii s-au adunat aici pentru a celebra includerea celui mai important lăcaș de cult al lor în lista UNESCO a patrimoniului cultural universal. ■

Orb pe Everest

Nevăzătorul Chang Wen-yan (stânga, alături de antrenorul său, Wu Hsing-chuan), masor și alergător, se pregătește, pe stadionul Taipei, pentru tentativa de a urca pe cel mai înalt munte din lume. Chang (40 de ani) are nevoie de un milion de dolari taiwanezi (23.500 euro), pe care speră să-l obțină prin colectă publică, în vederea performanței pentru care se antrenează de patru ani. ■

Mingea infamă

Grant DePorter, coproprietar al restaurantului Harry Camy's, ține în mână infama minge aruncată de un spectator în terenul de baseball, la Chicago, în 20 februarie a.c. Intruziunea a determinat un fault care a influențat rezultatul final al meciului, în defavoarea gazdelor. Drept care, proprietarii restaurantului au oferit pe ea peste 100.000 de dolari, pentru a o... distruge, în cadrul unui eveniment cu trei scopuri: închiderea incidentului, asigurarea că echipa Florida Marlins nu va câștiga turneul 'play off' având această minge drept trofeu, dar

și o colectă publică de peste un milion de dolari în beneficiul Fundației de Cercetări pentru Diabetul Juvenil. ■

Brazde pe Marte

Roboțelul Spirit continuă să activeze cu bine pe suprafața marțiană. Aici, el se află în fața unei brazde de șapte centimetri pe care a creat-o pentru ca, ulterior, oamenii de știință să studieze compoziția solului Planetei Roșii. ■

La bine și la coadă

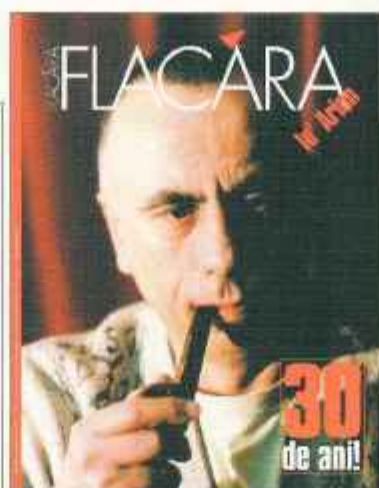
Numeroase cupluri de același sex au stat la coadă pentru a primi, la Primăria din San Francisco, dreptul de a se căsători. Homosexualii și lesbienele au câștigat o nouă victorie după ce judecătorul Ronald Evans Quidachay a refuzat să interzică ceremoniile, argumentând că grupurile conservatoare n-au reușit să dovedească „răul ireparabil” pe care l-ar face asemenea căsătorii. ■

Câte doi

La Manila, în Filipine, a avut loc Festivalul Gemenilor. Nu e vorba de nativii zodiei cu același nume, ci de cei născuți ca gemeni. Peste 300 de asemenea frați (câte doi sau mai mulți) au venit la primul festival național care le-a fost dedicat. ■

Flacăra între noi

Un zâmbet colegial prilejuit de faptul că George Arion a „rezistat” 30 de ani la revista *Flacăra*.

REBUS

Cuvintele te premiază

Cei peste 500 de câștigători ai campaniei de abonamente la revista *REBUS* vor intra în posesia premiilor (excursii la Paris, televizoare, telefoane mobile și abonamente pe trei luni la publicațiile editate de Trustul *Flacăra*) în luna martie. Marele Premiu, un automobil Daewoo Matiz, a fost câștigat de către un împătimit al cuvintelor încrucișate din Petroșani. Acțiunea, desfășurată sub sloganul „Cuvintele te premiază”, a fost un real succes, organizatorii promițând premii și mai substanțiale la următoarea campanie de abonamente care se va desfășura la sfârșitul acestui an.

ASIROM RCA-ESTE ȘANSA TA!

ÎNCHEIE ACUM ASIGURAREA RCA 2004 LA ASIROM –
LIDER NAȚIONAL ÎN ASIGURĂRI AUTO ȘI AI ȘANSA UNUI CÂȘTIG SIGUR!

Te așteaptă premii excepționale de peste

14 miliarde lei

93

DE SEJURURI
ÎN GRECIA SĂ SUSTIN
ECHIPA OLIMPICĂ
A ROMÂNIEI

oferite de Asirom
în calitate de sponsor
al Echipei Olimpice a României

46

DE
AUTOTURISME
MATIZ

sute

de premii speciale:

televizoare, aspiratoare, filtre de cafea
și multe alte premii surpriză

20%

reducere pentru
pensionari

conform legislației în vigoare

ASIROM
ASIGURAREA ROMÂNĂ

RCA
ȘANSA TA

DURATA CAMPANIEI ESTE: DECEMBRIE 2003 – 01 MARTIE 2004
EXTRAGEREA COMPUTERIZATĂ A CÂȘTIGĂTORILOR CAMPANIEI: 31 MARTIE 2004
REGULAMENTUL PROMOȚIEI VA FI AFIȘAT LA SEDELE TUTUROR SUCURSALELOR ASIROM.

 dezvăluiri

Maternitatea groazei

Într-o țară civilizată, asemenea povești ar putea fi scenarii de film care ar zgândări cumplit fiorii spectatorului. În România, însă, oamenii privesc neputincioși la tot acest spectacol de coșmar.

În perioada decembrie 2003-ianuarie 2004, la Maternitatea din Ploiești au murit 21 de copii nou-născuți, toți în primele zile de la naștere. Au fost apoi descoperite două cazuri ale unor bebeluși născuți prematur, declarați decedați, ca, după scurt timp, părinții să fie acuzați de abandon și somați să vină să-i ia acasă. Scandalul a făcut zărvă mare. S-au format comisii, au început controale, s-au declanșat anchete. S-au constatat „grave deficiențe în starea de igienă a spitalului, cât și un management defectuos în activitatea de prevenire a infecțiilor nosocomiale.” De obicei însă, controalele erau anunțate. Medicii și asistentele intrau în alertă de grad zero. Începea curățenia, se schimbau lenjeriile, se îmbogățea meniul de hrană. Nimeni însă nu s-a gândit să stea de vorbă și cu pacientele, cu mamele chinuite de un tratament cumplit din partea medicilor sau asistentelor. Ar fi aflat cum o mamă a fost lăsată să rabde șapte ore în travaliu, fără nici un calmant, doar pentru faptul că nu avea la ea nici un ban ca să dea asistentelor. Ar fi auzit cum făceau mamele cu rândul de pază la pătuțul copiilor, să nu le intre gândacii în gură. Cum erau noaptea lăsați copiii de izbeliște în salon, neschimbați, nespălați, urlând de răsunau coridoarele. Ar fi aflat adevărate povești de groază.

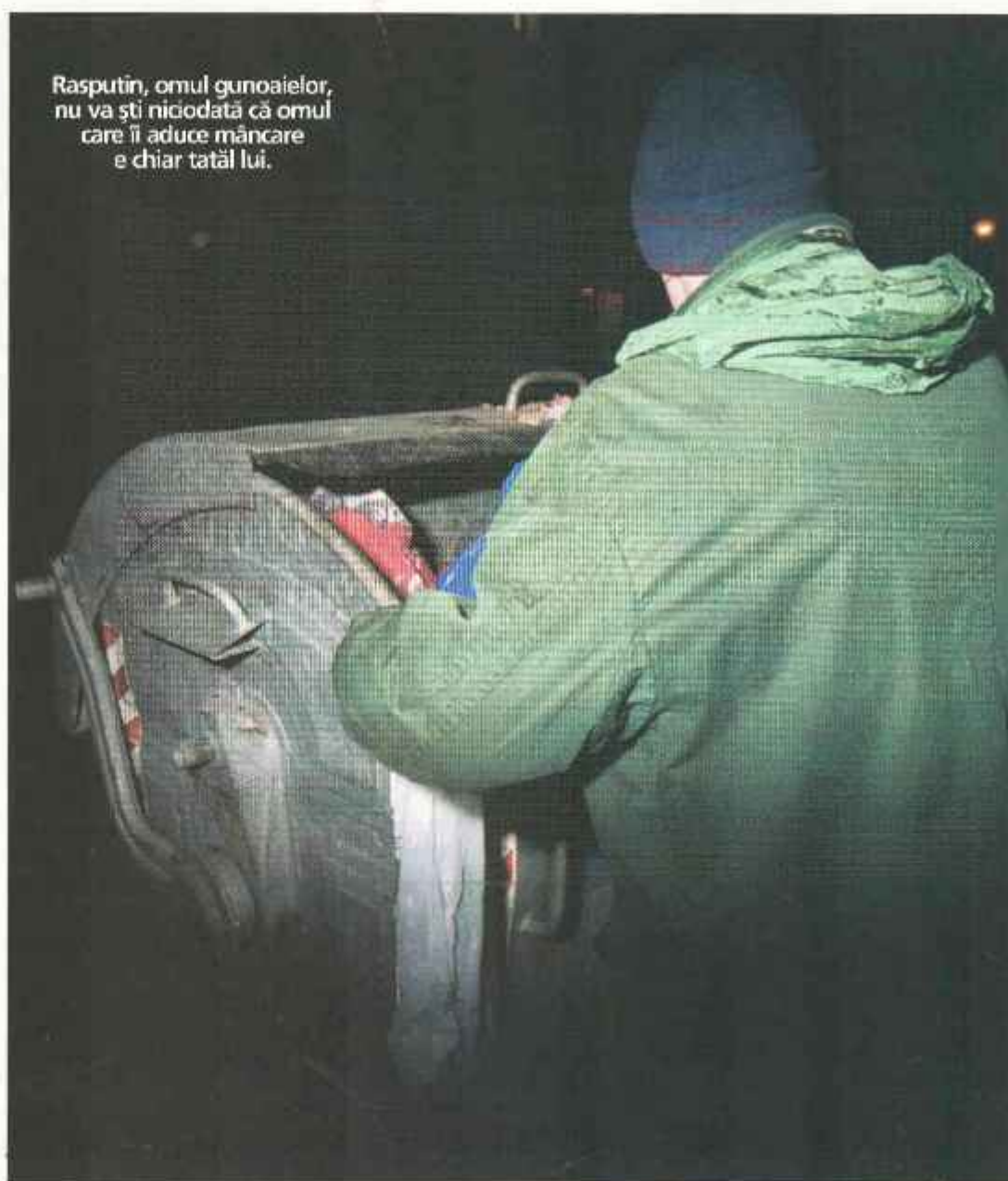
Destine distruse de

Poveștile petrecute la Maternitatea din Ploiești sunt parcă desprinse dintr-un film de groază. Copii care trăiesc, Părinți care își îngroapă copilul și-apoi sunt chemați să-l ia acasă din maternitate. Povești pe care o minte normală, medici sau asistente, de competența lor, de chef cu care vin la servi

Pe băiatul ăsta îl văd zilnic scormonind prin gunoaie. Lumea îi zice Rasputin, fiindcă-i o namilă de om. N-are mai mult de 25 de ani și vine aproape la aceeași oră a zilei la tomberoanele din spatele blocului. Poartă în spate un sac jegos și în mână un băț gros cu care alungă câinii și scormonește gunoiul. Alege de-acolo resturi de mâncare și le aruncă în sac. Odată l-am văzut probând și niște ghetete jerpelice găsite într-o pungă plină cu bșarfe aruncate. Din ziua aia numai așa l-am văzut încălțat. Uneori, noaptea, doarme pe o bancă din parc. Iarna însă, am auzit că se ascunde în canal. N-are mai mult de 25 de ani, dar arată de 40. A aflat că e orfan când avea trei ani. Și-a trăit copilăria între peretii cenușii ai unei Case de copii.

Când a împlinit 18 ani, un instructor cu pumnul greu l-a aruncat în stradă pe motiv că doar atât îi dă voie legea să stea acolo. Așa că a ieșit în lume, iar lumea l-a primit cu multă scârbă. N-a furat niciodată, n-a bătut pe nimeni, n-a înjurat. A încercat să-și găsească un rost, dar nimeni n-a dat doi bani pe el. Astăzi, vecinii mei îl ocolesc și îl privesc ca pe un vierme. Când apare în zonă, copiii uită de joacă și fug de rup pământul. El, însă, nu deranjează pe nimeni, își vede de gunoaiele lui și-apoi pleacă liniștit târându-și sacul în spate. Un singur om coboară la el aproape zilnic și îi dă câte o pungă de mâncare. E vecinul meu de palier. „Îmi fac și eu pomană cu el, că-i tare amărât“. Pomana lui e ca un ritual ciudat. Îl văd mereu de la fereastră. După ce-i dă punga, se închină de câteva ori și se întoarce spre casă cu privirea pierdută. Rasputin îi mulțumește, desface sacosa, miroase ce-i înăuntru și-apoi se duce pe-o bancă să mănânce. Uneori, mai scoate de-acolo și câte-o friptură. O înfulecă repede și parcă speriat să nu i-o fure câinii care îi dau târcoale. Odată, de Paști, a avut parte de un adevărat ospăț. Friptură de miel, ouă roșii, cozonac și-o butelcută de vin.

Asta nu înseamnă, însă, că în restul zilelor masa pe care i-o oferă vecinul ar fi săracăcioasă. O bucată de brânză, o roșie, o șuncă, o ceapă, un salam, tot timpul i-a dus ceva din toate astea. Mila și generozitatea vecinului meu stârnesc o mare mirare. Lumea din cartier îl știe de om ursuz. El însă își vede de ritualul lui. Coboară cu mâncarea, apoi se întoarce cu privirea pierdută, urcă scările și mai zăbovește puțin pe coridor, în fața ușii. Fără să vreau, îl aud uneori plângând în hohote. Am aflat de curând că Rasputin e fiul

Rasputin, omul gunoaielor, nu va ști niciodată că omul care îi aduce mâncare e chiar tatăl lui.

lui. Că acum vreo 25 de ani, nevastă-sa a născut un copil despre care i s-a spus că a murit la câteva ore după naștere. Acum vreun an însă, o femeie din cartier, fostă asistentă la maternitate, i-a povestit totul. Că a fost o greșeală în scripte dar nimeni n-a avut curajul să spună adevărul. De fapt, copilul lor trăia și ea i-a urmărit pas cu pas destinul până în zilele noastre. Rasputin nu știe nimic din toate astea și chiar dacă ar ști, ce mai contează pentru el? La scurt timp după ce-a aflat îngrozitoarea poveste, soția vecinului, mama copilului, a murit de inimă. Rămas

singur, bătrânul trăiește doar pentru acest ritual. Coboară zilnic printre gunoaie, acolo unde parcă a putrezit tot trecutul vieții lui, pentru a-i da de pomană o bucată de pâine copilului său condamnat la infern. Apoi se încuie în casă și plânge.

Această dureroasă poveste ar putea să pară doar o pură ficțiune, o năvelă sau un scenariu macabru. Și totuși, în România de azi, asemenea drame nu mai miră pe nimeni. Granița dintre ficțiune și realitate aproape că nu mai există.

oameni în halate albe

dar care sunt declarați în acte decedați. Mame care pleacă de-acolo în doliu și-apoi sunt acuzate de abandon. ă nu și le-ar putea imagina. În România de astăzi, destinul unui om, al unei familii, depinde de bunul plac al unor cii, de „atenția” pe care pacientul o lasă discret în buzunarele lor albe.

Cristina Czuli, o tânără de 26 de ani, a avut neșansa să ajungă la Maternitatea din Ploiești. Era însărcinată în luna a șasea și a fost nevoită să facă avort. Copilul avea 980 de grame. După numai două zile de spitalizare, femeia a fost externată primind o scrisoare medicală în care era înștiințată că bebelușul decedase. La începutul anului, adică după aproape patru luni de la eveniment, ea a fost căutată de poliție. Era învinuită că și-a abandonat copilul. De fapt, nu era vorba decât despre o încercare cinică a celor de la maternitate de a-și acoperi propria greșeală. Femeia, însă, nu vrea să ia copilul acasă. E convinsă că nu-i al ei.

La aceeași maternitate a ajuns și Maria Rudaru. E o poveste mai veche, din 1996, și ea dovedește că năravurile din această instituție au deja o tradiție. Așadar, femeia a ajuns aici unde a născut prematur. De această dată, copilul a trăit. La scurt timp, mama a fost lăsată să plece acasă, cu tot cu copil. După câteva luni, bebelușul s-a îmbolnăvit. L-a dus urgent la spital. Avea, se pare, o malformație gravă. Din nefericire, n-a mai avut zile. Femeia l-a luat acasă, l-a înmormântat creștinește (era deja botezat), i-a făcut pomână și-apoi i-a purtat doliul. Într-o zi, la vreo două luni de la înmormântare, aude zarvă mare la poartă. Un alai de oameni, polițiști și angajați ai maternității, veneau să-i pună în brațe un copil. Copilul ei, ziceau ei. Pe care l-a abandonat, mai ziceau. Păi, cum așa? Știa tot satul că abia îl înmormântase. Femeia a fost fermă. A refuzat să-l primească. Nu poate uita ziua aia.

A fost ca un vis urât. L-a lăsat în suflet o mare amărăciune, așa, ceva, ca o îndoială. Dacă de fapt era al ei copilul ăla și cel înmormântat e altul? Și, dacă-i așa, unde o fi acum copilul ei? Ce s-o alege de viața lui? Femeia iese rar la oraș, treburile nu-i dau răgaz și nici bani de transport nu prea are. Dar atunci când ajunge prin Ploiești, vede mereu prin gară sau aiurea, pe străzi, copii vagabonzi, auroiaci, cum li se zice. Sunt și mai mici, de șapte, opt anișori. N-o fi oare unul dintre ei chiar cel născut de ea?

Cu îndoiala asta nenorocită în suflet se va chinui toată viața. Iar ei, copilul, își va târî zilele lui de mizerie fără să afle niciodată că, de fapt, undeva, într-un sătuc uitat de lume, el are o mamă și că niște oameni nemernici l-au aruncat în infern. Vă mai amintiți de Rasputin, personajul din prima poveste? Mai are cineva vreo îndoială, mai crede cineva că omul din gunoaie nu-i decât o nălucă de-a mea?

Copilul e mort. Ba, trăiește!

Familia Ioniță locuiește în comuna Gornet, din județul Prahova. Sunt tineri, n-au mai mult de 25 de ani. Anul trecut s-au hotărât că ar fi timpul să mai aducă pe lume un copil. Fetița lor avea cinci ani și își dorea mult un frățior. Deși trăiesc doar din salariul lui de zidar, de vreo trei milioane, nu se plâng de sărăcie. Au o casă frumoasă, ridicată de părinții lui, o curte mare și o grădină din care vara au ce pune pe masă.

Așa că, au socotit ei, s-ar putea descurca și cu un al doilea copil. În septembrie 2003, Ramona Ioniță era deja însărcinată în luna a șasea. Începuseră deja pregătirile. Au coborât din pod pătuțul, au scos de la naftalină scutecele și hăinuțele vechi ale fetiței, și-au umplut din timp magazia cu lemne. Copilul ar fi trebuit să apară taman în toiu iernii. N-a fost să fie așa. În urma unei hemoragii puternice, Ramona a ajuns la Maternitatea din Ploiești. Aici, medicii n-au dat copilului nici o șansă. Starea mamei era mult prea gravă ca să poată risca.

Prin urmare, conform actelor medicale, la 15 septembrie 2003, „se extrage un făt de sex masculin, cu greutatea de 980 de grame, cu triplă circulară de cordon strânsă, cu activitate motrice și respiratorie redusă, care se trimite în secția de nou născuți unde decedează.” Drama pierderii copilului a fost totuși atenuată oarecum de reușita doctorilor de a o salva de la moarte pe Ramona. După opt zile de internare, ea s-a întors acasă.

„A trebuit să ne resemnăm cu întorsătura asta, ne spune Cristian. Camera copilului era deja pregătită. Am renunțat la tot, la pătuț, la hăinuțe. Am zis, asta e, așa a vrut Dumnezeu.” Apoi, ușor, ușor, au început să mai uite de necazul ăsta și-au luat-o de la capăt cu traiul lor de zi cu zi. După o lună jumătate însă, o veste uluitoare le-a tulburat mințile. O femeie din Boldești, secretară în primărie, i-a somat să meargă la maternitate și să-și ia de-acolo copilul pe care l-au abandonat. „Nu mai aveam putere nici măcar să mă înfurii. Ne făcea de râsul lumii, dar atunci nu mai conta asta. De fapt, nu mai conta nimic, nu mai înțelegeam nimic din ceea ce se întâmpla. Cum adică, să mergem să luăm copilul? Păi, n-a murit?” Nu, nu e un film,

nu e povestea halucinantă a unui român. E un fapt real petrecut în România de astăzi. „Ne-am dus să vedem despre ce e vorba. Și-acolo la fel ne-au zis, că l-am abandonat. Păi, cum, domnule, să-l abandonăm, când în acte scrie că a murit? Ne-au dat din nou hârtia aia pe care o aveam de la externarea soției, numai că de data asta acolo nu mai scria că bebelușul a decedat. Cineva a sters cu o pastă albă în colțul ăla. Noroc că eu aveam și prima hârtie și cu asta le-am închis gura, să nu mai zică de noi că ne-am abandonat copilul.” Cu un asemenea fals, se poate spune că absurdul situației ar putea căpăta proporții penale. Dar pentru soții Ioniță, acest lucru nu mai avea nici o importanță. „A fost o greșeală.” Acesta e răspunsul pe care l-au primit. O greșeală de comunicare.

Adică asistentele și doctorii nu s-au înțeles între ei și așa s-a tras concluzia că bebelușul a murit. Adică acolo, la maternitate, asistentele și medicii trag concluzii și fac acte după bârfe și zvonuri. „Auzi, soro, ciică ăla mic de la salonul 5 a murit”. „I-auzi, păi stai să-i zic și lui dom' doctor”. E oare acest dialog un exces de zel jurnalistic, o exagerare răutăcioasă de-a mea? Cred că realitatea evenimentelor relatate întrece orice exagerare. Năuciți de tot ceea ce li se întâmplă, soții Ioniță au luat copilul acasă. l-au pregătit din nou camera, i-au instalat pătuțul, au pus lemne pe foc, i-au cumpărat lapte. l-au pus apoi și-un nume, l-au botezat Andrei Mădălin. Toate, ca și cum nimic nu s-ar fi întâmplat. O mică îndoială, însă, mai mocnește în sufletul lor. E oare copilul lor? La maternitate le-au cerut bani, vreo 27 de milioane, pentru un test ADN. N-au atârșat bani. Poate că niciodată nu-i vor avea. Așa că niciodată nu vor afla care e adevărul.

Copiii familiei Ionită
nu vor ști niciodată
dacă sunt frați cu
adevărat.

Coșmarul de a naște

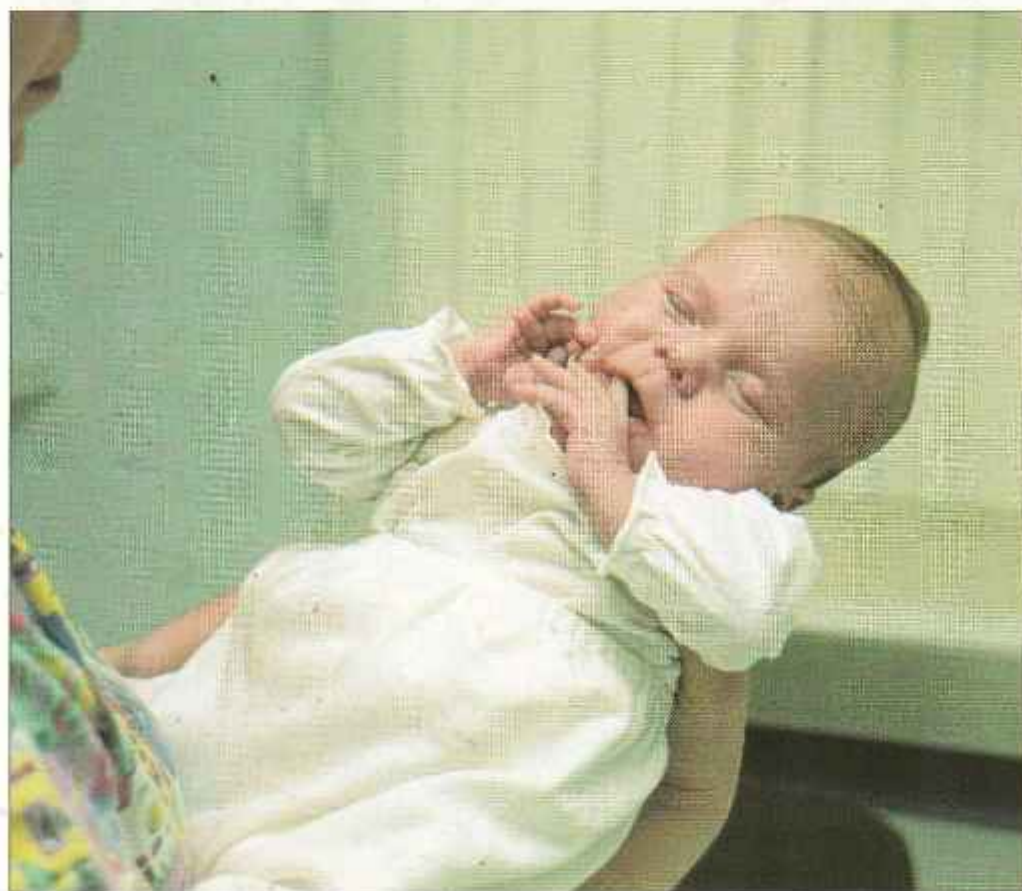
I se spune „Maternitatea groazei”. E un loc blestemat în care, însă, nu duhurile rele aduc oroare și suferință, ci oamenii capabili de complicități uluitoare. Aici, într-o singură lună, 15 decembrie 2003-15 ianuarie 2004, au murit 16 copii. De ce? Să aflăm povestea unei mame și poate vom înțelege.

S-au făcut cercetări, s-au efectuat analize de laborator, iar medicii au găsit repede explicația acestor decese. Un microb, pe nume *Klebsiella*, face ravagii. Germenul, spun medicii, este inofensiv într-un organism care are imunitate. La un bebeluș născut prematur, deci fără imunitate, infestarea cu acest microb e fatală. Apoi, probabil după alte cercetări, directoarea de-atunci a Maternității Ploiești, dr. Mariâna Ivan, ne-a oferit o altă explicație de natură psihologică: în perioada sărbătorilor de iarnă, femeile gravide sunt întotdeauna mai stresate, existând posibilitatea unei nașteri înainte de termen, cu toate riscurile care pot apărea într-o asemenea situație. Să ascultăm însă povestea unei asemenea mame „stresate” care a născut prematur pe 28 decembrie 2003. Femeia încă mai trăiește cu spaima acelor zile de coșmar. Cei care au aflat primii povestea ei sunt colegii noștri de la *Monitorul de Prahova*. Cu sprijinul lor, am ascultat-o și noi. Apoi, am înțeles că toate explicațiile medicilor, toate cercetările și analizele lor nu sunt decât o mare bătaie de joc. Femeia nu vrea să-și dea numele, dar povestea ei este de fapt aceeași

pentru toate cele 16 mame care și-au pierdut copilul în acea lună de groază. Totul a început pe 24 decembrie. Avea contracții puternice și a fost adusă de urgență la Maternitatea din Ploiești. Acolo, medicul de gardă i-a cerut să se întindă pe masa de consultații. A refuzat. Acolo zăcea o cârpă îmbibată cu lichid amniotic de la altă gravidă. Asistenta a ridicat din umeri. N-avea altă cârpă. Până la urmă, au găsit o cămașă de noapte ceva mai curată. Așa începe coșmarul femeii. A plecat acasă și după patru zile s-a întors la maternitate. Intrase în travaliu. A venit în papuci și-un halat. Au așezat-o pe un pat slinos, fără față de pernă. Tremura de frig, așa că soțul i-a adus de-acasă o pătură. N-avea la ea nici un ban. De-aia, zice ea, chinul a durat șapte ore. Ca un făcut, după ce soțul a adus niște bani și i-a împărțit prin buzunarele asistentelor, travaliul a luat sfârșit. Femeia a născut prematur, după 33 de săptămâni de sarcină, un băiețel de 2,2 kilograme, perfect sănătos. Nu l-a văzut decât foarte puțin. L-au luat din sala de nașteri și l-au pus într-un pătuț. Nu în incubator, așa cum se țin copiii născuți prematur. L-au pus o mască de

oxigen pe față și l-au lăsat să zacă acolo. Apoi, femeii i s-a interzis, fără nici o explicație, să-și vadă copilul. Ar fi vrut să ceară acest drept unui medic, dar era în preajma Revelionului și medicii nu prea se arătau prin saloane. Până la urmă a reușit. A dat bani asistentei și și-a văzut bebelușul. Un minut, doar atât a avut voie. Apoi, cu lecția învățată, a continuat să dea bani și-n zilele următoare. Și tot așa, îl vedea doar un minut. De la 1 ianuarie încolo, în minutul acela zilnic, a început să observe că bebelușului ei nu-i este prea bine. Că se mișca greu și era palid. Alarmate de disperarea mamei, asistentele i-au pus copilului un furtunaș la gât și o perfuzie pe cap. Îngrozită, femeia a vrut să ia legătura cu un medic. Nu s-a putut. Până pe 5 ianuarie, nici unul nu a trecut prin spital. Iar atunci, un pediatru parcă fără treabă pe-acolo, i-a spus banal că bebelușul ei e grav bolnav. Că are un stafilococ în stomac și că plămânii lui sunt afectați de boală. Ce-i de făcut?, a întrebat femeia. Ce-o vrea Dumnezeu, i-a răspuns simplu dom' doctor.

Pe 7 ianuarie, copilul a fost consultat de un alt pediatru. Și el a zis același lucru, că boala e

destul de gravă și i-a schimbat tratamentul. Microbul declanșase deja o hemoragie. I-a dat hemostatice. Apoi, spre seară, medicul a plecat la familia lui. Femeia a rămas din nou singură și îngrozită. A dat telefon la un doctor din București și i-a descris starea copilului. Adu-l urgent aici, că altfel moare, i-a zis doctorul. Disperată, femeia a cerut ajutorul medicului de gardă. A aflat cu stupeoare că în maternitate nu există tub mobil de oxigen. Fără acest tub, copilul nu putea fi transportat până la mașina salvării. Apoi, a mai aflat că trebuie să aștepte până dimineată, când vine medicul pediatru. Numai cu avizul lui copilul putea fi transportat la București. Femeia n-a avut încotro. A fost nevoită să aștepte.

Apoi, spre dimineață, bebelușul a făcut stop respirator și aparatele n-au reușit să-l mai țină în viață. A fost cel mai negru coșmar al vieții ei. Poate că la fel a fost și pentru celelalte 15 femei. Și poate că la fel a fost pentru altele zeci sau sute de mame care au trecut de-a lungul anilor prin Maternitatea din Ploiești. Asemenea povești de groază sunt multe. Mai nou, se pot citi și pe Internet. Mame disperate își aduc aminte de coșmarul trăit în acest loc al groazei. Cum făceau de pază noaptea, să nu le intre bebelușilor gândaci prin gură, cum dădeau ciubucuri grase ca să-și poată vedea copiii, să-i schimbe, să-i alăpteze, cum se dădea cu otravă de gândaci prin saloane înainte de a veni *Sanepidul*, de nu puteai să respiri, cum se astupau geamurile sparte cu păturile lăuzelor. Sunt povești recente, din anii glorioși ai democrației. Și totuși, lumea asta de infern ni se dezvăluie prea târziu. Prea

mulți copii au murit, prea multe destine au fost mutilate. Pentru autorități, însă, tot scandalul de la Maternitatea din Ploiești n-a fost decât o mare bătaie de cap. Deranjați din fotoliile lor capitate, mai marii instituțiilor din Sănătate au fost nevoiți să dea explicații, să întreprindă cercetări, să ofere concluzii. Mai întâi, cu mult cinism, au încercat să calmeze opinia publică, insinuând că tot scandalul nu e decât o campanie rău-voitoare. „A început să vă placă să moară copii”, declara atunci dr. Mihaela Ivan, directoarea Direcției de Sănătate Prahova, într-o conferință de presă. Mai exact, noi, ziariștii, nu facem decât să savurăm cu mult nesăț asemenea povești de groază. Să le exagerăm, să le dramatizăm, să facem dintr-un fleac o adevărată tragedie națională.

În cazul de față, „fleacul” constă în moartea a 16 copii într-o lună de zile, în schimbarea identității unor copii, în schingiuirea unor destine. „Situația e sub control”, repetau la nesfârșit autoritățile. Apoi, dr. Mihaela Ivan ne-a luminat, oferindu-ne și-o explicație medicală: „Dat fiind faptul că acești copii (cei născuți prematur – n.r.) nu au trăit suficient în uterul mamei, este firesc să aibă diverse probleme. Nașterea prematură este o consecință a stării gravidei din punct de vedere al hranei, al nivelului social.” Cu alte cuvinte, mamele sunt de vină iar moartea bebelușilor e un fenomen cât se poate de normal. Într-un târziu, însă, ea recunoaște faptul că „în perioada sărbătorilor, personalul medical a fost mai relaxat, motiv pentru care, probabil, nu au fost respectate așa cum ar fi trebuit toate măsurile igienico-sanitare.” La Maternitatea din Ploiești a fost apoi un control al Ministerului

Sănătății. Vasile Cepoi, secretar de stat, depistează un lung șir de neglijențe și decide sancționarea administrativă a trei medici, demiterea directoarei și a medicului Rogin Gheorghiuță, șefa de secție, și sancționarea administrativă (reducerea salariului) pentru toate cadrele medii din aceeași secție. Mai târziu, intră pe fir și Parchetul de pe lângă Tribunalul Prahova. Scandalul deja părea să capete proporții penale. Au loc audieri, anchete, verificări de documente. Se avea în vedere săvârșirea infracțiunilor de fals intelectual și neglijență în serviciu. S-a vehiculat chiar varianta existenței unui trafic mascat de copii, fapt care ulterior a fost infirmat. Au trecut apoi zilele și, până acum, nimeni nu a fost găsit vinovat din punct de vedere penal. Iar astăzi, peste toate aceste povești s-a așternut uitarea. Autoritățile au răsuflet ușurate, ca și cum nimic nu s-ar fi întâmplat. Experiența tristă a acestui scandal a rămas doar ca o amintire neagră a unor zile agitate. Atât. N-am auzit de nici un proiect, de nici o măsură, de nici o decizie care să prevină pe viitor repetarea unor asemenea drame. Ca o amară ironie, în aceeași perioadă, aceleași autorități constatau că natalitatea din România a scăzut îngrijorător în ultimii ani. Erau însă doar simple statistici, niște banale cifre uitate astăzi într-un sertar prăfuit. Iar oamenii aceștia cu funcții înalte, plictisiți de-atâtea scandaluri, s-au întors în birourile lor, departe de coșmarul străzii, de genocidul pentru care se fac vinovați.

Text: **Cătălin Apostol**

Foto: **Banii Noștri (Paul Antoniu), Robert Hancianec și Cătălin Apostol**

reportaj

Închid și deschid lacăte de zeci de ori pe zi. Percheziționează, prin palmare, sute de deținuți pe tură. Verifică grățile, să nu fie tălate sau slăbite. Chiar și pereții celulelor, pentru că pot fi spărți. Cătușele și bastoanele de cauciuc ar fi bine să le țină la îndemână. Muncesc - și trăiesc, la urma-urmei - printre infractori. Au în grijă niște criminali. Unii chiar psihopați. Așa că sunt în pericol tot timpul. Se pot aștepta la orice. Uneori li se dă în cap. Alteori, când au de-a face cu vedete ale lumii interlope, sunt înjurați și amenințați. Atenționați că au familie, copii, că se mai întâmplă și accidente... Cei care le râd în nas mănâncă salam de Sibiu, icre, cașcaval și alte delicatese primite în pachet. Fumează țigări fine, poartă „țoale” de firmă. Aranjează să-și schimbe televizorul, că tocmai a apărut un model mai performant. Gardienii tac și-și văd de treaba lor. Desigur, ei nu-și vor permite niciodată așa ceva.

Gardienii

Deținuții cu pedepse mari au voie să primească vizite doar „la faianță”, denumirea vorbitorului, în folclorul local. Discuțiile se poartă printr-un geam și sunt supravegheate, de la distanță confidențialității, de gardieni.

Și-a bătut cuie în cap, în semn de protest

Deținuții spun că maiorul Marius Macavei este cel mai al dracului exemplar de la Penitenciarul Mărgineni. El nu prea stă la tandrețuri, că n-are cu cine. Dimpotrivă, dă de belele tot timpul. Este comandantul secției de maximă siguranță. Respectiv cea cu deținuți periculoși, recalcitranți, gata oricând să atace supraveghetorii, să se bată și să se taie între ei. Aici „locuiesc” evadații de la Colibași, celebrul Boștoacă, Amet Metin, dacă vă mai amintiți *Afacerea Portbagajul*, și alte multe personaje din lumea interlopă. Numai domn' maior știe ce-i aud urechile, câte amenințări și înjurături sunt pe capul lui. Amet l-a dat în judecată, pe el și pe încă trei ofițeri, pe motiv că vor să-l omoare. Apoi și-a bătut cuie în cap, în semn de protest: „Cu ăștia nu te joci, doamnă, că au mai multe drepturi decât dumneavoastră. Scriu memorii și ne redamă peste tot, eu stau de vorbă cu ei doar cu agenda în față. Notez tot, ca să fiu acoperit. Sunt irascibili, furioși tot timpul. Se enervează din orice, chiar și dacă se ating din greșeală. Îi scoatem afară doar încătușați. Și-atunci să vezi ce e la gura lor! Cum ne fac și ne dreg, de nu suportă urechile. Vorba lor preferată este *Lasă că ne întâlnim noi afară!* Ceea ce, între noi fie vorba, este foarte posibil! Dacă nu ești atent, te lovesc când ți-e lumea mai dragă. Se bat și între ei, facem la cercetări de ni se acrește. E un stres greu de suportat, ca la balamuc. Mulțumesc lui Dumnezeu că am o familie, un băiat de nouă ani și o soție care nu mă bate la cap, mă lasă cu supărările mele, până îmi revin. Asta este oaza mea de liniște. Când ajung acasă, mi se pare că sunt în rai, nu mă mai mișc de-acolo. Zac, așa, să-mi încarc bateriile. Altfel aș înnebuni!”

Boli și decese prematu

Asocierea „de tristă amintire” gardian-torționar, chiar dacă se mai face auzită, pe alocuri, din lipsă de informare, țin să recunosc, nu fără o oarecare jenă, că închisorile românești sunt mult mai europene decât țara căreia îi aparțin. Funcționează în multe pușcării în condiții de lux, deținuții au o groază de drepturi și libertăți. Pe care bineînțeles Sau, pur și simplu, ca

După zeci de studii făcute în tot atâtea penitenciare din lume, Denis Szabo, președintele Societății Internaționale de Criminologie, a tras concluzia că supraveghetorii din închisorile românești sunt cei mai umani. Ei comunică, relaționează cu deținuții, în timp ce omologii lor de pe dincolo se fereșc de asta. Sunt doar *întorcători de cheie*, după cum apreciază marele criminolog. Diferența aceasta se regăsește, în primul rând, în starea psihică a deținuților. Care are nevoie, ca de aer, să vorbească și cu un om normal, aflat în libertate. Singurul pe care și-l permite, zi de zi, este gardianul. Și deținuții noștri chiar profită de asta. Că le face bine, îi liniștește, îi echilibrează. Drept dovadă, rata sinuciderii în închisorile românești este printre cele mai mici din Europa. Anul trecut, au fost doar șase sinucideri. În aceeași perioadă, în Franța, de pildă, o sută de deținuți și-au pus

capăt zilelor. Există, însă, o mică problemă. În timp ce criminalii au condiții de detenție din ce în ce mai bune, tot mai multe drepturi și libertăți, apă, căldură și un coș zilnic mai consistent decât al nostru, supraveghetorii o duc tot mai greu. Sunt hărțuiți și umiliți de infractori, că doar e democrația lor. Sunt stresați de mediul în care lucrează, de comportamentul deținuților. Nu-i de ici de colo să-ți petreci o mare parte din viață printre infractori. De la ei te poți aștepta la orice. Trebuie să fii tot timpul ochi și urechi. În poziție de apărare. Și să iei decizii rapide. Altfel o pățești.

A nu se înțelege, de aici, că toți deținuții sunt violenți. Unii sunt doar vorbăreți, alții prea tăcuți, dar probleme au toți. Și gardianul trebuie să-l asculte pe fiecare. Să vadă ce-i cu el, să-l ajute. Și uite-așa se încarcă de nenorocirile altora. Care de care mai dramatice. În timp, toate

acestea își pun amprenta pe comportamentul și sănătatea supraveghetorilor. I-am urmărit atent, sunt stresați. Nu prea știu să râdă, iar dacă o fac, parcă se simt vinovați. Din păcate, starea asta o duc cu ei și acasă. Și fac eforturi supraomenești să nu o transmită copiilor, familiei, prietenilor. Care, de altfel, sunt foarte puțini. Bănuți dumneavoastră de ce. Ciudat este că supraveghetorii nu se plâng niciodată. S-au obișnuit, deja, cu ideea că în închisoare doar deținuții sunt importanți. Chiar și magistrat doctor Emilian Stănișor, directorul general al Direcției Generale a Penitenciarelor din România, a fost surprins să audă că ne interesăm despre gardieni. Nu i s-a mai întâmplat așa ceva: „Din 2001, am constatat o creștere îngrijorătoare a stresului în această muncă, în principal datorată schimbării structurii categoriilor de deținuți. Sunt tot mai mulți indivizi din grupuri organizate, periculoși, cu

Un criminal din celula 16 iese la raport pentru „o problemă de viață și de moarte”. Nu mai poate trăi fără parfum și spray. Comandantul secției de maximă siguranță îi spune că nu se poate. Așa zice legea. Pentru că parfumul e pe bază de alcool, iar spray-ul poate fi folosit ca armă.

re din cauza serviciului

e, deja, de istorie. După ce am vizitat Jilava, Poarta Albă, Rahova, Bârcea Mică, Târgșor și Mărgineni, mă văd silită S-a construit și s-a modernizat mult, personalul s-a întinerit și este școlit într-ale democrației, asistența medicală că le știu pe dinafară și cu ochii închiși. Și se cramponează de ele, uneori în exces. Din plictiseală ori din răutate. să-și terorizeze gardienii.

multe relații afară, plini de bani. Îi amenință pe supraveghetori și familiile lor, cazurile de acest fel sunt din ce în ce mai numeroase. Nu putem să dăm nume, ca să nu-i expunem. Este o realitate căreia trebuie să-i facem față. Cu un supraveghetor la șase deținuți, unul dintre cele mai mici raporturi din Europa. Există și țări în care raportul este unu la unu. Dacă mai adăugăm pericolul de a contacta boli contagioase – sifilis, SIDA sau TBC – salariile nu foarte motivante, deși peste nivelul mediu, și riscul bolilor profesionale specifice – afecțiuni psihice, cardiace, reumatice, boli de stomac și ficat, cauzate de stres – deficitul de personal din penitenciare pare perfect justificat. Normal că nu se stă la coadă pentru o asemenea uzură fizică și psihică.

Numai în perioada 2002-2003, au fost clasate, din motive medicale, *inapt serviciului militar*, peste 900 de cadre. Mai mult, statisticile înregistrează și decese premature din cauza serviciului. Chiar dacă știu asta, cei mai mulți dintre gardieni nu se protejează, deși ar fi simplu. Nu le-ar trebui decât o doză mare de indiferență. Ar putea fi, așa cum spuneam, doar *înțorțători de cheie*. Ceea ce nu se întâmplă. De dragul uniformei, din respect pentru ei înșiși sau din conștiință că, totuși, cineva trebuie să se ocupe și de asta, dacă se poate cât mai bine, supraveghetorii nu-și lasă sufletul acasă. Îi iau cu ei la închisoare, îi pun la bătaie. Magistrat Zinica Trandafirescu, directorul Penitenciarului de femei Târgșor, susține că relația gardian-deținut depășește, uneori, chiar și barierele profesionale: „În mod tacit, se stabilește o comunicare, o simbioză, care, evident, nu este definită prin lege. Nu este scrisă, nu este nici interzisă, nici permisă. În timp, deținutul și supraveghetorul ajung să se cunoască, să se citească din priviri. Își simt unul altuia starea, se stabilesc chiar simpatii sau antipatii. Că doar oameni suntem! Nici prietenia nu este exclusă, până la un punct. Am avut cazuri în care supraveghetorea a adus de acasă haine, încălțăminte sau cărți pentru o deținută. Factorul uman este foarte important, cred eu. La sectorul vizite, de pildă, regulile nu se încalcă, dar sunt, hai să zicem, elastice. Vizita ar trebui să fie de minimum 30 de minute. Dacă unei deținute îi vin copii, pe care nu i-a văzut demult, vă dați seama că ar fi inuman să ne mai uităm la ceas.”

Colonel Dinu Gheorghe, locțiitorul directorului Penitenciarului de maximă siguranță Mărgineni, și-ar dori ca relația supraveghetori-deținuți să fie cât mai aproape de tipul familial:

„Petrecem atât de mult timp împreună, încât, la urma-urmei, suntem un fel de familie. Cu unii buni, cu alții răi. Dacă ne înțelegem și ne ajutăm reciproc, ne facem viața mai ușoară. O să vi se pară ciudat, dar criminalii sunt oameni de cuvânt. Aici, în penitenciar, nu ne fac probleme. Dacă ai vorbit ceva cu ei, e vorbă, nene! Uneori chiar conducem și supraveghem anumite aspecte cu ajutorul lor. Impun respect celor cu pedepse mici, sunt ascultați. Dacă un deținut, de pildă, e într-o stare proastă, depresiv, le zic, măi băieți, aveți grijă de el, să nu facă vreo boacănă, să se spânzure sau mai știu eu ce. Și s-a făcut! Ca să-i câștigi de partea ta, însă, trebuie să fii om cu ei, la nevoie. Să vă dau un exemplu. Deținutul Nica era disperat, l-a lăsat soția, fetele au rămas la Slobozia. A venit la mine plângând, că nu știe ce să facă, ce-o să se aleagă de copii? L-am ajutat, în sensul că a fost transferat la Slobozia, pentru o

vreme. În cazul altui deținut, care și-a omorât nevasta și acum suferă de dorul copiilor, am aranjat cu un asistent social să-i aducă în vizită. Sunt gesturi care chiar îi impresionează și îi pun pe gânduri, îi obligă să fie mai buni. De altfel, să știți, există și situații când deținuții ne întreabă pe noi de sănătate, de familie, de supărări. Nu se face gaură în cer dacă vorbești cu ei, așa, normal, ca de la om la om. Uneori, când sunt foarte stresat, chiar mă duc la ei în povești. Au poante, glume de-ale lor, mă relaxează. Este unul, Mihai, care-mi tot povestește cum a șutit o mașină. Deși l-am ascultat de mai multe ori, mă amuză de fiecare dată. O furase și o conducea fără să aibă carnet. Când a văzut un echipaj de poliție, a oprit și a început s-o împingă. Polițiștii i-au cerut, normal, permisul de conducere. El a ținut harță cu ei, până s-au plictisit, că legea nu spune că trebuie să ai carnet ca să împingi o mașină.”

Șocul vieții în turmă

Plutonier adjutant șef Stela Dragomir a ajuns supraveghetoare în penitenciar pentru că s-a orientat după soțul ei. El lucra, deja, în sistem, o fascinau haina militară, bărbăția și respectul sugerate de uniformă. Pe vremea aceea, mai exact în urmă cu 21 de ani, nici nu era ceva obișnuit pentru o femeie. A încitat-o, așadar, și ideea de a depăși niște bariere. Când a venit prima dată în închisoare, a fost șocată. A văzut o mulțime de femei în haine vârgate, cu baticuri albe, mergând doar în grupuri organizate. Era o imagine dură, de turmă. S-a intristat de moarte: „Doamne, unde am ajuns!” Apoi s-a obișnuit, și-a dat seama că oamenii sunt diferiți, că unii sunt recuperabili, că pot fi ajutați. „O asemenea colectivitate n-o poți ține în trău fără reguli și disciplină. Asta nu înseamnă neapărat duritate, doar o stabilire clară a ceea ce este și ceea ce nu este permis. Înainte de '90 relațiile gardian-deținut erau mai greoaie, că așa erau vremurile. Acum, însă, lucrurile stau altfel. Nu mai există ținuta aceea dezumanizantă, au dispărut anumite bariere, deținuții își deschid sufletul mai ușor. Vorbim mai mult, ne cunoaștem mai bine, lucrăm împreună, eu chiar mă bucur că le pun în mână o pâine, adică le învăț o meserie. Croitoria a fost prima mea dragoste, pe care am trădat-o, apoi, cu școala militară. Și lor le face bine munca,

trece timpul mai ușor. La atelier îmi povestesc de familie, de copii, planuri de viitor. Unele au avut o viață foarte grea, au povești cutremurătoare. Normal că sunt marcată de conviețuirea asta cu ele, am devenit mai puternică înțelegând că în lume există atâta suferință. Între noi se creează, firesc, și simpatii sau antipatii, dar nu țin seama de ele. Trebuie să fii atentă, își cunosc toate drepturile, nu pot face separatisme, altfel

ies la raport. Le ajut cu tot ceea ce pot, mai luăm din buzunar un timbru, un plic, mai împrumutăm o cartelă telefonică. Din experiență, pot să vă spun că femeile sunt violente doar verbal. Nu se prea încaieră, nici pe noi nu ne lovesc. Și-apoi contează și cum le iei. Eu, de pildă, le tratez ca pe niște doamne. Le vorbesc frumos, prietenește, ca de la om la om. Și-atunci și ele se poartă ca atare.”

Singur printre criminali

Are în grijă 500 de deținuți cu pedepse de peste 10 ani. Criminali, adică. Apelul de dimineață se petrece cam așa: intră în fiecare celulă și acolo îl întâmpină un cor. El e singur, ei sunt vreo 50. Îl ascultă și îl verifică pe fiecare în parte. Să fie întreg, să nu fi pățit ceva, de genul lovit sau tăiat. Altfel răspunde. Apoi controlează grădiile, pereții, încăperea. Urmează lista cu deținuții care au probleme, vor să iasă la raport ori să meargă la cabinetul medical. Unde, între noi fie vorba, s-au cam învățat. Au medicamente gratuite, fără criza din viața obișnuită, dacă ți doare un deget se tratează câteva zile. După turul celulelor, încep „plimbările”. La masă, la muncă, în fabrica de mobilă, la doctor, la dușuri, iar la masă și tot așa. Locotenent adjutant Ion Cizmaru deschide și închide lacătele de sute de ori pe zi. Percheziționează fiecare intrare și ieșire din secție. Stă de vorbă cu fiecare deținut. Labilii psihici sunt cei mai insistenți. Bat în ușă de te scot din minți, dacă nu poți să le răspunzi chiar la minut. Deși face asta de 18 ani, *domn' major*, cum îi spun deținuții, nu s-a plictisit. „Sunt și ei oameni, au problemele lor, cineva trebuie să-i asculte. Unuia i-a fugit nevasta, altul are copilul bolnav. Îmi cer sfaturi sau pur și simplu vor doar să se descarce, să vorbească omenește cu

cineva. Bineînțeles că este obositor, mă încarc cu problemele lor, le mai am și eu pe ale mele... Când ajung acasă sunt extenuat. Unde mai pui că unii îmi fac și necazuri, sunt imprevizibili, una te înțelege cu ei și alta fac. Dar asta mi-e meseria și să știți că nu mă plâng, chiar o fac cu drag. Eu mi-am ales-o, mi-a plăcut haina militară. De fapt, toată viața mea este legată de penitenciar. Locuiesc într-un bloc din incintă, soția e casnică, am o fetiță de 16 ani. Acasă discutăm

tot de treburile astea. Familia mea știe cam toate problemele pe care le au deținuții. Mai mult, fetița mea s-a hotărât să urmeze tot o școală de poliție. Nu mă opun, chiar dacă e o viață grea. Numai că i-am spus să încerce la ofițeri, la Academie, dacă e în stare. Sincer, n-aș vrea să preia munca mea!”

Text: **Liliana Petruș**
Foto: **Octavian Tibăr**

în direct

MELBOURNE MARELE PREMIU AL AUSTRALIEI
CALIFICĂRI SÂMBĂȚĂ 06 MARTIE ORA 05:00
CURSA DUMINICĂ 07 MARTIE ORA 05:00

curba ascari
cea mai periculoasă porțiune
a circuitului de la melbourne

Oameni care muncesc sub pământ.
Unii dintre ei – numai noaptea.
De cinci, de zece, de douăzeci de
ani. Întuneric, frig, umezeală, fum,
praf. Pentru plăcuta noastră
călătorie.

Viata und

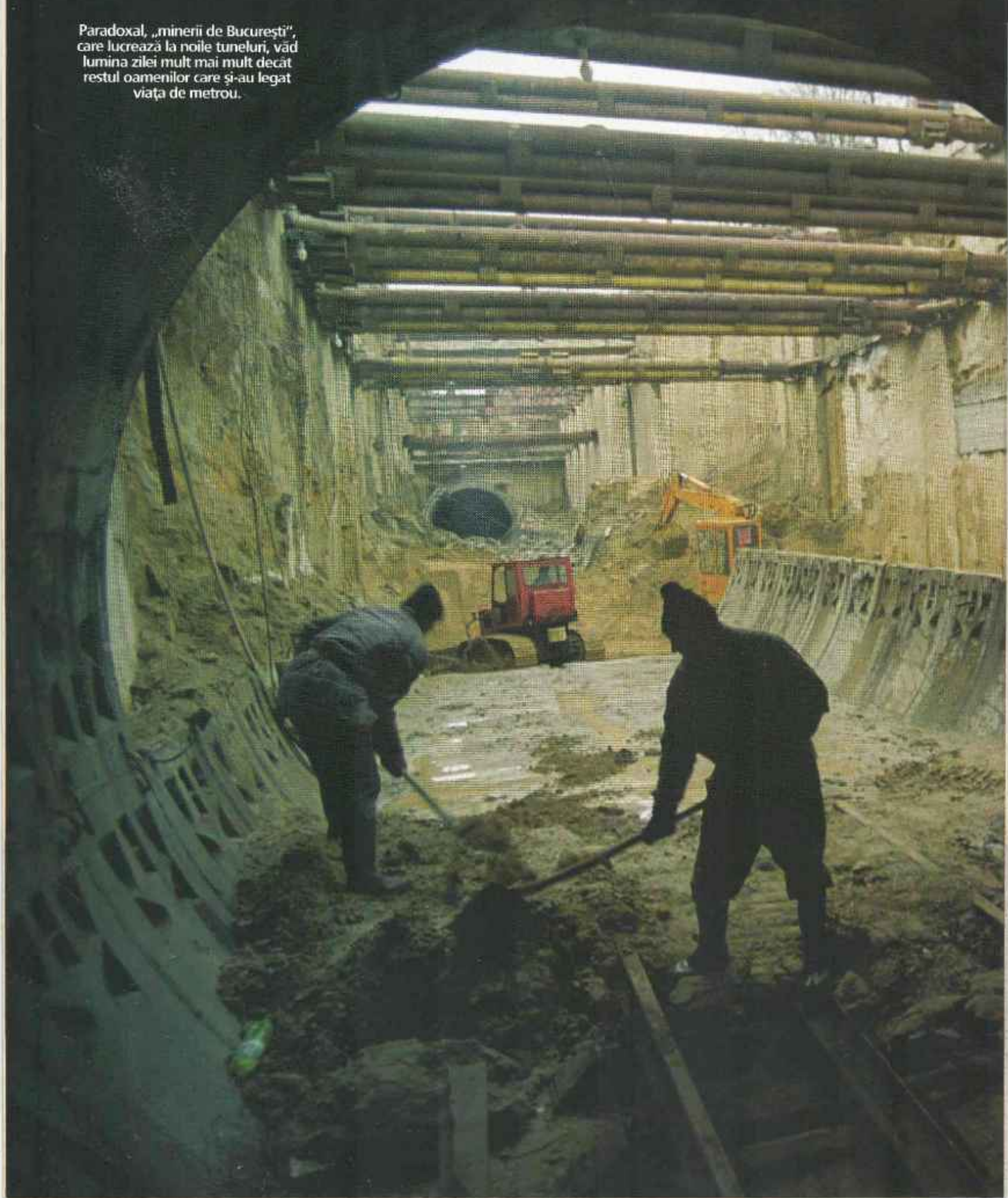
reportaj

Cobori, cumperi cartelă (dacă e cazul), o strecoți în aparat, cobori din nou, aștepti un pic, vine, te urci (mai exact intri, că n-ai de urcat), pornește, se oprește de câteva ori, cobori (adică ieși), urci, gata.

Pe tot parcursul ăsta ai senzația că instituția metroului funcționează automat. În afara casierei, pe care o vezi, a mecanicului, pe care îl bănuiești, și a înregistrării cu „Atenție, se închid ușile, urmează stația...”, n-ai știre de nici un lucrător al *Metrorex*. Ori fi mulți? Cu ce se ocupă fiecare? Și cum o fi să trăiești sub pământ?

ergground

Paradoxal, „minerii de București”,
care lucrează la noile tuneluri, văd
lumina zilei mult mai mult decât
restul oamenilor care și-au legat
viața de metrou.

Intrarea în atmosferă

Printr-o stranie coincidență, am început documentarea pentru acest articol în dimineața în care lumea întreagă era șocată de atentatul terorist din metroul moscovit... La București, slavă Domnului, era liniște. Primul nivel al lumii underground este cel al magazinelor. În stațiile mari, precum *Gara de Nord*, găsești aproape orice. Adulmecând pe toate magistralele, am constatat că mirosul predominant al metroului bucureștean este cel conferit de... patiserii. Greu de rezistat tentației. Dar senzația dominantă, la scară mult mai mare, este curentul. Un curent încărcat de umiditate și, uneori, de praf. N-o fi ușor să trăiești aici opt ore pe zi sau mai mult.

La nivelul peroanelor și pe palierele intermediare nu mai găsești decât vânzători ambulanți: loz în plic, bilete la concert și cam atât. În câteva locuri, o imagine bizară: o femeie lângă un frigider. Personalul *Metrorex* rămâne nevăzut și neauzit. Majoritatea stațiilor și a trenurilor sunt curate. Au cam dispărut clasicii intruși muzicali, ăia cu *Mamelor din lumea-ntreagă...*, ca și cerșetorii fără

voce. Doar, pe alocuri, vânzători ambulanți de ziare. Cu atât mai mult în noile rame de metrou, de pe magistrala 2, cutureierate de paznici. Peisajul este cu totul special la *Universitate*, acolo unde o artistă plastică a lansat proiectul *Blocul de sub noi*: desene pe sus și pe jos, fragmente de scaune atârnând din tavan, fotografii, mesaje adresate comunității. Profitând de decorul post-modernist, o formație de muzicieni cântă de-a dreptul frumos, îndulcind dipele de așteptare. La rândul lui, *Teatrul Masca* dă reprezentații săptămânale în cadrul programului *Orașul de sub oraș*. Dacă adăugăm panourile de reclame (altele, mai reușite decât cele de la suprafață), parcă-parcă ne putem gândi la o comparație cu metroul londonez, cunoscut leagăn de artă – evident – underground.

Mă gândesc deodată, parcă fără legătură, că-ți poți petrece o zi întreagă, pentru 8.000 de lei, în lumea metroului: e cald, ai unde să stai jos, mâncare și băutură se găsesc, nu te plouă, nu te ninge, nu te topește canicula.

Pictarea trenurilor de metrou
– un sport extrem (de prostesc)

Măzgălitul ca act de bravură

Recunosc, mă așteptam ca oficialii *Metrorex* să fie cumva reticenți la demersul nostru: dacă nu vrem decât să-i „dăm la ziar”? În loc de asta, au insistat foarte tare să vedem, să prindem în imagini și în vorbe tot ceea ce se petrece la metrou, acolo unde se lucrează în condiții nebănuite de grele.

Deși pare greu de crezut, într-un mediu aparent liniștit, prin care lumea ar trebui să treacă doar pe fugă, fără a avea treabă cu nimeni, nu puține au fost cazurile de casiere bătute sau scuipate, c-așa-i la noi. Cât despre „creatorii” de graffiti, care au pocit de tot peretii din *Piața Romană*, ei acționează aproape de ora închiderii stațiilor, când puținii călători nu îndrăznesc să încerce a-i opri. Și de-ar fi doar atât! O dată, un astfel de individ a sărit în fața trenului oprit în stație și l-a vopsit cu spray sub privirile stupefiate ale mecanicilor! Alt inventiv, mai prudent, a ținut apăsat sprayul când rama pleca din stație, împodobindu-l cu o dungă de la cap la coadă. Există și un tren atât de măzgălit încât nu se mai vede prin geamuri. Pe Internet se fac pariuri între puștani: cine măzgălește un metrou în cutare condiții, are de la mine cinci milioane de lei! Dacă nu pot ataca în stații sau au „de lucru” mai pe îndelete, teribiliștii pătrund în rezerve, acolo unde sunt garate trenurile, fără a fi păzite, din păcate. Există, probabil, un Dumnezeu al

indivizilor ăstora, la fel ca „Dumnezeul bețivilor”, căci deocamdată nici unul n-a fost electrocutat.

Sub pământ SRL

Știți legende alea cu aeroporturile subterane ale lui Ceaușescu, în care s-ar fi ajuns prin tunele de kilometri? Ei, bine, asta a fost senzația din momentul în care am intrat cu mașina în Depoul IMGB, descoperind acolo un mic oraș. După ce am căscat gura la cele opt linii pe care trenurile vin la spălat, reparat, gădilat etc., am intrat într-o clădire parțial subterană, unde, într-o spațioasă sală de curs, am primit, de la instructorii-mecanici, primele informații. E foarte drăguț să stai pe scaun, în față cu o catedră și o tablă, ca în orice clasă, numai că pe *deasupra* ta trec metrourele!

Secția de exploatare include mecanici, ajutoiri de mecanici, revizori și șefi de tură. Ultimele două categorii lucrează normal, de la 8 la 16, iar ceilalți se supun programului *Turnus*: un tren de zi (9-16), în ziua următoare unul de noapte, câteva ore în dormitorul din depou – și de la capăt. Dacă se depășește media de 6 ore pe zi, se iau zile libere.

Șefii de tură supervizează totul, inclusiv și mai ales starea fizică a mecanicilor. Nu se glumește cu asta. Controlul medical este aproape zilnic, plus cele periodice (o dată la doi ani

până la 45 de ani, anual după aceea), plus testele psihologice (la 5, respectiv 3 ani o dată).

Revizorii fac verificarea tehnică a garniturilor atât la intrarea, cât și la ieșirea de pe traseu. Majoritatea trenurilor au sărit binișor de 20 de ani, dar ar trebui să reziste până pe la 40. La fiecare 600 km le așteaptă o revizie tip R1, la 7.000 km se supun mai sofisticatelor R2 și R3.

Ultimul cuvânt este al mecanicului. La fel ca piloții de avioane, ei pot decide, peste orice control și revizie, dacă un tren trebuie retras din circulație, chiar și la mijlocul drumului. Pe traseu, comunică permanent, prin stație radio, cu dispecerul. Lângă el, ajutorul, care va deveni într-o zi, și el, mecanic, se ocupă de mici intervenții și – ceea ce văd și călătorii – verifică închiderea cu bine a ușilor. Dar nu numai atât: tot timpul îi „sufală” mecanicului indicațiile semnalelor de pe traseu și ale aparatelor de bord – nu pentru că acesta nu le-ar vedea, ci pentru a împiedica tăcerea adormitoare să se aștearnă peste cabină. Când ești acolo, ni se explică, după o oră intervine moleșeala și te domină cumplita monotonie: un gol negru, spart de lumina farurilor, în care parcă pionjezi cu capul înainte, ca într-o fântână. Faptul că IMGB este singurul *cap de secție* în care trenurile ies la suprafață, la lumină, pentru o manevră de câteva minute, contează incredibil de mult: „Mai vezi o mașină (pe șoseaua Berceni – n.r.), o frunză, un om...”

Condițiile de tunel sunt greu de descris, iar atenția n-are voie să lăncezească. „Noi nu transportăm cartofi!” Și, cplac peste pupază, spre deosebire de un șofer de autobuz, mecanicul nici măcar nu-i vede pe cei o mie, două mii sau chiar cinci mii de oameni pe care-i are în spate – la propriu și la figurat.

La cap de secție, cinci minute de pauză, uneori șase, rareori zece, cât se schimbă „postul de pilotaj” dintr-un capăt în celălalt.

Cu cât este plătită munca asta de grea răspundere, obositoare, stresantă, periculoasă și cumplit de monotona, sub pământ, departe de lumina soarelui? Un mecanic ia ceva peste șapte milioane de lei. Hotărâți dv. dacă e mult sau puțin.

Adrian Bahna, șeful Biroului de Recepție Material Rulant, ne plimbă prin depoul subteran, prilej să vedem trenurile de sub burta acestora, apoi urcăm în *hala de parcare*, în care, pe zece linii, se odihnesc vreo douăzeci de REM (*Rame Electrice de Metrou*). De dragul nostru, mecanicul-instructor Mihai Zaharescu urcă într-o cabină, amintindu-și vremurile când mergea pe traseu. El este unul dintre cei doi care au plecat în Suedia să vadă cum devine cazul cu noile trenuri și ulterior să-i învețe pe ceilalți.

Trecem apoi pe la dormitoare. Turnus-ul, construit pe o lună înainte, asigură și rotația în camere: fiecare are un singur pat și fiecare

mecanic are așternutul lui. E curat și liniste. Te poți simți ca într-un hotel fără pretenții.

Afară, în celebra și unica zonă de suprafață a metroului bucureștean, descoperim o gară fără călători. În vreme ce luăm o gură de aer, mai învățăm câteva coduri: MR = material rulant, LT = linii și tunele, SCB = semnale, EE = electro-energetică, EM = electro-mecanică... Etichete cu inițialele astea pot fi văzute pe orice ușă a orașului subteran.

ieșirea din subteran

Uneori, (o parte dintre) lucrătorii underground muncesc la suprafață. La *interstația* de lângă Biserica Sf. Spiridon tocmai se schimba rotoarul rupt al unui ventilator, la umbra unui uriaș panou publicitar instalat (cu ce aprobări) taman peste grilajul acoperitor al guri de ventilație, astfel la nevoie n-ar putea monta acolo o macara. Drept care muncitorii îl roagă pe Dan Botezatu, adjunctul șefului Secției EM, să afle ce și cum.

Până la macara, se folosesc brațele și clasicul „hei, rup!” De undeva din tenebre, vreo zece metri mai jos, se aud strigătele unui Fane apelat la rândul lui de colegii, mai norocoși, care stărnesc privirile curioase ale trecătorilor.

Echipa de vreo zece oameni lucrează șapte ore pe zi, care zi uneori e noapte, căci unele lucrări nu se pot face decât din tunel, cu linia

scoasă de sub tensiune. Într-un trimestru, mâna asta de oameni verifică instalațiile de pe întreaga magistrală (M1, în cazul ăsta), bașca reparațiile ocazionale. E drept, la fiecare două-trei stații există o echipă de exploatare care asigură întreținerea curentă. La intrarea în schimb, specialistul oprește ventilatorul și îl *ascultă* cum încetinește. E suficient ca să știe dacă e vreo problemă...

Secția EM mai răspunde de pomparea apei, instalațiile anti-incendiu (de la un capăt la altul al magistralei există două conducte de câte patru toli, pline cu apă din puțuri de mare adâncime), escalatoare (scările rulante) și instalațiile sanitare din stații. Cât să nu te plictisești niciodată. La *Romană*, de pildă, escalatoarele au fost în așa fel concepute încât ca să schimbi axul principal trebuie să scoți scara cu totul!

Creierul

V-ați dorit vreodată să aveți acces în centrul de decizie, computerizat, al unui mare sistem de transport? Eu, da!

Creierul metroului bucureștean se află în stația *Piața Unirii*, funcționează non stop și este alcătuit, în principal, din trei mari încăperi. În prima sală se află dispeceratele tuturor sistemelor de serviciu: energie electrică, securitate, comunicații, PSI, linii și tunele, apă, instalații. Pe monitoarele calculatoarelor se poate vedea ce se

întâmplă, în timp real, cu fiecare scară rulantă, pompă sau ventilator. Oamenii de aici trebuie nu numai să știe impecabil meserie, dar să aibă și ceva inventivitate, spune dispecerul central Ștefănel Constantinescu, căci sunt și situații care nu apar în manuale. În plus, e esențial să te informezi repede de la *turanți* (toți cei aflați în tură cu tine: mecanici, revizori, șefi de tură etc.). Altfel, știți deja, foarte-foarte multe teste profesionale, medicale și psihologice.

Dar dacă „se ia” curentul dispeceratului? Sebastian Trăilă, dispecer EE, explică răbdător (deși e tot timpul cu ochii pe ecrane, ca și ceilalți): și, pentru dispecerat, ca și pentru rețeaua metroului, se aplică sistemul cu mai multe căi de alimentare. Cade într-un loc, se comută pe altă sursă. La urma urmei, dacă se prăbușește toată rețeaua orașului, dispeceratul tot mai merge vreo jumătate de oră pe bateriile UPS. N-a fost cazul.

Cât despre computere, sunt calculatoare de proces, dedicate exclusiv acestui job (fără jocuri, e-mail și alte de-astea), operate în UNIX și legate într-o rețea independentă, încât cuvântul „virus” este necunoscut aici.

În camera a doua este dispeceratul de circulație pentru M1 și M3. Ion Stan, respectiv Alexandru Antonescu, stau cu ochii pe monitoare, pe schema electronică de pe perete, dar și pe graficele de circulație așternute pe hârtie. Ziua circulă 22 de trenuri pe aici, plus 16 pe M2 și M4, iar noaptea, o să râdeți, aproape la fel de multe – doar că utilitate sau aflate în teste, nu cu pasageri. Alături, operatorul de tracțiune Constantin Chițu ține legătura cu mecanicii. Este un personaj principal, căci, la nevoie, el trebuie să ia decizia dacă un tren trebuie „tras pe dreapta”.

Dar care „dreapta”? Din cauza reparațiilor, pe la Nicolae Grigorescu se circulă pe un singur fir de doi ani deja. Pasagerii sunt transborșați în două *pendule* (zone de circulație du-te-vino). Dacă un tren rămâne de căruță, el trebuie să traverseze cele două *pendule*, pline de pasageri și-așa supărați, pentru a ajunge în depoul din partea cealaltă, în Pantelimon.

În plus, întreaga rețea a fost concepută, din economie (citește: zgârcenie), cu extrem de

puține *bretele*, unde să poți gara un tren defect ori prin care să deviezi circulația lui. De-aici, o sursă suplimentară de stres pentru dispecerii și-așa nevoiți să fie cu ochii-n patru opt ore la rând. Dar dacă-i întrebi, nu se plâng.

În fine, dispeceratul pentru celelalte două magistrale, dintre care M4, mezină, a fost „pusă pe perete” în colaborare cu specialiștii spanioli: în loc de becul și linii desenate, imagine digitală proiectată de pe calculator. E o plăcere. Mai ales că nu sunt decât două trenuri, un traseu scurt și o brumă de călători. S-ar putea să fie cel mai plăcut post de muncă din întreaga lume subterană a metroului bucureștean.

Căluza, seria a doua

Tarkovski era mic copil – iată la ce concluzie am ajuns după o jumătate de noapte petrecută în burta metroului. Iar neorealiștii – personificarea optimismului deșănțat.

Am coborât la *Eroilor*, așteptați de inginerul șef Florin Soroceanu. Au urmat o oră și jumătate de taclale cu Florinel Ovedenie, șeful secției LTI, și cu Soroceanu, așteptând scoaterea de sub tensiune a rețelei și sosirea drezinei care urma să ne ducă la *Semănătoarea*.

Pe M1 există patru districte de noapte și unul de intervenție. Țineți-vă bine: peste 300 de oameni lucrează exclusiv noaptea, mulți încă de la inaugurarea lucrărilor, în urmă cu un sfert de veac! Program: 23-5. Când lumea se trezește, tu te culci. Dacă poți, că ziua e lumină și zgomot. Nu dormi noaptea nici în week-end, că te-ai dezobisnuit. Cele două săptămâni de concediu abia ce-ți ajung să te adaptezi la viața normală, după care revii la ailaltă, de huhurez. Numai noaptea și numai sub pământ, toată viața. Dacă se satură și fug? Păi, unde să fugă? Unde mai găsești azi un loc de muncă? Din contră, sunt destule cereri de angajare.

Sunt aici lucrători de toate felurile, inclusiv necalificați. Cei din urmă încasează vreo patru milioane, cu toate sporurile. Un șef de secție ajunge la zece milioane. Nu pe Lună, ci sub Pământ.

Dacă întrebi despre bolile profesionale – aici și oriunde la metrou – oamenii se crispează sau izbucnesc într-un râs nervos. Nu, nu există.

Oficial. Nu sunt recunoscute, cu toate eforturile sindicatelor. Neoficial, sunt probleme serioase cu aparatul respirator (când se sudează, fumul e cumplit; plus umiditatea), cu tensiunea, cu reumatismul. „Sunt momente în care nu pot să țin un ciocan în mână, să bat un cui”, spune Ovedenie. La pensie se iese tot la 65 de ani (spre deosebire de aviatori și... circari!). Dar până atunci se mai și moare. Cu numai o zi înainte de descinderea noastră s-a prăpădit un SCBist. Stop cardiac.

Prin 1994, institutul *Igiena* a vrut să facă un studiu asupra condițiilor de muncă. Tocmai se sudau niște șine, așa că aparatele au fost date peste cap, iar operatorii au luat-o la fugă. A rămas ca-n gară, mai ales că în 2001 s-au desființat grupele de muncă. Poate ar fi bine ca ăia de elaborează legile să muncească două-trei luni numai noaptea. Preferabil sub pământ.

Cum e „la ailaltă”? Simplu: există suficiente linii paralele, încât în mod normal nu se lucrează noaptea. Trenurile trec pe-acolo, oamenii repară dincoace.

Accidente? Își amintesc unul singur, cu ani în urmă: un topometrist a adormit pe șine și drezina i-a tăiat picioarele. Omul lucra ca topometrist pentru că avea un handicap la picioare...

Trăiesc *homleși* în tunelurile de metrou? Ba bine că nu! Coboară pe linie, cu toate riscurile (nu sunt acolo decât 750 de volți curent continuu...) și își fac culcuș în *detenție* (nișele din zid destinate adăpostirii – dar pentru cu totul alte situații). Sigur că sunt văzuți prin camerele de supraveghere – ei, și? Dacă te duci după ei, iese cu bătaie. Din când în când face Poliția o razie, îi scoate, revin a doua zi. Sau vin alții. Uneori ies sau cad în fața trenurilor...

Mai nou, și birourile șefilor (precum inginerul șef Soroceanu) au fost plasate underground, la *Armata Poporului*. În plus, trebuie să lucreze și ei șapte nopți pe lună.

Munca în tunel este oricum o nebunie, pentru că nu ai aproape deloc spațiu de manevră, nici loc de depozitare a materialelor. Pe alocuri, nici lumină.

În fine, coborâm în tunel, întâlnim primii muncitori, unii controlează șinele vizual și chiar

Viața de noapte a metroului pare un adevărat univers paralel.

pipăindu-le, alții, în urma lor, le ascultă cu defectoscopul. Trece *drezina mare* cu niște șine, după o vreme vine *drezina mică*. Prima are motor de *Raba*, a doua - de *ARO*. Pe motorină, firește, de unde fumul de rigoare. Când te izbesc farurile, e chiar ca-n *Călduza*. Muncitorii saltă prin aruncare niște traverse în remorcă, apoi urcă alături de noi în cabină. Pornim. E ca-n filme. Alea de groază. Pentru prima oară în viață, putem vedea tunelul nu ca o fulgerare laterală, ci plonjând cu privirile în lungul lui. Nu vă recomand.

Pe drum, claxoane asurzitoare, pentru că în tunel sunt oameni. Unii dintre ei spală cu furtunul pereții, tavanul și terasamentul, să se mai așeze un pic praful.

La *Semănătoarea* debarcăm pe peron și con-

tinuăm drumul pe jos, peste traverse, îndreptându-ne prin semiintuneric spre un zgomot care crește amenințător. Se vede ceva ca o grămadă de rugby. Sunt vreo doisprezece muncitori acționând în monom, ca un dragon cu 24 de picioare, dar și cu o duzină de ciocane pneumatice: rează pietrișul terasamentului. Fiecare răspunde de o bucatică din spațiul aflat între și sub două traverse. Frământă pietrele câteva secunde, apoi cineva strigă „Stop!” și toți se mută, ca unul, la următoarea traversă. Într-o noapte se acoperă astfel vreo sută de metri. Cablurile care duc la un generator împins pe șine de alt lucrător par cordoane ombilicale de cyborgi. Din oameni nu se văd decât mâinile bătute și, vag, ochii. De frig, toți au căciuli, unii chiar cagule. La mică distanță e o priză naturală

de ventilație, într-un rând s-au îmbolnăvit toți într-o singură noapte, iar de curând s-a așternut zăpadă pe șine.

Lăsăm în urmă ghemul de mâini și picioare și revenim în stație, unde de data asta ne așteaptă un vagonet. Dacă am venit cu *ARO*, plecăm cu... *Trabantul*, căci o inimă de *Trabant* are mașinaria care tractează o platformă cu două băncuțe. Refacem drumul în „aer liber” (citește: emanațiile motorului în doi timpi). Gazdele ne descuie grilajul stației. Pe scări se lăleie un auro-lac. E ora 2.30 și, departe sub noi, oamenii mai au mult de lucru.

text: Tudor Călin Zorojanu

foto: Octavian Tîbăr

Gabriela Bobeș este prima actriță din România care a oferit vocea sa unui spot publicitar de televiziune, profesionist. Cine nu-și amintește celebrul slogan O zi bună în fiecare ceașcă? Cel care a ales-o atunci pentru această „aventură” era un... celebru debutant într-ale publicității: muzicianul Adrian Enescu. De atunci lucrurile au evoluat constant, ajungând acum să putem vorbi despre vedeta vocilor feminine din România, curtată de mai multe companii în vederea încheierii unor contracte de exclusivitate pe durata întregului an.

Actrița **cu o sută de voci**

moment dat niște domni de la Radio, căutând copii care să fie în stare să vorbească într-o emisiune. Dintre cele patru fete alese, au rămas până la urmă două – eu și cea care avea să devină mai târziu omul de televiziune Luminița Velciu. Atunci când, cu urechea lipită de aparatul de radio, m-am auzit, nu mi-am recunoscut vocea, și am fost puțin descumpănită.

armonie cu înfățișarea ei, dar consideră că de foarte multe ori vocile oamenilor sunt în discordanță cu imaginea pe care o afișează, lucru deloc de neglijat. „Interesant este faptul că bărbații se pot îndrăgosti de vocea unei femei, fără să știe cui anume aparține, și sunt decepționați atunci când își dau seama că prezența fizică este diferită de cea pe care și-o închipuiau. Mi se pare de neconceput că suntem interesați încă din copilărie de dezvoltarea aptitudinilor, a cunoștințelor și a calităților fizice, ignorând aproape cu desăvârșire o vorbire defectuoasă ori insuficient cultivată, cu toate că vocea ne reprezintă la fel de mult ca și înfățișarea.”

Actrița consideră inadmisibil faptul că și persoanele publice din televiziune sau politică trec drept „vedete”. În ciuda unor voci sau rostiri aproape ridicole. „Uneori se poate și așa, dar, parafrazând, încercați asta numai acasă, fiindcă e mai bine pentru toată lumea să ne impunem calitățile și nu defectele!”

Gabriela mărturisește cu umor că, atunci când se mai întâmplă să injure la volan, folosește aceeași rostire impecabilă... Tot la volan se desfășoară și antrenamentele sale vocale zilnice, cântând odată cu radioul din mașină... Întrebată dacă vocea sa contribuie la relațiile cu cei din jur, ea râde la amintirea atâtor întâmplări amuzante. De cele mai multe ori, în magazine sau la piață, oamenii o recunosc „de la televizor” sau, pur și simplu, „o știu de undeva”, doar pentru că vocea ei le sună foarte cunoscut. Femeia-voce rămâne totuși o actriță totală, fiind curtată în ultima vreme pentru proiecte de film, la noi și în străinătate.

text: **Iulian Popescu**
foto: **arhiva personală**

În peste un deceniu de publicitate, Gabriela Bobeș și-a legat vocea de o varietate enormă de produse și servicii, din diferite domenii: cafea, autoturisme, aparate electrocasnice, Bănci, reviste, înghețată, prezervative, șampon, rețele de telefonie, detergent, gumă de mestecat etc.

Mai mult, actrița Gabriela Bobeș, cea care a lansat sloganul *Cafeaua de care m-am îndrăgostit*, a fost aleasă de compania Coca-Cola drept model de voce și de imagine pentru personajul animat Lady Coke, gazdă a noului site al celebrei mărci.

„Am fost conștientă de vocea mea încă de mică. Prietenii, colegii, vecinii îmi spuneau că am o voce frumoasă și de obicei eram întrebată de ce nu cânt. Ce știu este că nici măcar nu m-am gândit vreodată să devin cântăreață, ci îmi închipuiam că voi ajunge să vorbesc pe scenă sau la radio. Aveam o plăcere înăscută de a vorbi, iar lucrul acesta, în jocurile noastre, mă ajuta să mă fac imediat ascultată. Așa am devenit conștientă de „puterea” vocii mele. În școala generală, au venit la un

Gabriela a fost solicitată la un moment dat să predea cursuri de vorbire într-o televiziune. Cu toate că demersul era absolut necesar, „vedetele” și-au pierdut în cele din urmă entuziasmul, așa cum se întâmplă în majoritatea cazurilor în care imaginea conțenează... Astfel, telespectatorii sunt nevoiți să suporte în continuare destule „vedete” cu voci stridente, pițigăiate, vulgare, bâlbăite, cepelege, sau care nu știu să frazeze, să accentueze, să-și dozeze respirația pentru textele... citite de pe prompter.

E drept că și acum mi se întâmplă să fiu surprinsă uneori de cum sună propria voce, de parcă n-ar fi a mea...”

Gabriela Bobeș este o femeie norocoasă al cărei glas este în

Te așteptăm cu ușile deschise...

CITYCENTER

VÂNZĂRI SERVICE

Calea Dorobanților 31-33,

Sector 1 București

Tel./Fax: 021.210.36.76; 021.212.27.01

e-mail: bu30@bx.logicnet.ro

Matiz – creat pentru tine

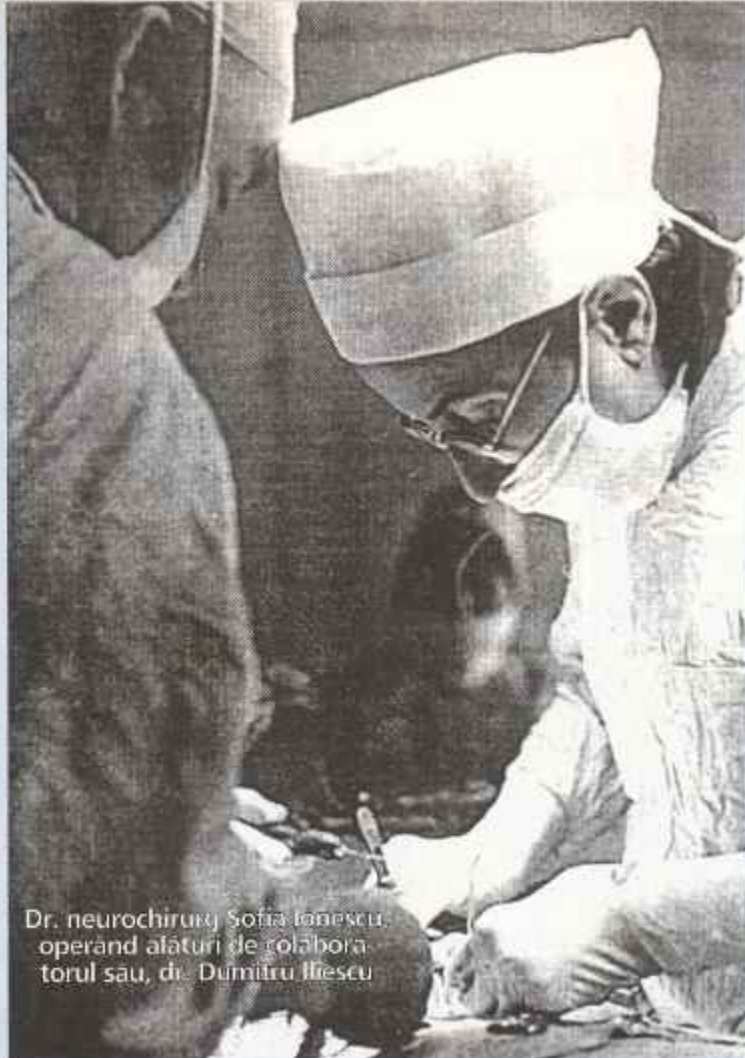
DAEWOO
AUTOMOBILE ROMANIA

Telefonul clientului: 0251.144.187
Asistență tehnică 24h: 0251.196.767
www.daewooauto.ro

GARANȚIE 3 ani sau 100.000 km

documentar

Prima femeie

Dr. neurochirurg Sofia Ionescu, operând alături de colaboratorul său, dr. Dumitru Iliescu

Președintele Iliescu i-a acordat, anul trecut, Diploma de Excelență în medicină

Mâini care au deschis creiere

Născută strategic din coasta bărbatului, femeia a incitat întotdeauna la cunoaștere. Ea i-a arătat bărbatului calea. Numai dacă ne gândim că acum mai bine de 3.000 de ani primele reprezentări ale Creatorului erau feminine, sau dacă ne însușim adevărul științific conform căruia corpul calos (formațiunea din creier care asigură comunicarea între cele două emisfere) este cu 25% mai mare la femei decât la bărbați, înțelegem că aici există un oarecare ascendent. Fără să ne mai întrebăm „Ce a fost mai întâi, oul sau găina?“, să trecem în revistă unele dintre cele mai importante femei din România care au făcut pionierat în lume: Sarmiza Bilcescu Alimăneșteanu – prima femeie doctor în drept din lume (1867-1935); Ana Aslan – fondatoarea primului institut de gerontologie din lume (1897-1988); Maria Crătescu-Cutzarida – prima femeie doctor în medicină din Europa (1857-1919); Cecilia Cuțescu Storck – prima femeie profesor într-o academie de artă din Europa (1879-1969); Haridea Hartulari Dardée – soprana pentru care Puccini a scris aria *Tosca* (1860-1936); Smaranda Gheorghiu – prima femeie exploratoare a Polului Nord (1857-1944); Ștefania Mărăcineanu – descoperitoarea fenomenului de radioactivitate artificială, colaboratoare a Mariei Curie (1882-1944); Eliza Leonida Zamfirescu – prima femeie inginer din Europa (1887-1973).

Șeicul i-a dat un ceas de aur cu briliante

O profesie aleasă din curiozitate și ambiție. Fără să realizeze decât târziu că este prima femeie din lume care a practicat neurochirurgia, Sofia Ionescu a operat timp de 47 de ani, a salvat mii de vieți, după ce învățat de la prof. Bagdasar că, „dacă un bolnav are cea mai mică șansă de a fi salvat, trebuie să încerci!” Mai mult decât atât, dna prof. dr. Sofia Ionescu a făcut prima neuroendoscopie din lume, metodă care a fost omologată mult mai târziu și pentru care, din păcate (dată fiind informarea precară din acele timpuri), înțaietatea dumei nu a fost recunoscută.

Dna Sofia e mică la trup, dar de o locvacitate deosebită. Finețea nuanțelor cu care povestește dezvăluie un spirit minuțios, fără de care succesul în chirurgie ar fi fost imposibil. Are acum 84 de ani, iar ceea ce izbește la prima vedere sunt mâinile prelungi, subțiri, dornice de gesticulații, dar de o expresivitate concisă. Mâna stângă are o bățatură grozavă sub degetul mare, semn că doamna Sofia a avut mult de muncit. Este mâna cu care neurochirurgii trebuie să rupă osul frontal înaintea operației. Medicii din lumea întreagă au această distincție, o deformare a trupului lor după suferința bolnavului. Prin anii '70, la un Congres Mondial de Neurochirurgie, printre sute de participanți, dna dr. Ionescu era singura femeie. Congresmenii s-au uitat neîncredători la femeia firavă și i-au zis: „Nu te credem că ai făcut atâția ani neurochirurgie. Arată-ne mâinile!” Și dna Sofia și-a întins mâinile. Bărbații s-au declarat învinși. Bătătura ei le întrecea cu mult pe ale lor.

Primul specialist în neurochirurgie din România a fost prof. dr. Dimitrie Bagdasar, cel care s-a specializat la Boston și care a înființat la noi, în 1935, prima clinică de neurochirurgie din sud-estul Europei. Pe atunci pavilionul avea numai zece paturi și o masă de operații din lemn. Ambitia profesorului Bagdasar a fost premisa reușitei în această clinică.

În 1943, dra Sofia Ogrzeanu (pe atunci), terminând anul V de medicină, trebuia să-și aleagă un nou post. Pentru că examenul la neurologie era extrem de sever, a simțit că aici trebuia să meargă. Îi plăcea unde era mai greu. „Am ales

neurochirurgia din curiozitate. În orașul meu natal, Fălticeni, era un om ciudat, căruia, atunci când bătea soarele, pe stradă, îi strălucea capul. Avea o placă din argint-aurit, care-i fusese fixată la Paris. Pe de altă parte, în prima mea zi de școală în București, la Școala centrală de fete, am găsit clasa întreagă în dolii. O colegă fusese operată tot la Paris, la creier, unde făcuse un chist. Din păcate murise. N-o cunoșteam, dar această întâmplare m-a determinat să fiu atentă la tot ceea ce ține de anatomia acestei părți a corpului omenesc”, își amintește dna Sofia Ionescu. Cu toate astea, atunci când a pășit pentru prima oară în clinica prof. Bagdasar, tânără din Fălticeni încă visa să se întoarcă în orașul natal, unde tatăl îi luase o casă de zestre, unde visa să se căsătorească și să-și împlinească menirea obișnuită a unei fete din acea vreme. „Ce v-a făcut, dră, să veniți la noi? Știți că aici serviciul începe la cinci fix, în fiecare dimineață? N-o să rezistați!”, i-a spus profesorul. Dar Sofia nu s-a descurajat. S-a obișnuit cu programul și în prima lună a slăbit zece kg. Nu se simțea rău, dar pur și simplu nu avea timp să mănânce, în ritmul alert al operațiilor. Profesorul a rugat-o atunci să vină mai târziu, la 7.00, de teamă să nu se îmbolnăvească. Numai că tânără nu dorea deloc să-și schimbe obișnuința abia căpătată. Ajungea tot la 5.00, la fel ca și profesorul Bagdasar („un om foarte milos și cumsecade, de o cultură excepțională și o forță de muncă fantastică”), care făcea drumul tocmai din Cotroceni. Fiind internă în spital, dra Sofia avea oarecum noroc: nu trebuia să facă drum lung până la serviciu. Avea cameră chiar în pavilionul de răniți de război, în care curgeau zi și noapte salvările. Într-o dimineață, după un bombardament, a fost adus un copil de 8 ani, rănit. Cum profesorul avea un panarțu iar dr. Arsenie nu era în clinică, dra Ogrzeanu și-a zis că e momentul să opereze. Prima oară. „M-am temut să nu-mi tremure mâna. Deodată, m-a învăluit un duș de liniște, am pus mâna pe bisturiu și nu știu ce forță mi-a condus mâna, că n-am avut nici o emoție!” Totuși, emoții au fost. Într-o disciplină atât de sensibilă, lucrând direct pe creier, emoțiile sunt intense. Atunci când a văzut primul pacient murind, dra dr. Sofia a plâns atât de tare, încât și rudele bolnavei, și dr. Ionel Ionescu (cel care avea să-i devină soț), nu mai știau cum s-o liniștească. „Ești pe post de boci-toare? Te spun lui Doctoru!”, a avertizat-o dr. Ionescu. Numai că Doctoru', prof. Bagdasar, a înțeles ce se petrecea: „Așa de mult te impresionează? Înceamnă c-ai să fii o bună doctoriță!”, a consolat-o el. Așa a și fost. Din milă pentru suferința lor, proaspăta doctoriță opera zilnic,

încăpătânându-se să salveze viețile chiar atunci când nu mai era, aparent, nici o șansă. „Frumusețea acestei meserii constă în delicatețea de care trebuie să dai dovadă. Sunt centri nervoși pe care nu trebuie cu nici un chip să-i atingi. Atunci când era o situație dificilă, cei din jur se pierdeau cu firea, dar eu exact atunci eram mai liniștită, improvizam dacă era cazul.” Așa s-a întâmplat în 1968, în timp ce ținea locul profesorului Arsenie, care era plecat momentan din clinică. (Între timp prof. Bagdasar se stinsese, suferind de TBC. În ultimele clipe i-a rugat pe discipolii săi să nu se lase niciodată și să continue să practice neurochirurgia cu încredere.) Dna Sofia Ionescu opera deja de 25 de ani pe creier. O bolnavă cu un singur rinichi, care avea un hematom, începuse să se amelioreze și stabiliseră de comun acord să nu o opereze, date fiind riscurile. Din nefericire, brusc a paralizat și într-o oră a intrat în comă. „M-am gândit că nu va rezista dacă-i fac o operație mare, cu anestezie generală. Atunci m-am hotărât să încerc o trepanație. Era o improvizație, dar era singura șansă să o salvez. Am perforat osul cranian, am lărgit puțin și am nimerit direct în hematom. Am aspirat totul, am curățat, iar bolnava a ieșit într-o jumătate de oră din sala de operații vorbind și mișcându-se. Pentru noi toți a fost o adevărată minune.” Povestind, dna Ionescu reia, gesticulând, procedura. Mâinile au aceeași viteză, aceeași finețe. Fusese, într-adevăr, o minune cea operație, dar și o premieră mondială. Dna dr. Sofia Ionescu făcuse prima neuroendoscopie, dar numai în 2002, la un congres mondial din Hanovra s-a vorbit despre acest tip de operație: se spunea atunci că era o metodă care se practica abia de zece ani în lume. Din păcate, prima femeie neurochirurg nu avusese vreme de comunicări științifice atunci când a realizat prima dată endoscopia. Șapte ani de zile locuise în spital, unde a făcut gardă permanentă. După ce a început să opereze pe coloană, la câțiva ani după povestea cu neuroendoscopia, a avut bucuria să primească o scrisoare de la fiica pacientei pe care o salvase într-un mod atât de surprinzător. Fata se ambiționase să devină și ea doctor, la fel ca salvatoarea mamei ei, care a mai trăit 16 ani după operație. Și a reușit, acum este specialist la Spitalul ORL. „Îmi scria că datorită mie a învățat să prețuiască viața și meseria de medic. Îmi spunea că legătura ei cea mai apropiată cu mama ei am fost eu”, își aduce aminte, cu emoție, dna Ionescu. Printre fotografiile și amintirile, o seamă de medalii și diplome: opt medalii și 13 diplome atestă realizările deosebite ale dnei doctor, care abia în 1970 a înțeles că este prima femeie din lume care a practicat neurochirurgia.

Descoperirea are parfum de poveste orientală. În 1970, șeicul din Abu Dhabi a căutat multă vreme, fără succes, o femeie neurochirurg care s-o consulte pe soția sa preferată. Tradiția cerea ca femeia să fie consultată numai de o femeie, și cu greu a găsit șeicul un semn că într-o țară îndepărtată, în România, există o femeie care s-ar pricepe la asta. „A fost ca în 1001 de nopți. Șeicul avea patru soții, fiecare cu palatul ei. Casele locuitorilor erau ca niște cuburi, fără acoperiș. Știu că atunci se construia un palat de cristal al șeicului și am văzut chiuvete și robinete din aur. Mozaicul era făcut din aur de 24 de carate... Soția lui preferată avea 27 de ani și nouă copii. Era foarte frumoasă, se căsătorise la 14 ani. Am hotărât că nu avea nevoie de operație. Bineînțeles, șeicul a fost darnic: mi-a făcut cadou un ceas de aur cu briliante. Am mai primit și

2.000 de dolari, pe care a trebuit să-i predau imediat la Ministerul Sănătății. N-aveam voie să-i păstrez.” De curând, dna dr. Ionescu a avut bucuria să-l mai vadă odată pe șeic, atunci când Ion Iliescu l-a invitat la o vânatoare. Ba chiar și cu președintele a discutat, atunci când acesta i-a înmănat, în 2003, Diploma de Excelență cu prilejul Zilei Mondiale a Sănătății. În august 2002, dnei dr. Sofia Ionescu i s-a echivalat titlul de profesor în baza referatelor Academiei de Științe Medicale, al cărei membru emerit este.

În nopțile în care nu poate adormi, dna prof. dr. Sofia Ionescu se gândește la operațiile cu care a salvat vieți. De mică i-a spus învățătoarea că are „talant”, că are o dexteritate specială a mâinilor (a făcut și pian). Nu știe de unde a avut putere să facă atâtea în viață. Numai un lucru e sigur: „Neurochirurgia este ceva divin!” ■

Maria Antoaneta Ciochircă este prima femeie din România care a făcut, simultan, și anatomie, și chirurgie. După ce, pe la nouă ani, comuniștii au alergat-o în jurul casei cu pistolul ca să le spună unde se ascunde fratele ei, membru al rezistenței, Maria n-a mai știut ce-i frica. Fire foarte activă, s-a încăpățânat să reușească în domenii de care chiar și bărbații se fereau. Studiind și disecând, stăpânind secretele corpului omenesc, Maria Ciochircă a înțeles că trebuie să le învețe pe românce să progreseze. Așa a devenit președinta fondatoare a noului Asociații Naționale a Femeilor cu Diplomă Universitară din România.

În 1957, din anul II de facultate, a cerut să fie preparator benevol la catedra de anatomie din Cluj, fiind astfel prima femeie în cadrul catedrei. Avea numai 17 ani (fusesse în prima serie cu 10 clase de liceu) și cei 35 de colegi (asistenți, șefi de lucrări), râdeau: „Domnișoară, de ce ai venit, te-ai gândit că aici îți găsești mai repede un soț? Nu avem nevoie de femei aici...” Adevărat, nu prea era o indeletnicie feminină să stai cu bisturiul în mână, ciopărind cadavre mirosind a formol. Dar tână Maria ținea neapărat să facă anatomie, pentru că toți marii chirurghi se specializaseră mai întâi în acest domeniu. Și-apoi,

„Ce cauți tu, Mărie, în chirurgie?”

din copilărie Maria se vindecase de frică, după o spaimă zdravănă trăită în casa părintească din comuna Dragoslavele. Tatăl său, învățătorul Toma I. Burtea, înființase, în tranșee, împreună cu Ion Mihalache, secțiunea Partidului Tărănist, care s-a unit cu Partida Națională, rezultând PNȚCD. Fratele său, membru al rezistenței anti-comuniste, se refugiase în munți, acolo unde mama o trimitea pe fetița Maria cu de-ale gurii la călăuză. „Mă badijona mama cu cârnați, îmi atârna slăninile de umeri și deasupra îmi pune un pardesiu”, își amintește acum dna Ciochircă. Iar atunci când au venit să-l caute pe Titi (mai târziu, prof. Dumitru Toma Burtea), fetiței i-a venit ideea să-l ascundă pe fratele său mai mare în locul bldarului. Comuniștii s-au supărat și au alergat-o de trei ori în jurul casei, cu pistolul la ceață, doar-doar le-or spune. Atunci s-a vindecat Maria de frică. De altfel, și tatăl, care era biolog, i-a educat în acest sens: de la cinci ani o lăsa să meargă pe înserat prin cimitir, iar când prindea câte o viperă îi scotea punga de venin și i-o dădea fetiței care și-o pune la gât, în chip de colier. Iată de ce, în timpul serviciului său de preparator benevol la anatomie, și mai apoi și la chirurgie, tânăra studentă se ambiționa să demonstreze că poate să pătrundă toate tainele științei. Așa că, atunci când șeful de lucrări a dus-o la subsol și i-a zis: „Fetito, ăsta-i cadavrul, apucă-te să-l diseci!”, Maria s-a simțit mulțumită. Fusesse acceptată. După ce a preparat, singură, pentru studenții ei, sinusurile *durei mater*, a observat că se lăsase noaptea. A stins în grabă lumina, dar, rămânând pe întuneric, n-a mai știut încotro s-o apuce. Băjbâind, a nimerit în crematoriu, unde a dat, în sfârșit, de o geană de lumină, și a ieșit prin geam, julită și plină de cenușă. Vezi numai că profesorul se gândea deja de ce întârzie atât, și când a văzut-o în halul în care era, a condus-o repede acasă. „Acesta era

omul care m-a învățat să iubesc anatomia, profesorul Mihai Ionescu”, precizează dna Ciochircă. Aventura a continuat apoi și la catedra de chirurgie, unde celebrul Pop D. Popa era tânăr asistent. Domnișoara preparatoare a fost repartizată chiar în echipa lui, iar la 18 ani intra deja în operație.

Tot din acea perioadă, o întâmplare cu noroc: profesorul Ionescu se zgâriase în masa de disecție și rana s-a infectat. A fost internat și i se prescrieseră *Reverin*, un antibiotic foarte nou. La un moment dat profesorul a intrat în precomă. Maria Antoaneta i-a făcut injecția cu *Reverin*, dar din disperare a făcut doză dublă. Greșeală fericită, pentru că asta a fost salvarea profesorului. Tot de fiolele de *Reverin* se leagă și următorul pas în cariera tinerei doctoarițe. Mama ei făcuse un cancer și avea nevoie de acest medicament, deosebit de scump pentru o viață dusă din bursa de student. (Între timp, tatăl decedase în închisoarea de la Gherla, unde fusese deținut politic.) Așa că, din prea multe datorii, dar și pentru că i se părea că în mediul universitar n-o să-și formeze personalitatea medicală pe care și-o dorea, Maria Ciochircă a cerut să meargă în a doua circumscripție rurală foarte grea din țară. Adică în comuna Chiliile de lângă Nehoiu, județul Buzău. Acolo era rost și de pediatrie, și de chirurgie, ba chiar i s-a întâmplat să coasă și capre mușcate de lup. A și hrănit un lup, cu mămăligă, noroc că și-a dat seama la timp, că nu-i un câine oarecare... Mergând pe jos, kilometri întregi, pe gheață, pe zăpadă, până la urmă trupul delicat de femeie n-a mai rezistat. A urmat un nou concurs, pentru o clinică din Turnu Măgurele (loc încărcat de amintiri și de păduchi), apoi ca medic șef al circumscripției 21 din București se ocupa de toți lucrătorii din construcția aeroportului Otopeni. Apoi marea întâlnire și împlinire profesională: cursul de

secundariat ținut de prof. Juvara. Aici, iarăși, cei 70 de cursanți, bărbați, se uitau cu neîncredere la doctoarea Ciochircă. Însuși profesorul Juvara i-a zis: „Ce cauți tu, Mărie, în chirurgie? N-ai aflat că femeile sunt bune doar la pat și la cratiță?” Maria și-a permis să replice, spre hazul tuturor: „Cu tot respectul, eu am constatat că nu sunt bună nici în pat, nici în cratiță, așa că vreau să văd dacă sunt bună în chirurgie!” Profesorul a primit-o atunci cu simpatie. „Până în 1974, cât am făcut cursul, am învățat atâta meserie, căta n-am învățat în toată facultatea! Profesorul Juvara era un om extraordinar, profesionist desăvârșit, cu o disciplină fantastică”, spune acum dna dr. Ciochircă. În 1972 a fost admisă prin concurs ca asistent la catedra de Anatomie UMF Carol Davila iar în 1978 a obținut titlul de medic specialist chirurg, funcționând și la clinica medicală de urgență din București.

Ducând o viață foarte activă, cu scularea zilnic la ora cinci, mai apoi cu o familie de îngrijit (trei copii mediciști și doi nepoți), dna dr. Ciochircă a știut nu numai să folosească atribuțiile feminității, dar să le și organizeze. Din 1990 a reînființat Asociația Națională a Femeilor cu Diplomă Universitară din România și a Femeilor Medic (care fuseseră desființate în 1947). Acțiunile asociației au avut succes mai ales peste hotare. Guvernările noastre încă nu s-au decis în privința acordării unui venit femeilor pentru lucrul casnic (una dintre cele mai importante cereri formulate de dna dr. Ciochircă). În schimb, prin ANEDUR, România a fost a opta țară din lume acceptată la Muzeul Internațional al Femeilor din Bonn. „Femeia este purtătoarea, păstrătoarea și transmitătoarea tezaurului spiritual al fiecărui popor. America a devenit America pentru că a avut femei puternice, Germania la fel, Rusia a depășit cele două războaie

Urmărită de comuniști cu pistolul în ceafă, Maria, fetița de opt ani, s-a vindecat de frică. Mai târziu își conducea fără probleme studenții la disecții ample, la numai 17 ani.

Dr. Maria Antoaneta Ciochircă prezintă doi fetuși preparați pentru studiu

complite pentru că a avut femei strașnice. Și România a avut o situație formidabilă între cele două războaie. Datorită Marthei Bibescu, Elenei Văcărescu, noi am putut răzbi. E păcat că la noi femeia e apreciată doar rareori, în momentele de cumpănă. Ea e ca temelia unei case. Oamenii apreciază construcția, pereții, acoperișul, dar temelia e observată doar în caz de catastrofă. Dar temelii e salvatoare!” Un om care a studiat în

amănunt trupul, care l-a văzut dezmembrându-se și realcătuiindu-se ca o mașinărie a înțeles, însă, că există ceva mai presus, mai tainic dător de viață decât conexiunile fizice complicate. „Am pornit în viață cu credință. Pe măsura trecerii timpului am avut sentimentul că mă apropiez și mai mult de Dumnezeu”, spune acum dna dr. Maria Ciochircă. ■

Victoria Garbi este prima româncă posesoare de carnet de conducere cu toate gradele și prima conducătoare de TIR din România. O femeie deosebit de activă, absolventă de arhitectură, care a condus șantiere întregi de construcții. După ce i-a plăcut o viață-ntreagă să conducă și mașini, și oameni, dna Victoria vrea acum să înființeze Uniunea Mondială a Religioșilor. „Numai așa putem lupta împotriva crimei premeditate care este războiul!”

Spiritul întreprinzător al dnei Victoria s-a arătat de timpuriu. Când era foarte mică vindea corcodușe, cu un cântar făcut din două capace de cremă de ghetă *Schmollpasta*. Corcodușele puteau fi pe post de ouă, nisipul era mălai... Când a mai crescut era supărată că sora ei, Ninetta, era atât de frumoasă (fusesse aleasă miss Brașov), iar ea, Victoria, era mereu eclipsată. Mama îi spunea: „Lasă, fata mea, că ți-a dat Dumnezeu o grămadă de daruri... Frumusețea e trecătoare.” Într-o casetă de lucru de mână primită de Crăciun a hotărât că-și va păstra banii pe care-i strângea vânzând fructe copiilor de prin vecini. Vindea mai ieftin decât precupețele din piață, așa că fructele ei aveau căutare. Era o negustoriță darnică. În vacanțe cumpăra și pentru sora ei ceea ce nu le dădea voie tatăci: ciorapi de mătase naturală.

La 16 ani a început să conducă pe ascuns mașina cumnatului (sora sa se căsătorise cu un inginer de la IAR, care a fost mai târziu un apropiat al lui Coandă). Mașina, „o cutie de chibrituri”, era un *Fiat Polsky*. Au prins-o după urmele lăsate în noroiul de pe drum. „Într-o zi aud că mă cheamă Nicu, cumnatul. Hait, până aici mi-a fost!, mi-am zis. «Urcă în mașină, isteato!»”, a strigat la mine cumnatul. Mi-a zis s-o luăm pe drumul Codlei, că era mai puțin circulat. Am urcat la volan, cu băgare de seamă, dar când a văzut că știu să schimb vitezele, să iau curbele, s-a mai liniștit”, își amintește dna Victoria. Zvârluga nu s-a lăsat până n-a obținut, la 18 ani, carnet de conducere. De amator. Dar ea vroia de profesionist. N-avea nici 21 de ani când și-a luat examenul, dar legea spunea că femeile n-aveau voie la o așa onoare. Prefectul nici n-a vrut să audă. Atunci Victoria s-a dus întins la

„Ce, mă, ne pune nouă o muiere piciorul pe gât?!“

ministrul de interne, un legionar, pe vremea aceea. „Era un tinerel, simpatic, m-a invitat să iau loc. Eu vroiam carnetul ca să-mi pot folosi mașina în taximetrie (avea mama un vecin taximetrist), că nu ne descurcam deloc cu banii. Ministrul mi-a zis că nu e bine, dacă se urcă un bărbat în pădure la Băneasa, ce mă fac? N-aveam eu teamă. Până la urmă a semnat, mi-a dat carnetul.” Era acum prima femeie din România, profesionistă în ale șofatului. Pe atunci conducea un *Opel Olympia* cu două uși. O femeie la volan, ehei, era ispită mare. În timpul războiului, un neamț conducea în spate și a izbit-o, ca s-o oblige să oprească. Ce de scuze și-a mai cerut neamțul când a dat cu ochii de soful doamnei, care stătuse ghemuit pe bancheta din spate... Apoi, după ce a devenit șef de șantier, a tot condus la camioane, la *IMS-uri*... Pe șantierul de la Săhăteni, unde se construia fabrica de vinuri *Iordache Marinescu* (de 150 vagoane capacitate), se lucra cu soldați. Ea era singura femeie. „Îmi făcea plăcere să le fiu șefă. Am fost de mică o luptătoare. Îmi venea să-l mănânc pe ăla care făcea ceva incorect!”

Când era la Ploiești, pe șantier, un inginer polonez, unul belgian și câțiva ofițeri români au făcut pariu că dăneacăi n-ar putea conduce un TIR de la Ploiești la Brașov. Dna Victoria, încăpățănată, a ținut să le demonstreze contrariul. „Totul a mers bine, ușor-ușor am învățat să stăpânesc mașina. Când am coborât la Predeal mi s-a făcut teamă. O mașină atât de mare, părea c-o ia la vale... Și nici unul dintre isteții ăia nu s-a urcat cu mine, ei veneau în urmă, cu mașina

mică, să-mi rădă în spate. Dar până la urmă m-am descurcat. Ei au pierdut pariul.” Din păcate, de atunci dna Victoria n-a mai avut prilejul să conducă un TIR, deși tare mult ar fi dorit. Întotdeauna când se afla la volanul camioanelor mari, de care a tot avut parte, visa să conducă un TIR peste graniță, ca să facă și o excursie cu prilejul ăsta. La șantierul de la Brazi, cel mai mare din țară, a devenit la un moment dat inginer șef producție și diriginte. „Ce, mă, a venit muierea asta să ne pună nouă piciorul pe gât?”, șușoteau muncitorii. Cu alură de fetiță, cochetă, dna Victoria știa să se impună. Avea ea metodele ei. Până la urmă nemulțumiții se simțeau umiliți și-și cereau scuze. În decembrie 1944 a obținut certificatul pentru firma personală de construcții, devenind astfel prima femeie antreprenor din România. În timpul războiului construia, cu echipa ei, adăposturi sub pământ, la șapte metri adâncime. Într-unul dintre aceste adăposturi a stat ascuns și fiul lui Mina Minovici, Nicolae. Din păcate, după ce au venit comunistii la putere, firma a fost închisă.

Când cei trei băieți ai dnei Victoria au crescut (Andi-seriosul, Alian-lipiciosul și Sorin-pupăciosul), mai conducea mașina ori chiar scuterul lor. Chiar și acum dna Victoria s-ar urca voioasă la volan, dar nu mai are mașină. Și ce curse fantastice ar mai face...

text **Gia Iava**

foto **Robert Hancianec**
și arhivele personale

Domnișoara Victoria, alături de fratele său, coleg cu Regele Mihai la Colegiul Filipescu (stânga)

În costum de bicicletă, cu o prietenă, la Făgăraș (dreapta)

EXPLOZIV?

Director Cornel NISTORESCU

Zilnic, ieșit din tipare

> PRESA ARABĂ

POLITICĂ • AFACERI • SPORT • VEDETE • JOCURI

NEBUNIA CONT

Mega

premiu de 4.5

De patru săptămîni
ghicit toate cele 6 n

PRIV

TEA

Te stresează șefii, bogații, poliția, serviciile secrete? Te gîndești că ți-ar putea face un rău? Noi vorbim întotdeauna și în locul tău. Spunem tot ce știi tu. Investigăm tot ce ascund ei! Și dovedim ce ei cred că au ascuns în fundul lumii. Tot ce ți se pare că miroase a praf de pușcă ajunge pînă la urmă pe prima pagină în **Evenimentul zilei**. De ce? Pentru că noi nu ne temem. Noi sîntem cu adevărat independenți și nu ne îngrozim de nici un subiect. De ce? Pentru că tu, iubite cititor, trebuie să știi totul. Și prin noi să rostești toate adevărurile ascunse sau dureroase. Asta pentru că viitorul ne privește pe toți, chiar dacă uneori miroase a praf de pușcă!

Evenimentul zilei Zilnic, ieșit din tipare

C. Nistorescu

Cream à la Claudia

Pentru cei care iubesc muzica mai veche, Cream înseamnă o formație în mare vogă în anii '80 care a cântat alături de mulți artiști celebri, printre care și Eric Clapton. În 2002 Claudia Pavel și-a luat inima în dinți și numele de scenă Cream și a scos primul material discografic solo, intitulat *Crede în mine*.

Prima piesă, *Mai aproape*, a încins atmosfera pe ringurile de dans din discotecă în acea vară.

Creația ei a fost pe placul multora și, după un an, la sfârșitul lui 2003, le-a făcut admiratorilor săi un frumos cadou. Un nou album care se vrea a fi o „declarație de război împotriva mediocrității”, intitulat *Aștept*. O noutate absolută a fost colaborarea cu Marius Moga și, pentru că a fost un succes, au hotărât ca el să-i fie manager.

Artista s-a implicat în scrierea versurilor și a încercat să interpreteze melodiile într-un stil propriu.

Videoclipul a fost filmat în două zile în trei locații. „Nu prea îmi place să fac videoclipuri, pentru că e greu. Mie cel mai mult îmi place pe scenă, acolo mă simt cel mai bine.”

Acum este studentă în anul I la Facultatea de Teatru. „Mă înțeleg bine cu colegii, care sunt niște oameni foarte deschși, chiar dacă eu mai lipsesc, nu sunt răutăcioși cu mine”. Vrea să facă și teatru și film. De fosta ei formație, *Candy*, nu prea mai amintește, singura cu care mai ține legătura este Selena. Din toamna trecută s-a mutat în București unde s-a adaptat foarte ușor. Din când în când merge la Mangalia, acasă, dar mai des vine mama ei să o vadă.

Nu ține dietă, dar își reproșează că s-a cam îngrășat. Deși a avut oferte, refuză să pozeze dezbrăcată.

Pentru cei care îi iubesc muzica, pregătește câteva piese noi care vor apărea în curând și, după cum spune, așteaptă să i se întâmple cât mai multe lucruri bune.

Text **Raluca Seinoiu**
Foto **Robert Hanciaruc**
Locație **Liquid Club**

Frumoasă, talentată, muncitoare – cam asta ar fi în câteva cuvinte caracterizarea Claudiei Pavel. La nouăsprezece ani, ea se poate mândri cu două albume de succes și cu perspective promițătoare. „Poate că da, poate că nu!”, răspunde la întrebarea dacă are un prieten. După părerea ei, asta nu e important. Muzica este importantă și ea vrea să continue pe acest drum ghidându-se după motto-ul: „Dacă îți dorești ceva cu adevărat, luptă și îl vei obține!”

AndreEA citește și dă mai departe

Scandaluri de fete mari, dansuri smucite din buric, tresăltări de sâni pe nisipul fierbinte (semn că, *Papa! Nu mai sunt o fată cuminte!*), certuri cu papa, împăcări, despărțiri. Iacătă tabloul intenselor trăiri puberale și adolescente ale unei fete crescute pe scenă. Nimeni n-ar fi bănuț că, ajunsă în pragul maturității (are acum 21 de ani), Andreea se va suci spre profunzimile sufletului. Mai întâi a apărut interesul pentru citit. Carte după carte, Andreea a vrut mai mult. Să înțeleagă și să se dezvolte. Armonios. „Nu suntem perfecți, dar tot timpul vrem să ne perfecționăm. Îmi doresc să reușesc să-mi accept toate defectele. Pentru că, da, sunt un om, sunt un om ca oricare altul. Pasul cel mai important este să învăț să accept, apoi să mă transform, în bine.” Cât de mult s-a schimbat Andreea (devenită AndreEA) ne putem da seama din reacția celor apropiați. „Și prietenul meu, Iustin, dar mai ales mama și fratele meu sunt foarte șocați, pentru că nu mai sunt

După ce a citit *Alchimistul*, acum vreo doi ani, viața Andreei Antonescu s-a schimbat. A prins gust de analize psihologice, de cărți tematice, de gânduri cu sens. Nesatisfăcută de răceala cifrelor de la ASE, și-a înghețat anul și a dat la Psihologie. O facultate care o modelează.

isterică, nu mai fac scandal din orice, nu mai bat cu pumnul în masă și încerc să iau lucrurile așa cum sunt. Când eram mai micuță aveam un scut de apărare, de-asta adoptam atitudinea asta, mai obraznică. Să nu mă cunoască ceilalți, să nu cumva să vadă că sunt sensibilă și că mă afectează multe lucruri, fie ele și fleacuri.” Ca să renunțe la scut, Andreea a trebuit să-și însușească mici găselnițe psihanalitice. Una dintre ele este așa-zisa „umbră”: „Ce nu-ți place la tine găsești în alții, ce nu-ți place la alții este, de fapt, partea ascunsă din tine”. O altă butadă dragă Andreei: „Iubește-ți aproapele ca pe tine însuși, dar nu mai mult ca pe tine...”. Foarte aproape i-a fost, preț de trei zile, cântărețul italian Fabrizio, în timpul filmărilor pentru clipul *Când dansăm*. Clip reușit, apropiere cât se poate de reală, emoționantă. Cei doi îndrăgostiți au intrat foarte bine în pielea personajelor. Când au ieșit, s-ar fi zis că le-ar mai fi plăcut... Cu toate astea, n-a fost decât un schimb strict profesional. „Chiar dacă Fabrizio nu este cu mult mai mare decât mine (are 23 de ani), e un adevărat artist. Am avut foarte multe de învățat de la el: felul de a înțelege cuvintele, de a interpreta, de a se detașa creativ de ceilalți. În timpul filmărilor am rezonat, e-adevărat. Mi-e foarte drag, recunosc, e un om deosebit. Ținem legătura.” Cât despre Iustin, prietenul ei de câțiva ani buni, aici situația pare relativă: „Sunt cu Iustin, încă.” De ce încă? „Pentru că nu poți ști nici ce va fi peste cinci minute, dar mite peste un an sau doi. Dacă e să fie, o să fie.” Și în muzică s-a mai schimbat câte ceva. Andreea se implică în proiectele

muzicale, nu mai cântă chiar tot ceea ce i se dă, pentru că alege doar ce-i convine. Iar acum i-ar plăcea tare mult să cânte latino. Ia ore de canto cu Crina Mardare, face fitness, exersează cu un coregraf mișcări à la Shakira și Beyoncé, pe care le admiră. Din această lună începe lucrul la un nou album. E de muncit, pentru că Andreea e conștientă că o vedetă, ca să se mențină în centrul atenției („o doză de narcisism există în fiecare dintre noi”), trebuie să apară cu ceva nou, trebuie să impresioneze. Chiar și fratele ei, acum foarte emoționat cu bac-ul, vrea să demareze un nou proiect muzical. Copiii evoluează bine, chiar dacă durerea pierderii tatălui încă nu s-a șters. „Mama e în Galați, vine la noi în week-end și ne înțelegem extraordinar!”, spune Andreea.

Multe dintre realizările sale au fost posibile datorită influenței tatălui. De pildă, ea ar fi vrut să dea la cibernetică. „Nu e o facultate pentru o fată!”, a atenționat-o el. „Acum nu mai vreau să fac nimic numai de dragul de-a face ceva sau ca să mă admire ceilalți. Vreau să fiu sigură pe mine, să fac exact ceea ce îmi place. După ce am citit *Alchimistul* mi-am dat seama că fiecare om a apărut pe Pământ cu un anumit scop. Într-o noapte, în timp ce citeam despre faptul că existența fiecăruia este irepetabilă, am închis cartea și m-am întrebat: A cânta e oare visul meu sau a fost visul tatălui meu? Atunci am înțeles că muzica e viața mea, e ceea ce mă face pe mine să mă simt extraordinar. Dacă, pe viitor, voi descoperi ceva tot atât de minunat, pot să merg pe alt drum, dar la muzică nu voi renunța niciodată!” Ba chiar s-a gândit să scrie și versuri (are, păstrat cu grijă, un caietel de pe la 14 ani). Până atunci, e fascinată de versurile Madonnei: „Sunt versuri deosebite. Vorbesc despre dragoste, te îndeamnă să-ți deschizi sufletul, să gândești cu inima și cu sufletul.” Din toate astea se vede că Andreea a înțeles: în orice situație ai fi, puțin gând nu strică.

Text: **Gia Iova**
Foto: **Roton**

BONTON DĂ TONUL

APA TONICĂ DE LA BUCOVINA

"BonTon dă tonul bunei dispoziții. BonTon este mai mult decât o apă tonică: e o stare de spirit efervescentă. E o băutură care, în proporțiile potrivite, dă tonul amar-dulce-acrișor al cocktailurilor. Se combină și te combină cu tot ceea ce este de bun gust. E de bonton să bei BonTon!

Electronicile și electrocasnicele sau alte bunuri de folosință îndelungată nu mai pot fi cumpărate pe rate. Rata la credit și dobânda nu pot depăși 30% din venitul lunar al solicitantului. Noile colimator. Avans sub 25% nu mai există iar veniturile solicitantului trebuie să depășească Preț de câteva luni, cel puțin, cererile populației pentru

Sloganul **fără avans și fă**

Sfârșitul lui 2003 a adus cu sine vestea tristă a îngrădirii condițiilor de acordare a creditului de consum și a celui ipotecar. La acea vreme, mai marii Băncii Naționale a României (BNR) atrăgeau atenția asupra exploziei creditului de consum și a implicațiilor creșterii valorii importurilor asupra balanței de plăți a României. Totodată, grijulii din fire, oficialii BNR și-au propus să-și scutească compatrioții de povara unor plăți lunare, mult prea costisitoare, către bănci. Cifrele nu păreau a fi prea alarmante. Soldurile împrumuturilor pentru populație, pe care băncile le aveau la sfârșitul anului trecut, nu depășeau valoarea de 75 mii de miliarde lei. Creșterea față de luna precedentă era de doar zece procente. Creditele ipotecare însumau aproape 20 mii de miliarde lei, cu o mie de miliarde mai mult față de luna precedentă.

Condițiile relativ lejere de creditare a populației au deschis apetitul românilor pentru a se împrumuta de la bănci, în special pentru consum. Peste jumătate din finanțările acordate populației erau, la sfârșitul anului, destinate consumului. Frigidere, mașini de spălat, aparate de aer condiționat sau de bărbierit, toate puteau fi achiziționate fără a scoate vreun ban din buzunar la momentul achiziționării. Greul venea mai târziu, odată cu trecerea primei luni și intrarea în vigoare a desfășurătorului de plăți. Unii mai ușor, alții mai greu, românii au înapoiat banii băncilor, ponderea creditelor nerambursate fiind nesemnificativă pentru bănci. Cele două mari cauze invocate de BNR se dovedesc a fi prea puțin corelate cu actualitatea. Prudența și-a spus însă cuvântul așa că normele BNR, 15 și 16 din 18 decembrie 2003, au trimis tandemul „fără girant și fără avans” în cartea de istorie a tranziției românești. Numele în cauză au stabilit măsurile pentru limitarea

„Populația cu venituri mici va fi afectată de implementarea acestor norme, cu toate că există soluții și pentru această categorie, știut fiind faptul că mulți au nevoie de produse de folosință îndelungată. Vom face tot posibilul pentru a credita toți clienții care vin la noi, indiferent dacă sunt salariați sau pensionari și indiferent de venit”, declară Tereza Predescu, Communication Manager la Altex.

„Avansul sau girantul”, așa vi se va spune acum, atunci când vreți să achiziționați cu plata în rate orice bun de folosință îndelungată. Dacă nu reușiți să vă convingeți un prieten să vă gireze, atunci va trebui să achitați cel puțin 25% din

riscului la creditul de consum și cel ipotecar, reglementând condițiile de acordare, garantare și derulare a acestora. 1 februarie a fost prima zi în care noile BNR amintite au intrat în vigoare. Furia cumpărătorilor în rate s-a domolit. Cât despre case, prețul acestora a început să stagneze încă dinainte ca normele BNR să impună noile condiții. „Noile condiții de creditare sunt un factor inhibant în vederea achiziționării bunurilor de folosință îndelungată cu plata în rate. Estimăm o scădere a vânzărilor cu plata în rate cu aproximativ 20 de procente în lunile februarie și martie, care sunt oricum perioade tradițional mai slabe din punct de vedere al vânzărilor. Totuși, rămânem optimiști și preconizăm o creștere a vânzărilor anul acesta, mai ales având în vedere că normele BNR sunt implementate pe o piață în creștere”, spune **Tereza Predescu**, Communication Manager la Altex.

valoarea bunului ce urmează să-l cumpărați. În plus, sumă lunară de rambursat nu poate depăși 30% din venitul lunar. Dacă aveți un salariu lunar ce nu depășește trei milioane de lei, atunci și creditul pe care îl puteți contracta nu poate fi prea mare. Un român cu un astfel de salariu își poate cumpăra, cu plata în rate, bunuri de folosință îndelungată de cel mult 30 milioane lei, și asta dacă optează pentru rambursarea creditului în intervalul de timp maxim admis, adică trei ani și dispune de un avans nici mai mare nici mai mic de... 7,5 milioane lei. Cele 30 de milioane ajung pentru un frigider, o mașină de spălat și un aragaz însă nu de o prea bună calitate.

Dacă nu aveți avansul, în schimb un prieten binevoitor se oferă să vă gireze, atunci va trebui să mai așteptați cel puțin trei ani pentru a vă achiziționa mașina de spălat, să zicem, sau să cereți șefului o mărire de

ate cu plata în rate fără a dispune de cel puțin un sfert „bani gheață” din valoarea de achiziție a condiții de creditare sunt deja în vigoare de la 1 februarie. Creditele ipotecare au intrat și ele în sească de trei ori valoarea ratei lunare. Dosarele de creditare sunt mult mai stufoase. creditare se vor diminua ca număr și ca valori solicitate.

ră giranți aparține istoriei

identitate mai sunt necesare o copie după cartea de muncă, aceasta trebuind să aibă toate rubricile completate și în care să fie operate ultimele modi-

salariu. Valoarea maximă a bunurilor ce pot fi achiziționate cu plata în rate, cu avans „zero” nu poate fi mai mare de 24 milioane lei cu rambursare în trei ani, în condițiile în care, la serviciu, munca vă este apreciată doar la trei milioane lunar. Cu o rată lunară în jurul unui milion de lei, în condițiile avansului „zero”, pot fi achiziționate bunuri de folosință îndelungată în valoare de cinci milioane, dacă rambursarea se face în șase luni, de zece milioane, dacă aceeași sumă este plătită timp de un an sau de 19 milioane dacă se renunță la suma propusă timp de doi ani. Marile lanțuri de magazine își adaptează din mers oferta pentru a nu pierde clienții. „Vor fi oferite în continuare credite indiferent de venitul unei familii, inclusiv pensionarilor. Pe cei care nu vor putea achita un avans de 25%, vom încerca să-i sprijinim pentru obținerea în continuare a creditului de consum, respectând normele BNR. De asemenea, vom încerca să facem mecanismul birocratic cât mai simplu posibil. Pentru a sprijini clienții, vom fi cât se poate de flexibili din punct de vedere al ofertelor de creditare, totodată respectând normele BNR”, afirmă Tereza Predescu.

Documentele necesare obținerii creditului pentru achiziționarea unor bunuri de folosință îndelungată sunt, în general, cam aceleași, indiferent de magazinul din care v-ați hotărât să cumpărați sau banca care vă creditează. Pe lângă copia după actul de

Pentru un bun de zece milioane lei va trebui să scoateți din buzunar, la momentul achiziționării, cel puțin două milioane și jumătate. Salariul minim pe economie este suficient pentru a respecta condițiile de creditare, doar dacă creditul este contractat pentru o perioadă de cel puțin un an, și asta dacă nu mai aveți angajate și alte credite.

ficări salariale și o adeverință de venit tipizată care poate fi procurată de la sediul magazinului. Persoanele din mediul rural trebuie să prezinte o copie a ultimei facturi de utilități iar pensionarii o copie după ultimul talon de pensie. Cel mai important este faptul că fiecărui solicitant i se va cere o declarație din care să reiasă gradul său de îndatorare. Hărțogăria pare stufoasă la o primă vedere. „Măsurile se justifică în primul rând prin absența Biroului de Credit. Înființarea recentă a acestuia nu asigură în mod automat și existența unei baze de date operaționale. Din experiența cu Centrala Riscurilor Bancare, ar fi necesară o perioadă de aproximativ un an pentru ca Biroul de Credit să devină în întregime funcțional. Există elemente obiective care fac ca acest birou să nu fie operațional de la momentul înființării”, a declarat Petre Tulin, directorul Direcției de Reglementare și Autorizare din BNR. Apariția Biroului de Credit va da multe bătăi de cap românilor care s-ar fi gândit că problema avansului o vor rezolva cu un credit pentru nevoi personale. Dacă scopul însă este altul, atunci acesta poate fi contractat și în continuare dar numai cu girant sau o serie de garanții reale care să acopere în totalitate valoarea creditului solicitat. Acestea pot fi garanții cu grad mare de lichiditate, depozite, instrumente specifice pieței monetare sau chiar o ipotecă.

Creditele ipotecare nu se mai

acordă nici ele fără ca solicitantul să dispună de cel puțin 25% din valoarea locuinței ce urmează a fi achiziționată sau construită. Rata lunară nu poate depăși 35% din venituri. „Limitarea la doar 35% din venitul net lunar al împrumutatului a sumei de rambursat ar putea restricționa accesul la astfel de împrumuturi pentru o categorie largă de populație. Majorarea din ultimul an a prețurilor imobilelor a ridicat în același timp și rata lunară de plată pentru creditele contractate. Reprezentanții băncilor anticipează, totuși, că și acest gen de finanțare o să se mențină în creștere, chiar dacă va exista o scurtă perioadă în care cererea se va diminua. O scădere mai semnificativă a împrumuturilor ar putea afecta piața imobiliară, având în vedere că, anul trecut, creditele bancare au susținut achizițiile de locuințe cu aproape jumătate de miliard de euro”, a declarat Cornel Cojocaru, directorul de Comunicare al Băncii Comerciale Române (BCR).

Inhibarea temporară a creditului ipotecar poate aduce o serie de avantaje. Pe de o parte, se diminuează ritmul de creștere a prețurilor locuințelor. Pe de altă parte, pentru a nu pierde clienții împrumuturilor ipotecare, băncile ar putea să mărească perioada de rambursare a creditului, de la 15-20 ani, cât este în prezent, la 25 sau chiar 30 de ani. Rata lunară de rambursat se diminuează astfel, așa că și românii cu venituri modeste ar putea avea acces la creditul ipotecar, bineînțeles după ce achită suma minimă necesară ca avans. În plus, normele BNR extind noțiunea de venit familial. Salariile soțului, soției, copiilor sau părinților pot fi luate în calcul dacă aceștia locuiesc împreună cu solicitantul creditului și formează o singură gospodărie.

Text: **Giani Grădinaru**
Foto: **Robert Hanciarec**

**Evadează din cotidian
în universul melomanilor rafinați!**

Caută 97,6 FM în țară!

**În județele: Brașov, Prahova, Covasna, Argeș, Dâmbovița,
Buzău, Giurgiu, Teleorman, Olt, Vâlcea, Mureș și Harghita**

Caută 97,9 FM în București!

**Muzica tuturor timpurilor, tot timpul
Numai la Radio România Muzical
"George Enescu"**

reportaj

Bucuria de a învăța

Vă mai amintiți stresanta oră de matematică, în care șirurile se încâpățâneau să nu aibă nici o limită, iar derivatele păreau entități Q teleportate de pe nava *Enterprise*? Dar eșuatele experiențe de chimie, când rezultatul maxim erau pete de pe haine, în urma stropirii cu apă oxigenată? Dar obsedantul plan inclinat pe care, vorba bancului, elefantul face „trop-trop-trop cos de alfa”? Și dacă a învăța ar deveni o minunată aventură? O bucurie cu nimic diferită de ultima generație a jocurilor pe calculator? Un teritoriu al descoperirilor personale, și nu un sistem de a ți se băga în cap ceva cu de-a sila? Sună SF? Așa e. Dar nu mai este deja SF pentru elevii liceelor românești, și asta grație unor extraordinari profesioniști al căror vârf de lance sunt informaticienii din cadrul firmei **SIVECO ROMÂNIA**

În noroioasă și înfrigurată zi de 12 februarie 2004 am intrat în sediul firmei **SIVECO ROMÂNIA** și, brusc, am avut senzația că am trecut într-o lume paralelă. Un spațiu decupat din filmele americane cu laboratoare în care colcăie inteligența artificială, compartimentat transparent în camere cu pereți de sticlă, în interiorul cărora rareori se aude alt zgomot decât clipocitul tastaturilor de PC. Să determini un programator de la **SIVECO ROMÂNIA** să-și ridice ochii de pe ecranul monitorului se poate dovedi o sarcină dificilă. Pe coridoare oamenii se mișcă în mare grabă, ai senzația că te afli la Houston și se apropie momentul în care un nou robot își va pune piciorușele pe Marte.

Puțină istorie

E ceva vreme de când se vorbește despre învățământul electronic (*e-learning*). Dar, multă vreme, acesta se reducea la editarea unor CD-uri cu lecții, elevul/studentul le lua acasă (dacă putea), învăța după ele (dacă învăța), eventual mai trimitea un e-mail profesorului ori unui coleg mai destupat: să-l întrebe ce naiba e aia integrală curbilinie (dacă trimitea). În plus, lumea civilizată măsoară performanțele domeniului în două coordonate: număr de calculatoare la sută de elevi, respectiv numărul celor conectate la Internet.

Cam săracuț. Drept care, de vreo zece ani, s-a pus lumea pe creat soft educațional. Sistemul **AEL**, construit la **SIVECO ROMÂNIA** a profitat de toată experiența deja acumulată și a ieșit pe piață ca un produs de vârf, impecabil.

Predai și felul în care te miști

Demonstrația și prezentarea pe care ni le-a făcut Radu Jugureanu, profesor de matematică, „convertit la **SIVECO ROMÂNIA** în responsabil pentru materiale educaționale **AEL** ne-a lăsat cu gurile căscate. El a ținut de la început să precizeze că *e-learning*-ul nu este un sistem alternativ de învățământ, ci unul complementar, și nu urmărește trecerea pe bară a profesorilor, ci antrenarea lor în utilizarea calculatorului.

Ce i-a mânat în luptă pe creatorii **AEL**? Mai întâi, dorința de a asigura și nivelul formativ al educației, pe lângă cel instructiv. „Un profesor predă o materie, dar și un comportament, în

primul rând prin exemplul personal. Dacă am două ore la rând, la a X-a A și a X-a B, eu nu predau aceeași lecție! Pentru că, după cele zece minute de pauză, nu mai sunt exact același om și, mai ales, pentru că am în față alți elevi”, spune Jugureanu. Așa a apărut ideea unui editor de lecții, pe bază de modele de conținut, fiecare lecție având în spate un set de softuri independente. Concret, în cancelarie (ori la el acasă), profesorul intră într-o bibliotecă electronică de lecții, își găsește tema, structurată pe momente de lecție (estimate în minute), și decide cum o va aborda. „Am pornit de la ideea că nici un profesor nu va accepta să predea o

lecție scrisă de altul, așa că fiecare își alege momentele cum crede de cuviință, poate chiar să creeze altele și le stabilește ordinea”. Lecția are o parte de prezentare și alta – cea mai spectaculoasă! – interactivă: atât profesorul, cât și elevii pot modifica scenariul, valorile parametrilor etc.

Newton, un băiat simpatic

Grafica animată este senzațională și e greu de crezut că ar putea lăsa indiferent vreun elev. În plus, grație graficii în trei dimensiuni, arăți, respectiv vezi lucruri pe care nu le-ai putea nici-cum desena pe tablă ori caiet. Și mai e ceva: relația grafică dintre fenomen și reprezentarea

lui matematică face lucrurile mult mai ușor de înțeles. Vezi cum se alungește arcul sub o greutate și alături vezi sinusoïda forței. „Ia dublează masa, ce observi? Aha!”, felicitări, tocmai ai descoperit primul principiu al lui Newton! Știi cine a fost Newton? Un băiat simpatic, cu plete, care...” Se poate preda și așa! Astfel, elevul descoperă singur

fenomene, valori de parametri, chiar formule, în contact direct, dinamic, cu fenomenele respective, în loc să-i fie înșirate în fața ca hieroglifele. Cât despre clasă, ea poate fi reală sau (parțial) virtuală. Când intră în clasă, profesorul are pe ecran simbolurile elevilor, identificați prin calculatoarele respective, dar e posibil ca unii să se afle în aceeași încăpere, iar alții la Gojdu, în județul Oradea! N-am zis întâmplător Gojdu, căci acolo AEL a produs tulburări locale, profesorii se bat pe structurile de lecții! În paranteză fie spus, oriunde se află elevul, profesorul vede pe monitorul lui dacă respectivul joacă *Solitaire*... Dar n-ar avea de ce, mai ales că lecția poate fi personalizată pe elevi sau grupuri de elevi: într-un fel predai pentru cei de nota 10 și altfel pentru cei de 5!

Scheletul la discotecă

E imposibil de rezumat în câteva fraze ce poate face AEL. Dacă am vorbi doar despre chimie!

„Am aflat recent că, pentru a cumpăra acid sulfuric, care e precursor de droguri, îți trebuie aprobări și de la soacră-mea!” Dar AEL n-are nevoie de așa ceva. În plus, pe ecran vezi ce n-ai vedea în cazul unei experiențe de laborator: cum se modifică structura moleculară, cum sunt satisfăcute valențele! Cât despre anatomie, aici e nebunie curată: elevul vede scheletul în mișcare, având menționate alături momentele forțelor pe articulații, în felurite mișcări, de la mers normal și salturi, până la mersul bețivului și „aseară te-am văzut în discotecă”...

Lecțiile sunt dublate de instrumente didactice: editoare de locuri geometrice (vă mai spune ceva această sintagmă de coșmar?) și formule, plus definirea oricărui termen prin... 16 dicționare și enciclopedii! S-a ajuns aici pornind de la constatarea că un număr important de elevi nu cunosc sau nu înțeleg majoritatea termenilor dintr-un text școlar, și (de rușine) nici nu întreabă ce-i aia. „Chiar într-un mare liceu bucureștean, am descoperit că elevii nu văzuseră în viața lor o eprubetă!” Instrumentul *dictus* (căruia i se va adăuga în curând și *Encyclopaedia Britannica*) funcționează de altfel în toate mediile: *Word*, *Excel*, *PDF* etc.

Nu e de neglijat nici componenta administrativă: un puternic management de secretariat, incluzând listele de profesori și elevi (cu întreg istoricul activității lor!), eliberarea foii matricole, *avizier*, *chat*, *forum on line* etc.

În fine, componenta de *assessment*: au fost create deja 30.000 de teste, în care se evaluează și răspunsurile parțiale!

În zona artei, au fost cumpărate drepturile de utilizare ale tuturor filmelor făcute după textele lui Caragiale (inclusiv unele inedite), ale filmelor despre Brâncuși și ale celor cu și despre Nichita Stănescu – unele dintre acestea n-au fost prezentate niciodată de vreo televiziune. Astfel, un moment de test poate arăta așa: elevii vizionează o secvență din *D'ale carnavalului* și sunt întrebați ce secvență urmează.

Câteva cifre

AEL acoperă programa claselor de liceu pentru matematică, fizică, chimie, biologie, tehnologie, informatică, geografie, istorie – în total 232 de lecții a câte 50 de minute.

Sistemul este implementat în 1.320 de licee din România, adică toate în afara celor vocaționale și tehnologice, care își așteaptă rândul prin mai-iunie anul acesta (când se va ajunge la totalul de 1.500 de unități școlare).

Implementarea softului este însoțită de un pachet de instruire a profesorilor, de 40 de ore, plus auditul echipei de instruire: grad de succes, performanțe. SEI, Sistemul Educațional Informatizat, din care face parte AEL, a fost aprobat și bugetat în anul 2001, desfășurându-se ca un program guvernamental realizat în colaborare cu un consorțiu din care fac parte firmele HP, IMB și SIVECO ROMÂNIA. Din punctul de vedere al infrastructurii, informatizarea învățământului preuniversitar românesc a adus deja în școli și licee 30.000 de calculatoare de ultimă generație.

Gradul de răspuns al profesorilor a fost peste așteptări: 60% dintre cadrele didactice s-au integrat chiar în primul an.

În loc de concluzii

„Dacă stai să asculți, toată lumea știe să facă *soft educațional*! Dar sunt multe subtilități: există studii NASA care demonstrează că nu trebuie folosite anumite fonturi, că e derutant să apară simultan două animații, că imaginea prost gestionată distrage atenția de la text...”

Obiectivul nu este ca elevii să vadă ceva care se învârtă, ci să înțeleagă. A apăsa un buton care înseamnă de fapt *play* nu este o formă de interacțiune.

Până la urmă, noi le dăm răspunsurile și îi facem să formuleze întrebările. Știți că, într-o oră de clasă obișnuită, clasică, participarea activă a elevului este de cam 15%?”

text Tudor Călin Zorojanu

foto Octavian Tîbăr

interviu

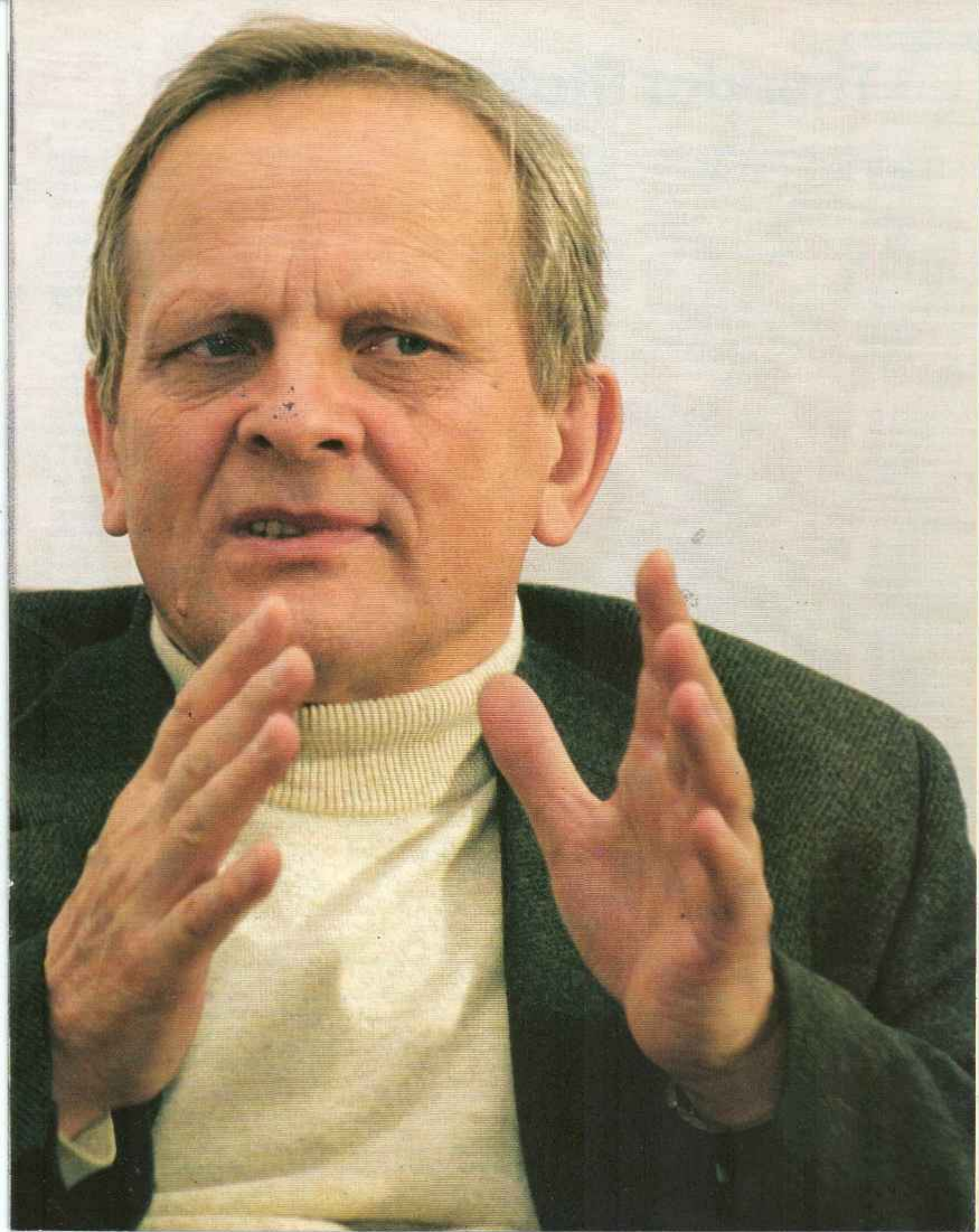
Theodor Stolojan:

„România are nevoie de un președinte care să ia în serios atribuțiile funcției!”

▼ **Dacă în 1990 alegerile ar fi fost câștigate de către PNL, tranziția s-ar fi făcut într-un ritm mai vioi?**

– Nu cred. Din păcate, România a intrat în tranziție din poziția unei țări complet închise. Nu a avut norocul Cehiei, Poloniei, Ungariei care, după Helsinki 1975, au avut legături cu țările dezvoltate, tinerii studiind în astfel de țări, învățând „pe viu” democrația și economia de piață. La noi, era greu să faci un abonament și la o revistă de specialitate, nicidecum să pleci la o bursă sau chiar ca turist.

Theodor Stolojan: „Cred cu tărie

Domnule președinte Theodor Stolojan, mă bucur să reîntâlnesc un vechi premiant al revistei *Flacăra*...

— Mi-aduc aminte, festivitatea a fost la Ateneu... Nici nu-mi vine să cred că a trecut atâta vreme. Sunt doisprezece ani! Nimeni nu bănuia atunci că tranziția va dura atât de mult în România.

— Oare de ce?

— În opinia mea, a fost atât de îndelungată pentru că nu am definit de la început ce înseamnă tranziție. Sunt convins că și acum, dacă-i întrebați pe cei mai mulți politicieni sau pe alții care pretind a avea un cuvânt de spus în

spun. Procesul de tranziție avea de îndeplinit două obiective fundamentale: în primul rând, construirea sistemului democrației și al economiei de piață care însemna cadrul legal, resurse umane capabile să-l aplice, instituții. Nu a fost suficient să se creeze instituții care să „se-mene” cu acelea occidentale, câtă vreme ele au funcționat ca la „Porțile Orientului”, după „legile pământului”, generând corupție și multe altele.

— În al doilea rând?

— Restructurarea fostelor întreprinderi de stat care, în noile condiții, trebuiau să devină societăți comerciale profitabile, fie să se întâmple ceva cu ele. Noi am lăsat timp de paisprezece ani — și lăsam în continuare! — ca acești coloși să producă pierderi, să nu plătească taxe și impozite la stat. Câtă vreme acceptăm o astfel de situație nu putem vorbi despre încheierea tranziției și despre o economie de piață funcțională. Iar noi, iată, am tolerat paisprezece ani neîndeplinirea acestor deziderate. În consecință, nu întâmplător România este pe ultimul loc în drumul spre integrarea europeană.

— Ar fi fost de-ajuns atingerea acestor obiective?

— După aceea, ba chiar în paralel, trebuia să începă un alt drum, extraordinar de greu — cel al câștigării competitivității pe piața a firmelor românești. El e cu atât mai greu cu cât se desfășoară în condițiile globalizării, ale integrării în UE, iar aici, ca să mă exprim plastic, „jocurile se cam fac” deja. Greșelile strategice care au întârziat tranziția au afectat fatal

exemplu Irlanda, care este acum pe locul doi în UE în ceea ce privește PIB. Și România ar putea fi în stare de astfel de performanțe; istoria nici nu începe și nici nu se încheie cu noi, cei de astăzi. În ciuda întârzierii pe care o tot amintesc și a poziționării defavorabile a țării noastre în lumea nouă, rămân optimist. Intrarea în UE este impulsul de care avem nevoie pentru a începe să reducem imensul decalaj care ne desparte de țările dezvoltate. Când mă refer la „impuls” nu am în vedere în primul rând susținerea financiară a UE, ci adoptarea normelor legislației europene. Noi, românii, avem foarte multe idei, foarte multă fantezie; ceea ce ne-a lipsit întotdeauna au fost și sunt disciplina, munca în echipă, stăruința pentru fixarea unor obiective și atingerea lor. Aceste lucruri vor fi mai ușor de introdus în „cultura” românilor prin integrarea în UE.

— Ascultându-vă, mi-am adus aminte ce nota Cioran prin anii '40: „Până când o să ne mai comparăm cu Danemarca, Norvegia, Suedia?” Iată că, între timp, situația s-a schimbat dramatic în defavoarea noastră.

— În această tranziție nu numai că nu se poate vorbi despre o reducere a decalajului între România și Anglia, Franța, Germania ci, mai rău, am mărit decalajul dintre noi și Ungaria, Cehia, Polonia!

— Și de ce nu e tras nimeni la răspundere?

— Răspunderea este o problemă grea în România; de fapt, lipsește. Ea va veni odată cu disciplina și rigoarea impuse de UE. Să nu uităm că în România sunt deja societăți care lucrează după principiul occidental; în cadrul lor răspunderea este foarte bine precizată, iar oamenii care nu realizează performanțe sunt rapid înlocuiți.

— Să presupunem că nu aș ști nimic despre dv. Cum mă convingeți că sunteți liberal?

— Foarte simplu. Cred cu tărie în forța proprietății private. Sunt omul care, dacă la începutul deceniului trecut doar vorbeam despre privatizare, astăzi a investit în România banii câștigați la Banca Mondială, creând o mică proprietate privată productivă. Proprietatea privată este singurul stimulent real care te determină să muncești, să ai idei, să le aplici, să riști, să te bucuri de rezultatul muncii tale și, sigur, mai departe, asta înseamnă competiție.

— Acestea sunt valori liberale.

— Astăzi ele nu mai sunt doar apanajul liberalilor, ci toate partidele, indiferent de ideologie, au trebuit să și le apropie, să și le însușească într-un fel sau altul. În august 2002, noi, liberalii, am introdus, în doctrina noastră un principiu pe care nu-l aveam și care derivă din tot ceea ce înseamnă fundamentele UE și anume „coeziunea economică și socială”. Spre deosebire de PSD care aplică acest principiu prin transformarea a

România, nu vor ști ce înseamnă această tranziție și când se va încheia... Dacă vă amintiți, fostul președinte declară că tranziția s-a încheiat, Năstase fusese și el cuprins de euforia asta la un moment dat. Păcat că nu am definit obiectivele de la început!

— Care ar fi ele în opinia dv.?

— După ce am trecut prin Banca Mondială lucrând timp de șase ani în diferite țări în tranziție, urmărindu-le comparativ, pot să vă

poziționarea României în această nouă configurație europeană.

— Dar cum vom mai participa atunci la acest „joc”?

— În lume există circa treizeci de țări a căror economie dezvoltată oferă un standard de viață ridicat cetățenilor și peste o sută cincizeci de țări care, de secole, nu depășesc stadiul de țări subdezvoltate sau în curs de dezvoltare. Sunt și țări care au „străpuns” această barieră — dau ca

ie în forța proprietății private"

milioane de oameni în „asistați sociali”, noi îi vedem prin formarea clasei de mijloc. Vreau să afirm foarte clar că în România nu vom putea discuta despre clasa de mijloc atâta timp cât profesorii, medicii și funcționarii din administrația publică nu fac parte – prin veniturile lor – din această clasă.

– Vă voi adresa o întrebare care vă va face mai puțină plăcere: ce a însemnat „episodul” cu valuta? Pentru mine a rămas de neînțeles, de-a dreptul straniu.

– El a rămas straniu pentru că lumea a uitat ce s-a întâmplat atunci; guvernul Roman fusese „aruncat” afară din Palatul Victoria și la propriu și la figurat – unii miniștri au sărit pe geam ca să scape de mineriada respectivă. Atunci, toate legăturile financiare ale României au fost întrerupte, misiunile Băncii Mondiale și ale FMI au părăsit urgent țara (mai ales că unul dintre membri, care era bărbos, fusese bătut în holul hotelului „Intercontinental”). În momentul acela România nu avea rezerve valutare și, evident, nu mai avea acces la nici o sursă de finanțare externă. Dacă n-aș fi luat o măsură fermă țara s-ar fi prăbușit. Nimeni nu mai credea că România poate fi guvernată, că democrația poate continua. De aceea, la propunerea Băncii Naționale – și vreau să subliniez acest lucru – și a Bancorex am luat decizia de a face un schimb valutar obligatoriu, în conturi existând, conform unor aprecieri din vremea respectivă, sume între 400 și 500 milioane de dolari. Din păcate, inflația nu a putut fi ținută în frâu și ulterior cumpărarea de valută a produs pierderi și unor întreprinzători particulari; în acel moment, însă, marile deținătoare de valută erau întreprinderile de stat.

– Într-o discuție pe care am purtat-o la Washington mi-ați spus ceva care mă obsedează și acum: „Nenorocirea acestei țări este agricultura și marele ei noroc este tot agricultura”. Vreți să explicați și pentru cititorii noștri această afirmație?

– Norocul constă în faptul că deținem un bun râvnit de mulți – pământul roditor care, nu de puține ori, a salvat țara de la foamete. În același timp, agricultura este în economie o ramură care frânează progresul României, în sensul că avem prea multă forță de muncă ocupată în această direcție iar proprietățile s-au fărâmițat în urma retrocedărilor în trepte. De aceea, la noi, agricultura este în special de subzistență. De curând am văzut o cifră care te înmărmurește: numai 22% din gospodăriile țărănești produc pentru piață! PIB-ul scăzut, care ne situează pe ultimul loc în rândul țărilor ce negociază aderarea, este așa datorită actualei structuri a economiei, în care 35-45% din forța de muncă este în agricultură, în condițiile în care se lucrează ca la sfârșitul secolului XIX!

– Sunteți un om ferm, riguros, priceput. Ce mai căutați în România?

– Întrebare dificilă! Am avut un moment în viață când am realizat că, profesional, ca economist, trebuie să iau totul de la început. Fiind la o vârstă când aveam deja familie, responsabilități și ceva experiență, nu puteam să fiu chiar ca un student și atunci cea mai bună soluție a fost să mă angajez la Banca Mondială unde am lucrat șase ani. După un timp, mi-am dat seama că în România, din păcate, lucrurile nu evoluează așa cum trebuie, și asta a început să mă doară. Mi-am dat seama că unii doreau să mențină un statut neclar al tranziției, profitând de starea de confuzie. M-am întors în România și pentru că mi s-a propus un contract foarte bun, pe doi ani, în sectorul privat, dar, mai ales, pentru că îmi lipsea. Nu vreau să fiu înțeles greșit – și în SUA m-am simțit foarte bine; cu toate acestea mi-a fost clar, o dată în

oferte care mai de care la limita legalității, prin politizarea afacerilor, a instituțiilor etc. De aceea ne-am propus ca PNL să fie principala forță de opoziție – sondajele ne poziționează în zona 18-20%. Prin alianța cu PD vom lupta de la egal la egal cu PSD.

– Deci rămâneți optimist în privința acestei alianțe.

– Categorie. Repet, este singura construcție politică în România cu posibilitatea de a se bate de la egal la egal cu PSD.

– Credeți așadar că va mai fi o alternanță la putere în următorii ani?

– Eu cred că va fi anul acesta și ca mine cred milioane de români.

– Prin urmare, e posibil ca la Cotroceni, după un „locatar” mereu zămbitor să vină altcineva care zâmbește mai puțin?

plus, că mie îmi place România și chiar îmi pasă de ceea ce se petrece aici.

– Până acum s-au votat persoane care „au dus” partidele după ele, nu doctrine. Va urma cumva o schimbare?

– Nu într-un viitor apropiat.

– Cum se prezintă PNL în momentul de față, într-un an în care vor fi și alegeri?

– PNL a făcut progrese substanțiale după august 2002. În primul rând, s-a realizat unificarea liberală. Apoi, s-a realizat această alianță cu PD. Din păcate, în anul 2000 s-a produs o fractură în clasa politică românească prin apariția acestui mastodont numit PSD care, organizat pe clanuri și grupări conduse de „baroni”, a făcut totul pentru a determina pe cât mai mulți să sară în barca lor, ademeniți cu

– Categorie. Chiar cred că România are nevoie de un președinte care să ia în serios atribuțiile funcției. Potrivit Constituției, președintele răspunde, de exemplu, de buna funcționare a instituțiilor statului, or, acum, avem probleme extrem de grave – de pildă, amestecul politicului în justiție. Iliescu știe azi aceste lucruri, le-a sesizat; el a spus românilor că au făcut capitalism „de cumetrie” în România, dar, din păcate, s-a oprit la aceste declarații. Bătând palma cu PSD pentru viitorul său politic, a uitat deja ceea ce declara acum un an și jumătate. Pe scurt, România are nevoie de un președinte care să-și exercite atribuțiile conform Constituției. Promit solemn că eu așa voi face!

interviu de **George Arion**

foto **Octavian Tibăr**

Tudor Călin Zorojanu

Noi, ăștia mai proști...

...am fi capabili să facem te miri ce împotriva propriilor noastre interese. Să ne ducem naibii de răpă, cu impresia clară și stupidă că am prestat în favoarea noastră. Să ne batem singuri cuie în talpă. Să ne furăm câciula.

Exemplu. Să zicem că unul dintre noi, ăștia mai proști, vrea să-și cumpere un aragaz, un frigider sau chiar o casă (adevărul e că trebuie să ai un IQ sărăcuț ca să te zbați să ai casă în România de azi). Bani – de unde? Ceva-ceva s-ar strânge cu o chetă în familie și printre prieteni, dar abia ce-ar ieși de-un avans. Și-atunci, vrând-nevrând, apelezi la rate. S-ar putea să fi citit ori să fi auzit pe undeva că ratele au fost inventate nu de dragul cumpărătorilor, ci al vânzătorilor, care în felul ăsta te fac să iei ceva care altfel nu s-ar vinde. Bun. Și ce-i cu asta, dacă e singura soluție?

Ei, acum vine partea cu inteligența. Pose-dând-o în foarte mică măsură, noi, ăștia, despre care vorbim, suntem gata să ne băgăm

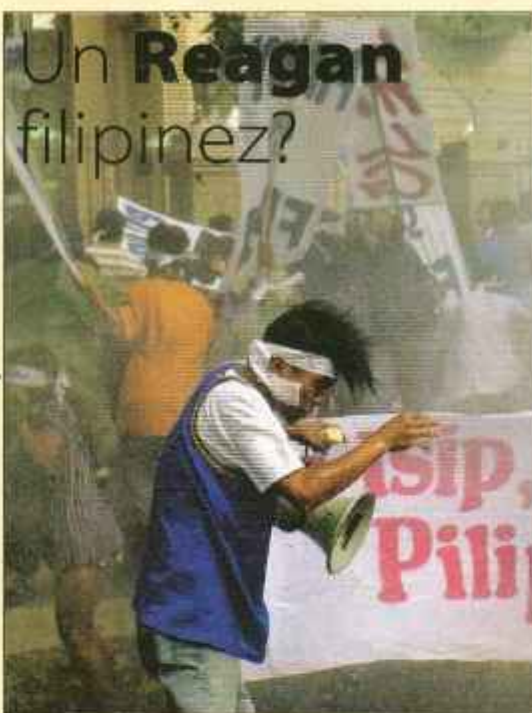
în niște datorii din care nu vom mai ieși decât cu picioarele înainte! Că de unde atâta minte cât să-ți calculezi un buget de venituri și cheltuieli? Uite-așa de proști suntem noi.

Dar, o!, fericire a fericirilor și noroc al norocurilor, slavă Domnului, există STATUL! Și statul ce face el? VEGHEAZĂ! Veghează asupra cetățenilor săraci cu mintea și nu-i lasă să facă prostii. Ba, mai mult, cum scrie și la Constituție, este obligat să le asigure un nivel decent de trai! Drept care, observând, el, statul, fenomenul cu ticăloasele rate, insinuate de capitaliștii veroși care sug sângele poporului (cum naiba le-o plăcea asta!), zbang!, pune frână. Să fie ratele mai mici. Adică avansul mai mare. Adică să ne mai punem pofta-n cui. Ce ne-am face fără grija și inteligența statului? Dacă la produsele aduse de-afară măsura ar părea justificată de echilibrarea balanței import-export, la case și apartamente e împede vorba doar de protejarea cetățenilor. Sau te pomenesci că se importă și case?

Acum, sigur, ar mai fi o mică și enervantă problemă: confuzia dintre salariu și venit. Tu ești obligat să prezinți o adeverință de salariu, în care nu intră eventualele sporuri, colaborări, chirii, dobânzi bancare și alte sume de bani.

Alt exemplu. Dacă femeile gravide (dar neinteligente) sunt în stare să facă orice pentru bani – adică, probabil, să se prostitueze, să arunce greutatea la circ ori să danseze din buric – mulțumescu-ți, Doamne, că există statul care s-a îngrijit să le excepteze de la „muncile penibile”. E drept, și aici chițibușarii vor găsi o problemă de fond: nu cumva, pentru salariile existente, în România orice muncă e penibilă? Hai să nu fim ai dracului, în definitiv bietul stat nu se poate gândi la toate!

Ați fost siliți să renunțați la aragaz, frigider, mașină, casă? Vi s-a refuzat un loc de muncă „penibil”? Bucurați-vă! Nu este decât dovada faptului că statul se gândește cu drag la dv. Cu același drag cu care vă gândiți și dv. la el.

Fernando Poe jr. este un foarte popular actor filipinez care s-a decis să se înscrie în cursa prezidențială, dar i s-a refuzat acest drept pe motiv că nu este născut pe teritoriul național. Drept urmare, o mare mulțime de admiratori ai actorului au declanșat mișcări de stradă, în speranța de a convinge Curtea Supremă să revină asupra deciziei. Și Florin Piersic a cochetat cu ideea. Poate încercă Piersic junior.

Marțea neagră

În zonele francofone din SUA și Canada se desfășoară, în fiecare februarie, tradiționala sărbătoare *Mardi Gras*. Nu rareori, la fel ca și în cazul *Festivalului de la Rio* (în aceeași perioadă a anului), bucuria se transformă în dramă. Anul acesta, la New Orleans, în „marțea cea mare” cel puțin o femeie a fost împușcată (probabil de către un participant beat, care a tras cinci sau șase focuri) la trecerea paradei pe *Bulevardul Sf. Charles*.

haitiană i-a cerut lui Aristide să garanteze că nu va face apel la o intervenție militară străină pentru a liniști apele. Și să cam demisioneze.

Ieri aliat, azi renegat

Prin 1994, președintele Clinton l-a primit cu mare pompă la Casa Albă pe omologul haitian Jean-Bertrand Aristide, declarând că revenirea acestuia la șefia statului deschide „o nouă eră de speranță” pentru instaurarea democrației. Azi, însă, urmare a unei grave crize haitiene, oficialii americani se gândesc cum să-i „arate ușa” lui Aristide, care a scos în stradă concetățenii nemulțumiți. Opoziția

Într-un fel de remake al istoricelor summit-uri Churchill-Stalin-Roosevelt din Teheran și Ialta, la Berlin a avut loc întâlnirea Blair-Schroeder-Chirac,

Alți trei

botezați imediat de către presă „cei trei mari”. Discuțiile au vizat viitorul Uniunii Europene, dar și tensiunile apărute între cele trei țări pe marginea războiului din Irak. Însotți fiecare de către o masivă delegație, inclusiv miniștri, Blair, Schroeder și Chirac au dialogat între șase ochi, întâlnirea nefiind urmată de nici o declarație comună. Adică ei știu ce-au stabilit. Noi o să aflăm în timp.

Războiul s-a terminat demult, dar oamenii continuă să moară pe capete. Varianta tristă a globalizării: soldați lituanieni patrulează în zona uriașei explozii provocate de două camioane irakiene lângă baza militară poloneză din Hilla, după ce forțele coaliției au deschis degeaba focul asupra sinucigașilor care se îndreptau spre unitate, în deflagrație pierzându-și viața unsprezece civili, în vreme ce 64 de oameni au fost răniți.

Bazil Ștefan

Salată à la russe sau American Pie?

Fiindcă 2004 este un an electoral major nu numai în România, ci și în trei vaste entități teritoriale de care destinele noastre sunt strâns legate – alegeri pentru Parlamentul European, simultan în cele 25 de țări ale UE, alegeri prezidențiale în Rusia și Statele Unite – vă propun să aruncăm o scurtă privire asupra campaniei electorale din America și Federația Rusă, pentru a vedea cam unde ne aflăm și noi, mental vorbind, și încotro tindem. În Statele Unite, deși campania electorală propriu-zisă a început din ianuarie, președintele George W. Bush, care are dreptul la un al doilea mandat, care nu îi este contestat în propriul partid, își vede liniștit de treburile de stat; este aproape sigur că nu va face altceva, deocamdată, decât să dea riposte scurte atacurilor mai dure și că nu va pona la bătaia electorală decisivă, de-a lungul și de-a latul țării, decât în toamnă, după ce democrații își vor fi desemnat oficial, la Convenția Națională, candidatul la președinție. La democrați, însă, bătaia pentru obținerea acestei candidaturi este în plină desfășurare. Dintre numeroșii democrați mătădori intrați în arenă s-a detașat clar, drept favorit, senatorul de Massachusetts, John Kerry, supranumit „noul JFK”, el câștigând 14 din cele 16 alegeri primare și „caucus”-uri (adunări interne) desfășurate până la mijlocul lui februarie. Rivalii săi nu puteau să accepte fără luptă înfrângerea și așa se explică faptul că exact în acel moment a apărut la orizont primul pericol real pentru candidatura sa – un posibil scandal sexual. Kerry a dezmințit categoric faptul că ar fi avut o relație extraconjugală cu

Alex Polier, o tânără stagiară din Malvern, Pennsylvania. Dacă mass media sau rivalii săi vor aduce probe clare în acest sens, Kerry ar putea să-și ia adio de la nominalizare, exact așa cum i s-a întâmplat, în 1988, când se profila drept candidatul cel mai probabil al lui George Bush tatăl, colegului său de Senat, Gary Hart. Căci, pentru America profundă, trei sunt lucrurile cu adevărat sacre: Dumnezeu, familia și țara. Cine calcă strâmb în căsnicie n-are șanse la Casa Albă – iar dacă se află deja acolo, îl amenință destituirea, cum a fost cât pe ce să i se întâmple lui Bill Clinton după vizitele private ale practicantei Monica Lewinski în Biroul Oval.

Dacă scandalul sexual se va adevăra (părinții fetei confirmă că senatorul se ținea scai de ea, ceea ce el dezmințe „categoric”), Kerry va fi singur de vină de ceea ce se va întâmpla cu candidatura sa. Lăsând deoparte, însă, această bombă cu explozie întârziată, campania electorală din America decurge într-o atmosferă absolut corectă, ceea ce contează în dispută fiind programele, politicile, faptele, argumentele, nu atacul la persoană, detaliul denigrator, epitetul insultător etc. etc.

Trecând cu privirea spre Moscova, vedem că Ivan Ribkin, unul dintre candidații mai „gri” ai lui Vladimir Putin la alegerile prezidențiale din 14 martie, este atras, sub pretextul unor negocieri cu cecenii (problema în care este expert de pe vremea „țarului Boris”) la Kiev, unde dispare timp de cinci zile în care i se întâmplă tot felul de lucruri ciudate: se trezește în alt apartament decât cel în care se culcase,

are la ușă doi oameni înarmați, i se prezintă „o casetă oribilă... în care apăream și eu” etc. La revenire sugerează că a fost răpit, precizând că-i este imposibil să spună totul, apoi pleacă la Londra, de unde nu dorește să se întoarcă decât după alegeri.

Un alt candidat, Glaziev, este exclus din partidul în numele căruia intrase în cursă („Rodina”, adică „Patria”), pentru însuși faptul că dorea să-l înfrunte pe Putin. În fine, Irina Hakamada, singura femeie care vrea să cucerească puterea la Kremlin, afirmă că este „insultată la nesfârșit”, fiind întrebată, de pildă: „Ești japoneză sau evreică?” (tatăl ei este japonez, mama, rusoaică); „Ce, s-au terminat oare politicienii?”; „Ce fel de președinte poate fi o femeie? O femeie trebuie să aibă grijă de casă!” Dar lucrurile nu se opresc aici. Când miliardarul Nevzlin, fugit în Israel de teamă să nu fie arestat, cu partenerul său de afaceri Hodorkovski, îi acordă un sprijin financiar, procuratura de la Moscova expediază prompt la Ierusalim o cerere de extrădare a acestuia.

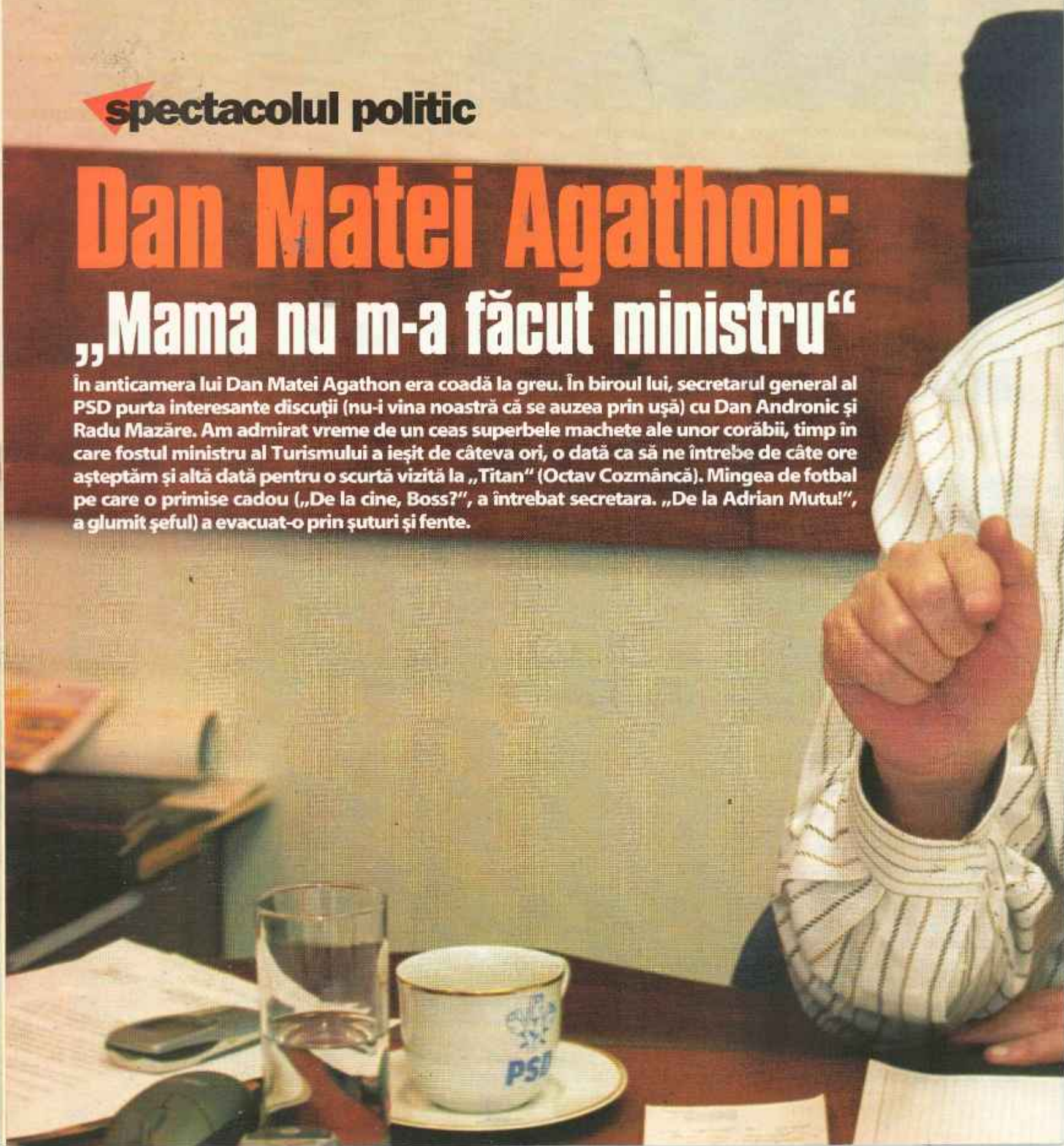
Comparând aceste tablouri și gândindu-vă, dragi cititori, de exemplu, la reacțiile nepoliticoase, misogine, uneori și de-a dreptul mârșănești, pe care le-a stârnit anunțul candidaturii Liel Roberts la președinția României, de parcă ar fi comis o infracțiune, și nu ar fi făcut, pur și simplu, uz de dreptul său constituțional, de om născut pe teritoriul acestei țări, stau și mă întreb: noi, românii, oare ce preparat politico-electoral agreăm: salată à la russe sau American Pie?

spectacolul politic

Dan Matei Agathon:

„Mama nu m-a făcut ministru“

În anticamera lui Dan Matei Agathon era coadă la greu. În biroul lui, secretarul general al PSD purta interesante discuții (nu-i vina noastră că se auzea prin ușă) cu Dan Andronic și Radu Mazăre. Am admirat vreme de un ceas superbe machete ale unor corăbii, timp în care fostul ministru al Turismului a ieșit de câteva ori, o dată ca să ne întrebe de câte ore așteptăm și altă dată pentru o scurtă vizită la „Titan“ (Octav Cozmâncă). Mingea de fotbal pe care o primise cadou („De la cine, Boss?“, a întrebat secretara. „De la Adrian Mutu!“, a glumit șeful) a evacuat-o prin șuturi și fente.

„E o prostie să crezi că dacă ieși la o be

▼ **Corăbiile de dincolo au vreo legătură cu dl Mazăre?**

– Nu, au legătură cu prima mea iubire, marea, Radu n-ar fi în stare să facă așa ceva!

– **Dar imaginea PSD are vreo legătură cu Realitatea dlui Andronic?**

– Nu. Așa cum ai venit dv., așa a venit și el, pentru o emisiune.

– **Știi bine ce zvonuri circulă despre relația dintre PSD și Realitatea TV.**

– Probabil că ai citit Raportul Agenției de monitorizare a presei, condusă de Mircea Toma, despre care nu cred că-și imaginează ceva că ar fi apropiat de PSD... Acolo, Realitatea este emisiunea cu cel mai echilibrat program de știri, deseori apare mai mult opoziția decât puterea, așa că putem să răspundem cu eleganță la întrebarea privitoare la apropierea de PSD. Și dacă vă uitați un pic la talk-show-ul lui Robert Turcescu...

– **Cum vă simțiți pe piața politică, în momentul ăsta preelectoral?**

– Noi am parcurs un proiect, lansat cu ceva timp în urmă, privind restructurarea partidului. El a început cu aparatul central și a continuat în fiecare filială județeană. A mai avut probleme în teritoriu, unele le-am rezolvat, altele le rezolvăm chiar mâine (13 februarie – n.r.), astfel încât să așezăm partidul în „dispozitivul de luptă” pentru campania electorală.

– **Cum stați cu media de vârstă a oamenilor cu putere de decizie?**

– Odată cu intrarea – pe ușa din față! – în Internaționala Socialistă, suntem în centrul atenției. Acolo există un curent puternic privind prezența femeilor și a tinerilor în viața politică. În paralel cu această cerință, noi am început un program de întinerire. Din totalul celor peste 628.000 de membri de partid (adică 4% din populația cu drept de vot), cam 30% sunt tineri, care au intrat și în structurile de conducere.

– **Discutăm în zilele scandalului cu adopțiile internaționale. Lămurii-mă și pe mine, de ce nu a făcut chiar PSD publice presiunile europarlamentare? Era în avantajul dv.!**

– Ceea ce a fost prezentat ca o mare descoperire și ca un document oficial sunt de fapt niște adnotări de mână pe un moratoriu. Așa ceva nu reprezintă o poziție oficială și n-aveam cum să le facem publice! Sistemul legislativ al adopțiilor a fost creionat în perioada 1997-2000 și a permis un exod al copiilor. Noi am sesizat PNA, să ancheteze caz cu caz. Nu avem nimic de ascuns și ni se par ireponsabile declarații cum că o parte dintre copii au fost folosiți în bănci de organe!

– **Dar pentru adopțiile care s-au făcut sub guvernarea dv., să înțeleg că nu era diplomatic să spuneți de ce s-au făcut?**

– Se vorbește foarte mult de lobby, că am fi încercat să câștigăm bunăvoința...

– **Astea sunt interpretări, dar faptele...**

– Nu sunt interpretări, sunt speculații! Au fost niște presiuni, și le recunoaștem, pentru că ne aflăm la mijlocul unor interese, clar! Au fost țări care au insistat extraordinar pentru menținerea unui regim favorabil adopțiilor, în primul rând Statele Unite – în vreme ce Uniunea Europeană dorește un alt mod de a se face aceste adopții. Noi am așteptat un an și jumătate de la specialiștii UE să ne dea un răspuns asupra proiectelor legislative privind regimul adopțiilor. Și nu ne-au răspuns!

– **Dar în momentul în care au apărut celebrele amendamente, nu era mai bine să „ieșiți” și să spuneți ce se întâmplă?**

– Am și eu ceva experiență parlamentară europeană, am fost raportor internațional în probleme de turism, și n-am văzut în viața mea ca un raport extrem de favorabil să fie amendat chiar de raportori! Iar altul să fie făcut de un raportor al altei țări. Dl Oostlander este raportor pentru Turcia și, după știrea mea, n-a fost niciodată în România... Până la urmă, ceea ce contează este că importante grupuri parlamentare europene și-au exprimat intenția să nu voteze amendamentele. Noi am și mulțumit președinților Victor Ciorbea și Marko Bella pentru că au explicat Partidului Popular European situația reală din România. De altfel, baroneasa Nicholson a solicitat să fie sistate negocierile „în actuala formă”, fără să știm ce înseamnă asta și cum ar putea fi reluate. Însă peste toate, pachetul financiar prin care România va primi mai mulți bani decât în 14 ani și care se va derula din 2007, demonstrează că există un curent pozitiv.

– **Baroneasa Nicholson a zis că nu contează presiunile, trebuia să le rezistați. Cum comentați?**

– E simplu să spui acest lucru atunci când nu ești între două tabere. E o declarație firească, nu am ce să comentez. Dezgustător este felul în care partide din țară au încercat să transforme totul într-un scandal politic. Dar vreau să apreciez poziția PNL, care, prin Călin Popescu Tăriceanu, a participat la acea delegație parlamentară și a exprimat aceleași lucruri ca și noi.

– **Conduceți detașat în sondaje. O să câștigați alegerile sigur, probabil sau posibil?**

– Noi nu suntem sclavii sondajelor. Dar în campania precedentă am selectat majoritatea candidaților noștri pe bază de sondaje. Acum am trecut de etapa sondajelor și lucrăm mai mult pe cercetări, care încearcă să ne aducă „pe masă” agenda reală a populației. De pildă, în județele din vest și în București nu lipsa locurilor de muncă este o problemă preocupantă. Eu cred că vom câștiga alegerile pentru că suntem cel mai important partid, pentru că suntem singurul care avem organizații în toate comunele și pentru că în acești patru ani am făcut lucruri importante. Lumea a uitat, de exemplu, de vizele Schengen...

– **Bine, dar vizele sau integrarea în NATO nu ar fi venit oricum, în actuala evoluție europeană?**

– Mă îndoiesc! Știi câte capitole s-au închis, în negocierile cu UE, în anii 1997-2000? Nici unul! Iar decizia ca România să nu intre în grupul de zece, ci în 2007, s-a luat datorită faptului că un criteriu important este creșterea economică vreme de cinci ani. Or, timp de trei ani, sub guvernarea CDR, am avut o prăbușire economică, și abia în 2000 o creștere de 0,2%. Noi am asigurat, în acești trei ani, un ritm de 4-4,5%.

▼ **Revenind la sondaje, conduceți, dar nu aveți 51%. Cu cine NU o să vă aliați în nici o situație?**

– **În politică niciodată nu trebuie să spui „niciodată”. După ce vom câștiga alegerile, vom vedea cu cine vom face alianțe, însă pot să vă spun de pe acum că n-o vom face, cu certitudine, cu PRM.**

re cu un adversar politic este o trădare"

– V-am întrebat cât de siguri sunteți de succes pentru că uneori liderii PSD au niște comentarii față de opoziție și față de presă de parcă vă fuge pământul de sub picioare. Ținând cont de sondaje, ar trebui să fiți mai relaxați! Dv., de pildă, ce-ați avut cu Stelian Tănase?

– Eu îl apreciez foarte mult! Citesc *Sfera politică*, îl cunosc, îl apreciez ca analist, ca ziarist și ca om. Asta nu înseamnă că sunt de acord cu tot ceea ce spune! Ceea ce ne-a deranjat era faptul că formatul de emisiune era dezechilibrat. N-am cerut decât echilibru între putere și opoziție.

– Dar nu era campanie electorală! Nu era nici măcar an electoral!

– Un partid intră în campanie a doua zi după alegeri!

– Asta înseamnă că, după părerea dv., un moderator de talk-show trebuie să invite permanent oameni din ambele tabere!?

– Da, să se asigure un echilibru permanent. Asta este părerea mea! Iar a doua intervenție a fost legată de prezentarea Zilei Naționale. Nu pot să fiu fericit când o astfel de zi este dusă în derizoriu, pentru că așa doresc niște distinși domni. Acum, sigur, s-a făcut legătura cu desfășurarea emisiunii. Nu ne-am propus asta și nici n-avem puterea s-o facem – a trecut vremea când se pune mâna pe „telefonul scurt” și se refăcea de la Cotroceni sumarul de știri, cum povestește distinsul purtător de cuvânt Răsvan Popescu...

– Unii lideri PSD, inclusiv dv. și premierul Năstase, uzează cam mult de umor. Până unde se poate întinde „glumița” în politică?

– Eu, copilul meu și nepoata mea ne dorim să trăim într-o țară veselă și prosperă. Alți politicieni ar vrea să fie tristi și săracă.

– Bine, dar când Adrian Năstase a glumit pe seama asasinării premierului sârb Djindjici nu era puțin prea mult!?

– Nu cred... Până la urmă, fiecare politician are un stil. Adrian Năstase folosește de foarte multe ori ironia, eu la fel. Și cred că un politician care nu este în stare să reziste la ironie nu are ce să caute în politică. Cine nu rezistă la un show *Divertis* – care sunt geniali, după părerea mea...

– Dar era vorba despre un mort! Cum să fii ironic cu un mort!? Un premier asasinat!

– Di Năstase a fost întrebat: „Nu ți-a fost frică să te duci acolo unde puteai să mori?”, și el a răspuns: „Nu, pentru că poți să mori și în alte situații, în condiții mult mai tragice...”

– N-a vorbit în acești termeni! Era o parafrază a unui banc cunoscut...

– Bancul e foarte vechi și foarte bun. Și glonțul era chiar rece!

– Vreți să trăiți într-o țară veselă, dar aparițiile altor lideri PSD sunt departe de-a fi vesele. Victor Ponta și, în mai mică măsură, Codrin Ștefănescu, sunt extrem de agresivi.

– Agresivitate în ce sens? Violență de limbaj?

– În emisiunea cu Victor Ponta, Adrian Cioroianu nu apuca să lege două propoziții!

– Vaș invita la un talk show cu Mona Muscă și aș vrea să văd dacă apucați să vorbiți!

– Poate, dar, știți, tonul face muzică!

– Eu n-am sesizat nici la Victor, nici la Codrin excese de acest tip și cred că nu trebuie să generalizăm.

– Ce părere aveți despre migrația politică?

– De obicei, în perioada preelectorală, cei care simt că nu mai au șansa de a figura pe listele unui partid, încearcă să migreze spre alte zări. Eu datorez întreaga mea carieră PSD,

al cărui membru fondator sunt și din care nu voi pleca niciodată. Dar cred că este aproape absurd să interzici migrația. Sunt situații și situații. PD a pomicat ca partid social-democrat, dar Traian Băsescu a început să alunece mult spre dreapta. Atunci este firesc ca aceia care cred în social-democrație să nu se mai simtă confortabil. Bogdan Niculescu-Duvăz, de pildă, a simțit că locul său nu mai e acolo. În Caraș-Severin au venit la noi trei sferturi din organizația PD, cu președinți, primari și consilieri județeni, 2.407 membri! După părerea noastră, indiferent ce se va întâmpla la alegeri, PD se va dizolva în PNL.

– Mai este însă un aspect: cât de confortabil vă puteți simți primind oameni care până mai ieri vă înjurau?

– În arena politică se întâmplă multe lucruri... Până la urmă contează calitățile unui om, profesionalismul. Eu am relații excelente cu foști colegi, azi în PD, cum am relații bune și cu oameni din alte partide. Mie mi se pare o prostie să împart totul în alb și negru și să crezi că dacă leși la o bere cu un adversar politic înseamnă o trădare!

– Societatea românească e suspicioasă, ieșitul la o bere arată așa: „Se ceartă de formă în Parlament, dar au afaceri comune!”...

– Eu cred că avem nevoie de o stare de normalitate. De altfel, clasa politică este privită cu ochi nemeritați de critici. Gândiți-vă că despre parlamentari se spune doar că dorm sau citesc ziarul în bănci, pleacă în străinătate și-și cumpără mașini scumpe! Dar nimeni nu se uită ce se întâmplă într-o Comisie, ce-a făcut un parlamentar pentru comunitatea lui...

– Nu-i chiar așa. Când un om s-a bătut pentru o idee, precum „legea Ticu” sau „legea Lupu”, a fost apreciat în consecință. Sau Mona Muscă, dacă tot ați pomenit-o, n-am auzit niciodată nimic rău despre dumneaele.

– Despre doamna Muscă aș putea să vă spun și lucruri negative, dar prefer să le țin pentru campanie!

– Aveți nostalgii după perioada de ministeriat?

– Păi, stați s-o luăm ușor: mama nu m-a făcut ministru, nu există nicăieri în lume o școală de miniștri pe care s-o absolvi cu brio și să rămâi ministru toată viața, și am fost șapte ani și jumătate ministru, cel mai longeviv din toate cabinetele de după 1989 și al doilea în toată istoria turismului românesc. Pe primul loc se află, cu un an mai mult decât mine, un distins general de Securitate. E un domeniu de care m-am atașat și la care țin, dar nu am nostalgii. Și nici n-am timp să am nostalgii. Ați văzut ce-l aici la mine și cât așteptat...

interviul cu Tudor Călin Zorojanu

foto Octavian Tîbăr

Dali și ceilalți

Aproximativ 250 de picturi, desene, fotografii și alte opere de artă semnate de Salvador Dali și alți suprealiști, precum André Breton, Marcel Duchamp, Man Ray sau De Chirico, au fost expuse la Palau Moja, în Barcelona, expoziția urmând să fie deschisă până în 18 aprilie.

Neapărat tânără?

Andie MacDowell s-a declarat „înrăstă” de obsesia hollywoodiană a discuțiilor despre actrițele care par a fi tinere, dar sunt bănuite a fi bătrâne. „Nu cred că tinerețea ar trebui să fie glorificată”, a spus Andie (45 de ani), adăugând: „E o mentalitate care trebuie schimbată”. Mai pe românește, găina bătrână face difuzarea bună.

Da, dar Angelina Jolie... ■

Kermit înfiat de Mickey

Jim Henson Company din Hollywood (în imagine, intrarea acesteia) și-a vândut proprietățile către mai celebra surată The Walt Disney Company. Inclusiv numele Bear in the Big Blue House și... Muppets. Astfel, Kermit, Miss Piggy, Fozzie Bear, Gonzo, Animal și ceilalți, arhiva filmelor, drepturile de difuzare și toate mărcile asociate au intrat în proprietatea imperiului Walt Disney.

Nu!

Un trust de publicitate și-a anunțat intenția de a folosi piesa Ring of Fire a lui Johnny Cash drept ilustrație muzicală a unei reclame pentru... produse antihemoroidale! În replică, familia legendarului muzician (în imagine, fiica acestuia, Rosanne, cântăreață la rândul ei) a zis că nici nu poate fi vorba de așa ceva: „Nu vom admite niciodată ca muzica să fie batjocorită astfel!” Vă imaginați cum ar suna Ooof, viața mea! ca fond sonor pentru un spot dedicat hârtiei igienice!? ■

Acum în rețeaua **diverta**

www.dol.ro

Două cărți de George Arion

Spioni în arșiță

Cel mai bun roman de spionaj din literatura română

Liniștea Corupției

Însemnări despre șapte ani din istoria României (1997-2003)

Argint pentru România

La Tokyo, la sediul ziarului The Yomiuri Shimbun, a avut loc decernarea premiilor celei de-a 23-a ediții a tradiționalului Concurs Internațional de Caricatură Yomiuri, concurs considerat cel mai puternic din lume. La categoria „Junior”, Iulia Cristina Alexandrescu, elevă în clasa a IX-a la Liceul Mihail Sadoveanu din București, a câștigat The Special Overseas Junior Prize și Medalia de Argint a concursului cu desenul reproduș mai sus. De remarcat că la această, ediție jubiliară au participat, cu 7.913 desene caricaturiste din 66 de țări.

8 Mile

8 MILE explorează o săptămână din viața unui grup de tineri care se zbat pentru a-și găsi drumul în viața în decadentă atmosferă urbană din Detroit-ul anilor 1995. Pentru oameni ca Jimmy "Rapunzel" Smith Jr. (Eminem) și prietenii săi, hip-hop-ul reprezintă singurul lucru care îi desparte de haosul total. Iepure știe că singura lui cale de realizare este muzica, dar că să reușească trebuie să-și exprime furia în versuri și să înfrunte cruda realitate a vieții sale. De la producătorul și regizorul Curtis Hanson (L.A. Confidential) până la producătorul distins cu premiul Academiei Brian Grazer, 8 MILE este filmul care a atras cel mai mult atenția criticilor de film în acest an. Cu participarea surprinzătoare a lui Eminem, a câștigătorii premiului Academiei Kim Basinger, a lui Brittany Murphy și a lui Mekhi Phifer, 8 MILE, filmul recunoscut ca valoare cinematografică de către critici, este cel mai controversat film al anului.

An: 2002
Gen: Drama / Musical
Distribuție: Eminem, Kim Basinger
Regia: Curtis Hanson
Compania: UNIVERSAL
Distribuit de: Euro Entertainment Enterprises

Mai furios, mai iute

Curse de masini explozive pe străzile orasului Miami. Masini incredibile testate până la limită, fete frumoase, un stil de viață pentru care merita să mori. Regizorul nominalizat pentru premiul Academiei John Singleton (Boyz n da Hood) va aduce continuarea incendiara a primei parti, "The Fast and the Furious". Brian O'Conner (Paul Walker) rămâne fără slujbă după ce îl ajută pe prietenul său Dom Torero, un cap mahot al curselor ilegale de masini, să se sustragă legii. Acum Brian revine în Miami împreună cu vechiul său prieten, Roman Pearce (Tyrese). Lucrează sub acoperire pentru poliție ca să evite pedeapsa meritată pentru actele din trecut. O ajută pe minunata Monica Fuentes (Eva Mendes) să ia urma unui afacerist dubios din Miami și participă din nou la curse. De data aceasta, pentru a-și salva viața.

An: 2003
Gen: Action / Thriller / Crime
Distribuție: Paul Walker, Tyrese, Ludacris
Regia: John Singleton
Compania: UNIVERSAL
Distribuit de: Euro Entertainment Enterprises

Norah Jones Feels like home

1. Sunrise
2. What Am I To You?
3. Those Sweet Words
4. Carnival Town
5. In The Morning
6. Be Here To Love Me
7. Creepin' In
8. Toes
9. Humble Me
10. Above Ground
11. The Long Way Home
12. The Prettiest Thing
13. Don't Miss You At All

Schiller The singles collection 1999-2004

1. Leben ... I Feel You (Video Edit) WITH HEPPNER
2. Liebe / Love (English Version) WITH MILA MAR
3. Dancing With Loneliness WITH KIM SANDERS
4. Dream Of You WITH HEPPNER
5. Ein Schöner Tag / A Beautiful Day WITH ISGAARD
6. Ruhe
7. Liebesschmerz
8. Das Glockenspiel
9. Liebesparade
10. Nocturne
11. Fernweh
12. I've Seen It All WITH MAYA SABAN
13. Mittlerweile
14. The Smile WITH SARAH BRIGHTMAN
15. Desire WITH VELJANOV

Charles Frazier Cold Mountain

Romanul Cold Mountain (1997) stă la baza ecranizării filmului omonim turnat anul acesta în întregime în România, cu Nicole Kidman și Jude Law în rolurile principale. Acțiunea romanului este plasată în timpul Războiului de Secesiune, dar prin mesajul ei umanist, cartea face aluzii directe la războaiele din epoca noastră. Este vorba de o dramatică poveste de dragoste dintre un tânăr fermier care, după patru ani de lupte cumplite, dezertează din spitalul militar în care era internat și pornește să străbăte pe jos drumul lung dintre front și satul de pășuni de la poalele masivului Cold Mountain, unde-l așteaptă femeia iubită, transformată treptat pe parcursul anilor de privațiune, dintr-o tânără mândrea într-o fermieră dedicată activităților agricole menite să-i asigure subsistența. Pe lungul său drum de întoarcere, evadatul trece prin cele mai felurite peripeții și primejdii și întâlnește tot felul de personaje insolite ale căror povești alcătuiesc adevărate micromane subsumate și integrate în fascinantă acțiune a povestirii de bază.

Charles Frazier s-a născut în 1950 la Asheville, Carolina de Nord, și a studiat la Chappel Hill și Appalachian State. În 1986 și-a luat doctoratul în literatură americană. A predat literatură la University of Colorado. La începutul anilor '90 părăsește viața academică pentru a deveni scriitor liber-profesionist și a se dedica scrierii romanului care avea să-i aducă celebritatea. Ii vor trebui șase ani pentru ca, în 1997, să publice Cold Mountain, romanul său de debut, care va înregistra un imens succes de public și de critică și îi va aduce National Book Award, unul dintre cele mai prețioase premii literare americane.

Editura: Polirom

Câștigătorul concursului organizat de DIVERTA din Fiecare nr. 1-2/2004 este:
Augustin Mirin, Cluj-Napoca

Spectacol de excepție

Antigona... din jale și umor

„Antigona” de Sofocle, regia Bocsardi Laszlo,
Teatrul maghiar „Tamas Aron” din Sf. Gheorghe.

Puține spectacole au întrunit unanimitatea aprecierii oamenilor de teatru nu numai în texte scrise, ci și în comentarii verbale de foaier. O rară excepție în acest sens o constituie *Antigona* lui Bocsardi care, adusă în București, la Odeon, a epatat nu numai „burghezia” teatrului nostru, prezentă cu mic cu mare într-o sală neîncăpătoare (de fapt, pe scena Odeonului), ci și pe veritabili cunoscători.

Actorii, puțin cunoscuți, au fost excelenți prin vervă, dăruire, precizie, protagoniștii (Creon – Antigona) smulgând oftături de invidie

colegilor de toate vârstele. Scenografia simplă dar inspirată, regia inventivă dar neostentativă au contribuit esențial la o reușită teatrală fără echivoc. Umorul a colorat discret dar eficient piesa, făcând să circule alt „sânge”, mai cald, în vinele personajelor.

Străvechea tragedie a lui Sofocle a reușit să încante, chiar atunci când soluțiile regizorale au fost mai degrabă gratuite, pentru că toată cheia interpretării a fost mutată de la tragedia clasică la o dramă contemporană, cu conotații politice evidente. Fără însă ca,

printr-o actualizare grăbită, greutatea textului antic să se piardă în decodificări facile. Dincolo de indiscutabilele reușite ale viziunii regizorului, *Antigona* de la Sf. Gheorghe rămâne un spectacol de actori. Atât prin prisma evoluțiilor unor individualități de uluitoare expresivitate cât și prin jocul colectiv al echipei.

Publicul a putut urmări, uneori cu o surprindere care nu a scăpat unui observator obiectiv, o demonstrație de forță exact pe coordonatele „eternă” ale piesei. Altminteri, în plan teatral, fiecare punct a fost ochit și lovit cu precizie.

În acest context, rămâne cu totul inexplicabilă și dezamăgitoare calitatea penibilă a traducerii în română, lirate electronic. Un text anacronic, transcris cu greșeli de-a dreptul hilare. Care au maculat, cu un detaliu în fond minor, dar foarte vizibil, o realizare dramatică mai mult decât valoroasă.

Amară, dar mereu proaspătă

„Așteptând la Arlecchin” de Noel Coward, regia Ion Cojar,
Teatrul Național București

Nici nu s-ar zice că au trecut doi ani de la premiera comediei amare *Așteptând la Arlecchin* de Noel Coward pe care Teatrul Național București, în regia lui Ion Cojar, o prezintă adesea publicului care umple

neîncetat sala *Liviu Rebreanu*.

Un ferment al succesului este afinitatea, ușor de ghicit de către spectatori, dintre personajele piesei și protagoniștii. În piesa britanică este vorba despre un loc de „retragere”

pentru actrițe ieșite din scenă. Vechile rivalități se ascut sau dispar, miza se mută de la succesul grandios la mici plăceri de pensionare.

Firește, pentru rolurile cu pricina, au fost solicitate actrițe care au marcat cu personalitatea lor decenii anterioare din istoria Teatrului Național, stagiuni despre care generația spectatorilor de azi află mai ales din relatările părinților. O provocare serioasă pentru aceste distinse doamne care, departe de a se lăsa uitate sau compătimate, strălucesc pur și simplu prin joc, voce, inteligență scenică și umor. Să le numim și să vă invităm să le (re)vedeți pe Sanda Toma, Ioana Bulcă, Ileana Iordache, Catița Ispas, Raluca Zamfirescu, Simona Bondoc, Aimée Iacobescu, Rodica Popescu Bitănescu și mereu fermecătoarea Tamara Băluțeanu alături de protagoniștii mai tineri dar la fel de valoroși, de fideli „proiectului”: Olga Delia Mateescu, Amalia Ciolan, Ovidiu Lucaci, Cesonia Posteinicu.

Premiere noi la Național

Coupé Cehov

„Viață de actor” după „Ursul”
și „Cântecul lebedei” de A. P. Cehov

Regia Geo Saizescu,
cu Adela Mărculescu și Damian Crășmaru

Două dintre cele mai cunoscute piese ale lui Cehov sunt, ca de obicei, cuplate într-un coupé cu doi actori care au cunoscut desigur și montări mai izbutite, dar care atrag mereu publicul.

Un spectacol de cameră

„Noiembrie” de Ana Maria Bamberger

Regizoarea Alice Barb realizează un spectacol „de cameră”, cu Olga Tudorache în chiar rolul unei mari actrițe și cu Cecilia Bărbora care, alături de George Motoi, joacă în *Noiembrie*, piesă germană contemporană, o dramă bazată pe dialog.

Eveniment

Piesă de actualitate la TNB

„Sonată pentru saxofon și Eva”
de Eugen Șerbănescu

O piesă românească ajunsă pe scenă, mai ales dacă e o piesă contemporană, reprezintă un eveniment. Și mai ales dacă este vorba de prima scenă, a Teatrului Național București. Sala Atelier a fost plină de scriitori săptămâna trecută când s-a jucat premiera confratelui lor Eugen Șerbănescu, *Sonată pentru saxofon și Eva*.

Eugen Șerbănescu, inginer de aeronave ca studii, apoi jurnalist și diplomat, a zburat spre consacrare de pe scena TNB, unde se mai joacă din fericire acum și Matei Vișniec, Valentin Nicolau, M.R. Iacoban.

Eugen Șerbănescu a avut norocul unei distribuții de excepție: Marius Bodochi – Teodora Mareș. Este greu să scrii piese de două personaje, mai ales dacă ele sunt presărate cu monologuri, cum a fost cazul acum. Piesa lui este una puțin conflictuală la nivelul acțiunilor. Practic sunt numai două lovituri de teatru și ambele se consumă în ultimele 10 minute.

Sonata este o piesă lirică prin excelență. Alunecările autorului spre o notă jurnalistică și implantarea mării apăsătoare în cotidian nu

reșesc, din fericire, să răpească dramei sale caracterul evident poetic. Tocmai aici stă punctul de interes: personaje prea puțin făcute pentru a trăi povești sentimentale sunt prinse într-un vârtej amoros potențat de condiția lor de intelectuali (ca la Camil Petrescu).

În această situație, regia și scenografia (Mihai Manolescu și Diana Ioan) trebuiau să completeze spectacolul prin acțiuni scenice și efecte care să dea materialitate discursurilor ce, neapărat, puteau fi fragmentate sau rostite prin alte mijloace decât simpla expunere vocală. Un actor ca Bodochi nu poate fi lăsat să stea pe scaun cu fața la public, vorbind, timp de 20 de minute iar alte 30 să converseze la telefon.

Chiar dacă Eugen Șerbănescu va fi fost mulțumit că textul său s-a auzit integral, noi spectatori nu am venit la teatru radiofonic și mă tem că, printr-o tratare prea convențională, încă un text românesc de teatru va atrage mai puțini spectatori decât merită. Încă o dată s-a dovedit: e necesar ca regizorii să înțeleagă specificul noii dramaturgii și să-l sacrifice mai mult din confortul lor pentru a căuta soluții ingenioase adecvate textului.

Aniversare și renovare

Anul 2004 va însemna pentru bătrânul și etern-junele teatru băcăuan o „schimbare la față”, după 75 de ani de la inaugurarea clădirii și 55 de ani de activitate neîntreruptă în acel clasic sediu, acum în plină renovare. Pentru cele două aniversări, directorul Calistrat Costin, cunoscut ca poet, și trupa lui pregătesc un regal artistic justificat și de momentul festiv, dar și de maturitatea la care a ajuns gruparea teatrală din

inima Moldovei. Lucrările de construcție asupra sediului istoric al Teatrului G. Bacovia nu afectează stagiunea întrucât creațiile teatrale se reprezintă ca „repetiții generale cu public” pe scena Teatrului de Animație. În așteptarea inaugurării sălii mari renovate, se pregătesc noile montări: *Doamna Bovary sunt ceilalți* de Horia Gârbea, regia Bogdan Ulmu, *Iar te sinucizi... iubito?* de Pierre Chesnot, *D'ale carnavalului* de I.L. Caragiale și *Regele moare* de E. Ionescu.

pagini realizate de Horia Gârbea

La Editura Fundației Premiile Flacăra

Trei cărți noi de George Arion

Spioni în arștă – Un roman care descrie tulburătoarea poveste de dragoste dintre doi spioni aflați în tabere diferite. 160 de pagini; 120.000 de lei.

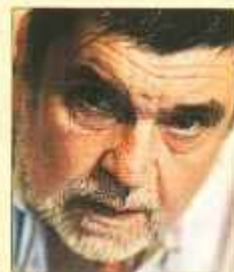
Liniste! Corupții lucrează pentru noi – O suită de însemnări despre realitatea românească de azi. 112 pagini; 90.000 de lei.

Scena crimei – O tragicomedie polițistă într-un act și cinci cadavre. 80 de pagini; 60.000 de lei

Puteti primi aceste cărți contra ramburs, comandându-le telefonic la numărul 021/222.66.28 sau pe adresa S.C. Publicațiile Flacăra S.A., București, Piața Presii nr. 1, sector 1, cod 013701, oficiul poștal 33.

Kill Bill

Kill Bill vol.1 - SUA, 2003 - 112 minute
Distribuit de: INTERCOMFILM ROMANIA

Horia Pătrașcu

Imediat după stingerea luminii în sală și chiar înainte de generic, un insert alb-negru ne avertizează că asistăm la **Al 4-lea film al lui QUENTIN TARANTINO!**... (iar avertismentul e binevenit întrucât, chiar dacă ai văzut *Pulp Fiction* - deci ești într-un fel avertizat de maniera absolut șocantă de a regiza a acestui „copil teribil” - imediat după acest insert, individul se dezlănțuie iar scenele violente din pelicula menționată în pătănează par, de data asta, mici spanacuri estivale față de ceea ce ne este dat să vedem acum și aici!)... Tipul este într-adevăr - m-am convins de data asta! - un „scrântit - genial”: SCRÂNTIT, că respect față de public și GENIAL, ca original cineast și care, ca să zicem așa, **mănâncă film pe pâine** din toate ipostazele în care l-ai analiza: regie, scenariu, producător etc.

Parodie evidentă la „moda” filmelor *made in Hong-Kong* cu kung-fu; dar și a desenelor animate comerciale japoneze (care au împânzit toate televiziunile; dar și a „western”-urilor de proastă calitate... sau a filmelor cu gangsteri... sau a producțiilor horror (care, că aici e „superhorror!”)... cu o coloană sonoră

Impecabilă, din care plesnetul oțelurilor, focurile pistoalelor, detunăturile etc. se împietesc cu melodii de jazz, disco, country, latino... ba chiar îți sare în evidență și o superbă melodie interpretată de George Zamfir al nostru (între un viol și o decapitare!)... În sfârșit: parodie TOTALĂ, adică la tot și la toate; parodie la PARANOIA ce a cuprins parcă acest început de secol cibernetic și indiferent la

durere - sau TOTALA PARANOIE, prevestitoare a ceea ce va deveni Filmul și Cinematografia în următorii „foarte” puțini ani...!?

(absolut copleșitoare în rol: bătuta, spintecata, luptătoarea cu sabia Ninja, violata, dezbrăcata, îmbrăcata, cutțitara, speriată, înduioșată, dementă... **superba și marea actriță care se numește UMA THURMAN!**)...

Ultimul samurai

The Last Samurai - SUA, 2003 - 154 minute
Distribuit de: INTERCOMFILM ROMANIA

Se pare că, deși beneficiind de o lansare internațională spectaculoasă și ultra-mediatică, filmul regizorului **EDWARD ZWICK** (aici în calitate și de co-scenarist, producător), nu a obținut succesul scontat de realizatori...! Și

asta cu toată prezența în vârful distribuției a îndrăgîtilui actor **TOM CRUISE** - remarcabil, de altfel, în secvențele de luptă ce aproape că saturează pelicula, făcându-te chiar la un moment dat să îți dai cu presupusul că ar fi practic imposibil ca atât de celebrul interpret să fi scăpat, pe parcursul filmărilor, fără măcar o zi de spitalizare...!?

Căpitanul **NATHAN** (Cruise) - erou al Războiului Civil din America dar profund

scârbit de pragmatismul ce a urmat și ce a dus la decimarea Pieilor Roșii - este invitat pe nepusă masă tocmai de cealaltă parte a oceanului, în Japonia imperială a Restaurăției Meiji... deschisă, civilizației moderne și, deci, aceluiași pragmatism, de data asta împotriva tradiționalilor samurai, printre care **UN ULTIM**, **KATSUMOTO** (extraordinar interpretat de către **Ken Watanabe** - nominalizat la Oscar!); este firesc ca, între cei doi „paria”, să se nască o profundă și mai ales dramatică prietenie. Bazată mai ales pe Cinste, Onoare și respectarea Jurământului depus...! Asta ar fi „drama”. Iar filmul o respectă. Cu atât mai mult cu cât regizorul E. Zwick se mărturisește a fi încă din tinerețe un mare admirator al filmelor cu samurai ale lui Kurosawa (dar și folosind acum, poate inconștient, unele influențe din popularul roman *Shogun* - cel care a „spart” chiar librăriile noastre în ultimii ani ai Epocii...!). Din punct de vedere „documentar” însă (de pildă secvențele trase în Mănăstirea ENGIOJI - un loc sacru, construit în jurul anului 900!) - filmul este cu totul și cu totul remarcabil.

În America

In America - SUA, 2003 - 102 minute
Distribuit de INTERCOMFILM ROMANIA

Voi începe cu o întrebare: de ce credeți că Stăpânul inelelor-4 a primit nu mai puțin de **11 nominalizări la OSCAR** (acoperind, practic, TOATE compartimentele de creație!) - iar *In America*, numai două (pe undeva, pe la „interpretări secundare” - deși primise deja nenumărate distincții în alte confruntări internaționale: „Pentru Cel mai Bun Film”, cel mai BUN REGIZOR, scenariu etc. etc.)...?!

Răspunsul e simplu: pentru că Stăpânul... (un joc pe calculator gonflat pe Marele Ecran și aducând încasări de zeci de milioane de dolari!) este o **Cretinitate-Mamut-Cinematografică** - în timp ce *In America* atinge **CAPODOPERA!**... Numai timpul va stabili locul, exact, în vitrina și-așa destul de șubredă a valorilor autentic-contemporane - să-l lăsăm, așadar, în pace...!

JIM SHERIDAN (scenarist, regizor, acum și producător - autor al aceluși neuitat *În numele tatălui*), născut și copilărit în Irlanda, a traversat Oceanul în 1981, împreună cu soția și cele două fiice ale sale: **Naomi** și **Kirsten** - ambele, acum, scenariste! - ajungând în America cu buzunarele goale și trăind, din plin, începuturile mizerabile ale vieții de emigrant.

Acesta este și subiectul filmului, **în aparență**: viața unei familii de emigranți, întâmpinând greutățile inerente adaptării la o nouă lume... dar numai în aparență, întrucât realitatea pe care ne-o dezvăluie ecranul **este cu totul alta...**

Îmbinând amintirile cu tragedii personale (fratele lui Jim, **FRANKIE**, a murit de o tumoră cerebrală - și LUI ÎI este închinat filmul!), regizorul nu apasă, nu forțează nota MIZERIEI materiale în care - în mod logic! - sunt nevoiți să trăiască noii „chiriași” ai unei faune necunoscute încă; el trece - în mod firesc, cu un curaj de multe ori tragic dar niciodată lipsit

de umor! - de șocul primelor contacte: FAMILIA de irlandezi proaspăt instalată într-un cartier mizer NU se luptă, mai ales, cu necunoscuții... ci, mai ales, cu propriile-i capacități DE ADAPTARE...! Și, de aici, **DRAMA**: din aparent „întruși” într-o lume aparent absurdă, ei devin oarecum „străini” de propria lor identitate... identitate ce, odată ajunși aici, nu-și mai are nici un rost...!

O admirabilă echipă de interpreți: **SAMANTHA MORTON** și **PADDY CONSIDINE** (în rolul părinților); **DJIMON HOUNSOU** (negrul Mateo - personaj fascinat atât prin comportament, dar mai ales prin moarte!); și, **poate că mai ales!**, cuplul celor două fetițe interpretate de surorile **SARAH** și **EMMA BOLGER** (în vârstă de 11 și, respectiv, 7 ani!) - surori și în filmul de care ne ocupăm - și care sunt, în roluri, **absolut incredibile...**

Cu atât mai mult cu cât ele, două, aduc, în mod neașteptat, cea mai mare autenticitate în cele trei mari secțiuni ale filmului, și care sunt, în ordine, **Viața**, apoi **Moartea** și abia **în cele din urmă...** Speranța!

Un film absolut SUPERB...!

Un pinguin cu ciocul mic, delicat, dar având destulă forță pentru a striga după frații lui din Labrador. Pinguinul stă turcește pe un postament, poartă fulăraș tricotat, șapcă trasă șmecherește pe ochi, ori, după caz, pene vâlvoi, și se numește Apolodor, alias Dorina Chiriac. Și dacă-i stă în putere să ne fărmece pe toți este numai pentru că știe să „mintă credibil”.

Dorina Chiriac

așteaptă să fie agățată

Dorina se simte foarte bine în trupul lui Apolodor, spectacolul Adei Milea. Dorina se simte bine în fiecare rol pe care îl acceptă, pentru că mai sunt posibile și refuzuri. Dar, în principiu, ea se declară disponibilă. Și dornică de a se bucura de nouăte. „În general, eu sunt foarte timidă și aștept să fiu agățată. În absolut orice tip de relație. Sunt disponibilă până când dau plept, văd despre ce e vorba și rămân sau nu într-o relație. (Vorbind despre cele artistice.) Pentru un actor e absolut obligatoriu să fie disponibil.” Numai după cum se folosește pe scaun, se poate vedea că Dorina are nas. E cărnă, înțepând vitejește aorul plin de fumuri. Grație lui a simțit că trebuie să accepte rolurile care i s-au propus în filme de mare succes: *Terminus paradisi*, *După-amiaza unui tortionar* și *Niki Ardelean, căpitan în rezervă* (regia Lucian Pintilie), *Amen* (regia Costa Gavras) sau *Furia* (regia Radu Muntean). Ori în teatru, jucând în *Țara lui Abuliu* (regia Horațiu Mălăele), *O, tată, sârmane tată, mama te-a spânzurat în dulap iar eu sunt foarte trist* (regia Larina Demian) sau *A douăsprezecea noapte* (regia Gelu Colceag). O vedem naturală, simpatică, de-ți vine s-o mănânci. Am zice că ea însăși ni se arată pe scenă sau în film. Că n-ar avea nevoie de cine

Dorina speră că în acest an să-i fie la fel de bine ca anul trecut, când a avut parte de câteva întâlniri cruciale. „Sunt oameni de care m-am atașat foarte tare și pe care vreau să-i țin alături.”

știe ce tertip actoricesc ca să facă o ghicușie, să privească naiv spre partener sau să se lase ridicată de subsuori, în chip de microbist, copil de trupă. Dar ea susține că aici e vorba de enorm de multă muncă, iar dacă și Radu Muntean, cel care a condus-o în *Furia* vede în ea „o actriță elaborată”, n-avem cum să n-o credem. „Sunt foarte bucuroasă că m-am născut cu o aprinsă înclinație spre studiu. Cel care m-au văzut jucând au înțeles că fiecare rol e o treaptă în plus pentru mine. Sigur, sunt un spirit ludic, e totuși o meserie vocațională asta, de actor. Dar pentru strengării sunt foarte calculată, elaborez absolut fiecare gest. Așa că natura mea e fabricată.” În fabrică de natură a Dorinei Chiriac s-a produs mult iar marca are căutare. Gavras o văzuse la Paris, la Veneția (cu *Terminus paradisi*, pentru care a fost și nominalizată la premiul *Marcello Mastroianni*). Așa că Gavras a înțeles că are în față o vedetă. „Alături de Gavras a fost un vis. Am fost luată în brațe de el. Își imagina că eu, aici, în România, sunt vreun star adulat. Mi-a făcut bine atitudinea lui, pentru că mi-am asumat și eu valoarea. Din păcate, mulți dintre artiști și regizorii noștri nu știu să trateze actorii. Dar

eu am avut noroc: am lucrat cu Lucian Pintilie, cu Radu Muntean, care se pricep foarte bine la oameni. Cred că la noi oamenii sunt agresivi și nu recunosc valoarea pentru că n-au cu ce să compare.” Soluția Dorinei, atât de benefică, este să-și aleagă câțiva prieteni pe măsura ei, de pe la *Green Hours*, *Teatrul*

de Comedie, cu care să lucreze și să iasă frumos la scenă. Sunt oameni spectaculoși, alături de care viața ei se îndreaptă plăcut spre spectacol: Ioana Macaria, Florin Piersic Jr., Lia Bugnar (cea care-i scrie de obicei textele), și, mai nou, Ada Milea. Ar mai fi și Lucian Pintilie, pentru care păstrează un mare drag. „Lucrul cu el e senzational! El folosește actorul cu totul, în sensul frumos al cuvântului. Se spune că reușita unui actor într-un rol este evidentă atunci când reușește să descopere ceva nou în el. Așa s-a întâmplat cu mine. M-am îmbogățit lângă Lucian Pintilie!” Și lângă Radu Muntean i-a fost dat să învețe. Să însoate. Aruncată de la Radu la Dragoș (Bucur) într-un bazine, a dat din aripioare până când a învățat să stăpânească apa. Iar la 30 de ani, câți are acum, Dorina își stăpânește cu artă talentul. Să se împotmolească vreodată într-un anume tipar? Nici vorbă. „E adevărat că mi se potrivesc anumite roluri, dar e bine, pentru că pe felia mea nu sunt prea multe...” Ea e o actriță *nicicum*, de *niclunde*, *nicicând* epuizabilă. Un lăstar mic, în stare să răstoame carul mare, dacă i se dă rolul.

Text: **Gia Iova**

Foto: **Robert Hancianec**

A M P L U S

INTERNATIONAL LTD.

Membru ASOEXPO – Asociația Organizatorilor de Târguri și Expoziții din România

vă invită să fiți prezenți la primul eveniment cultural al anului,
„Salonul de carte și presă București“

Ediția a IX-a

10-14 martie 2004, Muzeul Național de Istorie a României

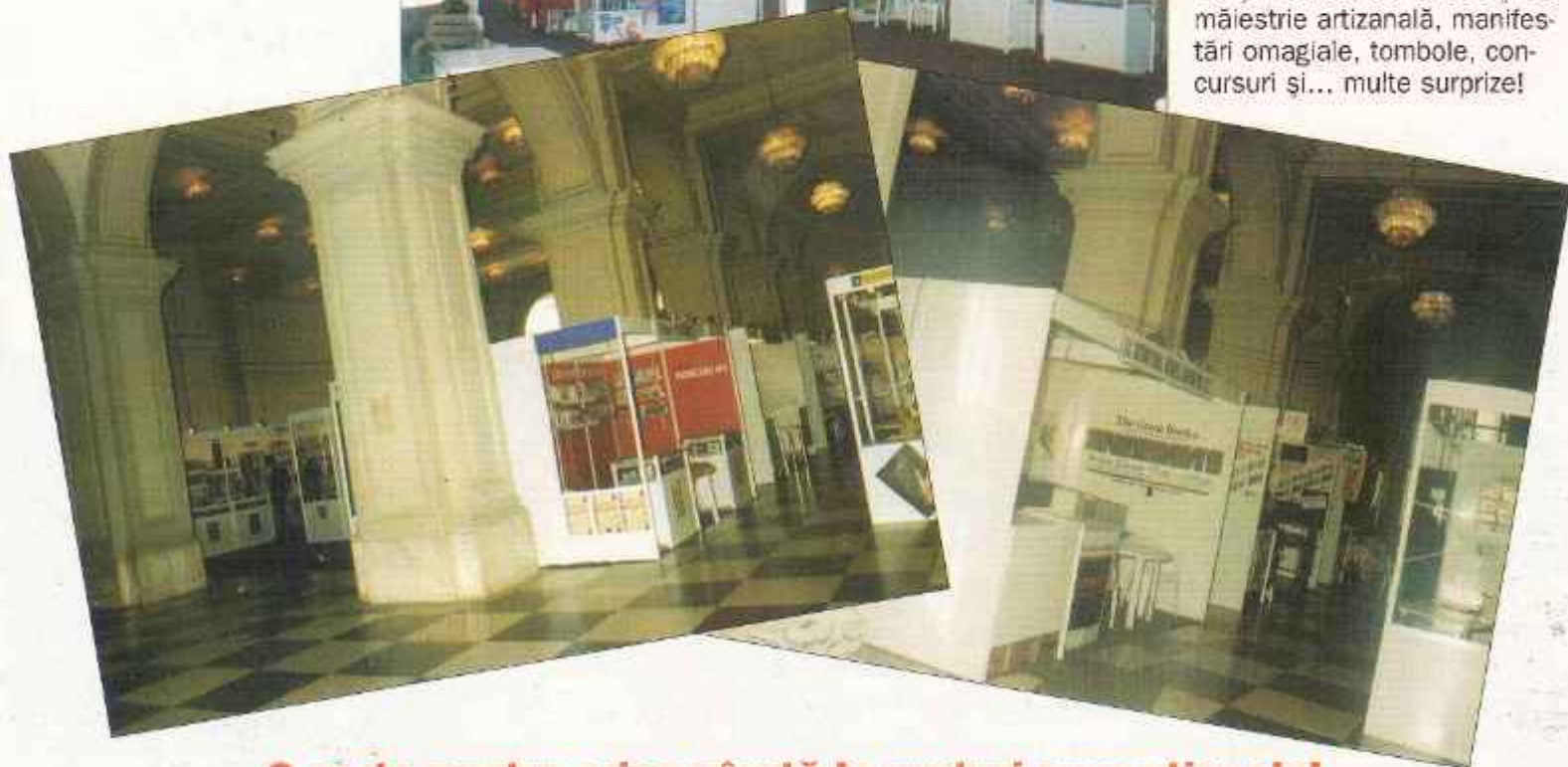
Program de vizitare 10:00-18:00

INTRAREA LIBERĂ!

Sunt prezente peste 100 de firme expozante: prestigioase edituri, difuzori și importatori de carte, agenții literare, institute și fundații culturale, muzee, institute de învățământ superior și reprezentanți mass-media.

Expozanții vă propun să luați parte la: lansări de carte, mese rotunde, recitaluri de poezie și muzică, demonstrații de măiestrie artizanală, manifestări omagiale, tombale, concursuri și... multe surprize!

0 carte pentru orice vârstă la prețuri promoționale!

Informații suplimentare la Amplus International Ltd.:

Tel./Fax: 021/211.08.69, 021/210.02.52 și 021/211.27.87

e-mail: salonul_de_carte@amplus.ro, office@amplus.ro

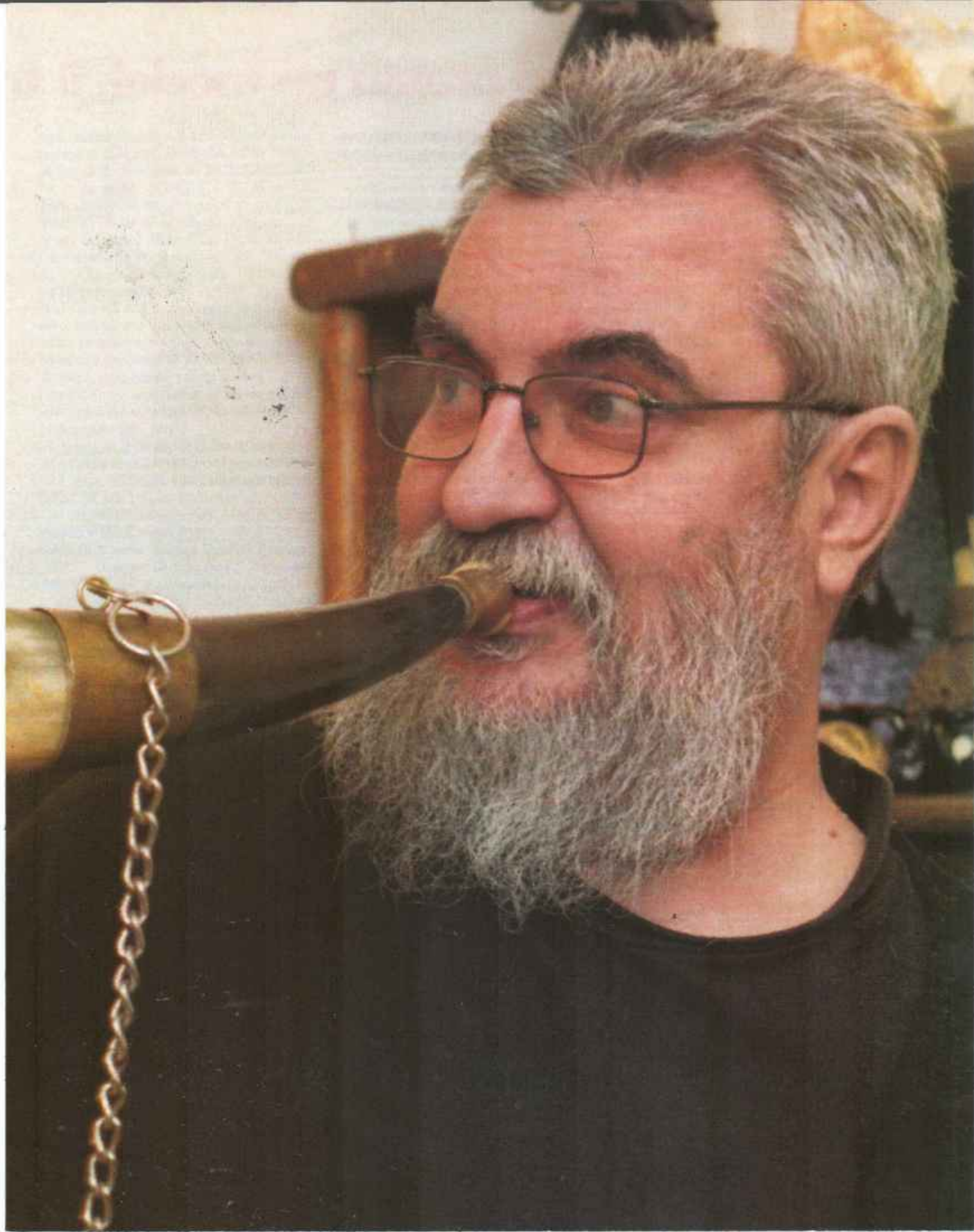
Așteptăm cu plăcere vizita Dvs.!

A close-up photograph of a hand holding a large, ornate brass horn. The horn has a wide, flared mouthpiece and a long, tapered body. It is decorated with two dark, cylindrical bands. A metal chain is attached to the side of the horn. The background is a warm, orange-brown color.

interviu

Radu Anton Roman: Bucătăria românească este extravagantă

A urcat toți munții României. A vizitat cam toate orașele de pe la noi. Delta l-a prins în mreje, câmpia l-a ademenit. I-au plăcut sporturile extreme și aventura. A fost până și în Siberia, aproape de Cercul Polar. La Paris se simte „un neica singur”, dar îi place în Mongolia sau în Portugalia, fiind un împătimit al rusticului. Iubește literatura, gastronomia și tradițiile românești despre care ți-ar putea vorbi zile în șir, neîntrerupt. Cultura țărănească i se potrivește căci Radu Anton Roman se autoproclamă: „un țăran care locuiește la București”.

„Românii, când preiau un model, îl tr

▼ **Sunteți de formație umanist, ați studiat Dreptul și Ziaristica. Ați profesat vreun moment meseria de avocat?**

– Am început Dreptul și l-am abandonat destul de repede pentru că era absolut incompatibil cu mine. Când faci *Drept cooperatist* și *Drept financiar*, te apucă frica de trecut, iar viitorul nici nu mai ai. În clipa în care m-a fost foarte evident ce mi doresc și ce mă așteaptă, m-am îndreptat spre Ziaristică.

– **Faptul că ați terminat Ziaristica la Ștefan Gheorghiu v-a creat cumva neplăceri, având în vedere că, în special după '90, respectiva instituție nu a fost bine văzută?**

– Nu prea aveai de ales: în 1972 era singura facultate de ziaristică din țară. Iar la început, când s-a înființat, când s-a mutat, de fapt, de la Universitatea București, de la Filologie, a fost o facultate de formare profesională ca oricare alta. Și astăzi, ca și atunci, în aceeași clădire se face tot ziaristică. Cu dascăli buni, și atunci ca și acum. Chiar dacă, pe bună dreptate, Ștefan Gheorghiu rămâne un centru de prostie și ignoranță arogantă, un cuib de ticăloși, o nenorocire pentru mulți, a

avut măcar o facultate serioasă. Oricum, destul de gazetari și scriitori cunoscuți de astăzi au terminat acolo.

– **Scriați contra regimului?**

– Contra regimului scriai o singură dată, după care te arestau sau te dădeau deoparte. Noi făceam ceea ce făceau mulți gazetari ai timpului, „măraiam”. „Măraiala”, aluzia, șopăria, complicitatea cu cititorul printre rânduri, erau dominantele aceluia timp, era arma în acea perioadă. Eu n-am avut niciodată atât de mult curaj, n-am, îmi pare rău pentru mine, stofă de erou.

– **Să dăm timpul înapoi și să-mi povestiți ce personalități culturale ați cunoscut de-a lungul vremii?**

– Personalități culturale importante?... Mda... În primul rând, eram copil când tata m-a dus la Călinescu acasă și Călinescu se juca pe podea cu piesele de șah și mici bibelouri de prin casă „de-a bătălia de la Waterloo”. Mi-a strigat: „Stai! Tu ești Blucher, ai venit prea devreme sau prea târziu”, nu mai știu exact! Eram emoționat, curgea apa de pe mine... Călinescu mi-a explicat apoi de ce a

pierdut Napoleon bătălia de la Waterloo. Avea o voce inconfundabilă și antipatică în același timp, multă vreme nu l-am putut citi romanele din cauză că le citeam cu vocea lui. L-am cunoscut, de asemenea, pe Sadoveanu, care m-a întrebat: „Ce vrei să te faci?” Eu visam încă de atunci la literatură, l-am spus, iar el mi-a zis: „Știi ce-i acela talent la scriitor? Să ai curu' mare, să poți sta pe scaun, să scrii 12 ore pe zi!” Am fost ulmit de această vorbă de duh, destul de colorată, ieșită din gura unui mit. Pentru noi Sadoveanu era un mit! L-am înțeles mai târziu, când am început să scriu, realizând câtă voință, câtă trudă îți trebuie ca să duci până la capăt cele trei-patru pagini zilnice pe care ți le propui. Apoi, l-am cunoscut pe Jacques-Yves Cousteau. Un om mare, uneori tiranic, abuziv... alteori cald, fermecător. Seara era un om al prieteniei și al glumei. Tinerii săi colegi și angajați îl luau în bășcălie făcând glume marinărești, destul de aspre. Îl întrebau cum e cu potența sau alte obrăznicii din astea. Avea mereu replică, se amuza.

– **Ați publicat o carte despre tradițiile culinare românești, intitulată *Bucate, vinuri și obiceiuri românești*, în două ediții. Ce urmează?**

– În primul rând, ediția a III-a. Este o completare obligatorie. Ediția a II-a, pe care o vedeam definitivă și isprăvită, s-a dovedit eliptică, sumară. Nu primisem informații vreo două luni, subiectul părea încheiat, l-am declarat ca atare. M-am înșelat până-ntr-atât încât s-ar putea ca ediția a III-a să fie doar un fel de prefață la ediția a IV-a. Spectacolul bucătăriei românești e atât de fascinant, atât de divers și de întins pe cei peste două sute de mii de kilometri pătrați ai noștri, încât bucătăria românească reprezintă o frescă unică. Am fost în Franța, Italiă, Rusia, China, țări cu bucătării într-adevăr fastuoase, interesante și uriașe. Nu am văzut însă o bucătărie rustică, atât de colorată și de diversă ca bucătăria noastră, pe un spațiu atât de mic. Este o adevărată aventură culinară să mergi zece kilometri și, în trei sate, să găsești trei bucătări diferite. România este un arhipelag gastronomic, o Polinezia a savorilor, o nesfârșită sumedenie de singurătăți gastronomice.

– **Care ar fi cauza?**

– Românii au călătorit întotdeauna puțin. Au existat câțiva mari boieri moldoveni – și munteni care mai umblau prin lume, un Badea Cârțan, apoi lemnarii moți, cioplitarii sași, turarii seculi, alți vânzători ambulanti, să nu uit triburile de țigani care se deplasau pe spații foarte mari. Dar românii în general se mișcau foarte puțin. O vorbă de duh zicea: „Cine merge de două ori la moară și o dată la târg e deja un om umblat!” Cultura arhaică și solitudinea satului românesc tradițional sunt realități evidente.

„Sunt un scriitor care face din literatură o aventură. Mă mut din gen în gen, din stil în stil, trec de la poezie la reportaj, din reportaj la cronică dramatică, din roman în eseu cu anume ușurință și plăcere. Nu am putut niciodată să scriu romane fluviu, de 5-10 volume. Mi s-a întâmplat mai degrabă să urmez un registru stilistic foarte amplu, mai ales în romane, pentru că este o aventură plăcută să poți cerceta deopotrivă teatrul, romanul, novela ș.a.m.d. Nu numai scrisul în sine reprezintă bucurie, ci și aventura descoperirii universului său. Dacă nu e aventură, nu are rost să trăiești.”

ădează apoape instantaneu, cu furie"

– Cum v-a venit ideea să adunați într-o carte bucatele, vinurile și obiceiurile românești?

– Unul dintre orgoliile mele este acela că am fost în toate orașele României, la început din curiozitate de adolescent care vrea să descopere lumea, apoi dintr-o curiozitate și pasiune de colecționar. Am fost la Deta, la Berești, la Marghita, în locuri în care foarte puțină lume a fost. E o întreagă poveste. Am călătorit ani de zile purtând rucsacul în spate, având doar o pătură, o jumătate de pâine uscată și o bucată de slănină de la bunica. Înnoptam ici și colo, în Maramureș, în Bucovina, în Munții Nemirei sau în Retezat, unde mă apuca seara... Așadar, înnoptând eu în cele mai diverse locuri, am descoperit o bucătărie excepțională, șocantă, înșulă, extravagantă. Asta mi s-a părut interesant: să spun oamenilor într-o cărtuie cât de exotic mănâncă românii, ciudătenile culinare ale românilor. Apoi, am descoperit că există o bucătărie românească sacramentală, românii mănâncă spiritualizat, ca să se apropie de divinitate sau ca să alunge răul. Cu pătrunjel, leuștean, usturoi alungăm răul, cu măcinici, colaci, păpuși de dragavei, pomana porcului ne apropiem de Dumnezeu. Există, de asemenea, o bucătărie de mare influență, spectaculoasă și rău asimilată, „trădătoare”. Românii, când preiau un model, îl trădează aproape instantaneu, cu furie. Orice mâncare de influență străină capătă la noi un gust și o înfățișare care-i neagă originea. De pildă, sarmalele. Rădăcina lor se află undeva în Grecia antică și poate chiar mai departe. Sarmale e un cuvânt de origine turcească! Culmea e că a pătruns târziu în limba română, cam după 1900. Până atunci se chemau *gogoși*, *găluști*, *implături* (ierțați, vă rog) *boase*, *perișoare*, *purpni*. Sarmale nu există în română decât în dialectul sudic, și acolo zonal. Brusc, nu mi explic cum, după 1900, vorba sarmale începe să urce în ierarhia lexicală. Dar este o mare diferență între sarmalele orientale, care sunt un amestec de orez cu stafide și foi de viță, și sarmalele românești, care se fac cu vreo 30-40 de tipuri de foi (varză, podbal, viță de vie, hrean, leuștean etc.), în zeci de variante. Sunt trei zone mari tradiționale ale bucătăriei: Moldova, Țara Românească și Transilvania. Moldova, a cărei influență răsăriteană (de origine slavă) este evidentă, Țara Românească – influențe oriental-mediteranean-balcanice și Transilvania, care „miroase” a Apus, a influență saxono-austriaco-maghiară. Am structurat aceste zone mari, le-am așezat într-o carte și s-a născut *Bucate, vinuri și obiceiuri românești*. Când spun *românesc* definesc un spațiu care îi integrează și pe maghiari, secui, sași, șvabi, tătari, italieni, slovaci de la Nădlac ș.a.

– La Pro Tv cum ați ajuns să faceți emisiunea *Bucătăria lui Radu*?

– Din întâmplare. Făcusem un festival de vinuri și am fost invitat la o emisiune de dimineață, 7 – *Bună dimineața!*, emisiune moderată de Cristian Tabără și produsă de Mișu Predescu. Era un gen de magazin, cu multe rubrici, în cadrul căruia eu trebuia să vorbesc vreo patru minute. Am intrat și am vorbit despre vin... 20 de minute. Timpul care ni se alocase nouă s-a scurs, dar nimeni nu ne-a scos din platou. După emisiune, Mișu Predescu mă aștepta pe culoar, să-mi propună să fac o emisiune, despre ce vreau eu. În două săptămâni, pe 12 mai 1998, începea *Bucătăria lui Radu*.

– Fiind un fin cunoscător al obiceiurilor și tradițiilor românești autohtone și colindând desigur prin restaurante, puteți spune că restaurantele declarate tradiționale sunt cu adevărat tradiționale?

– În general e un basm și o insolență să le numească „tradiționale”. Nu ne cunoaștem bucătăria tradițională, dar o luăm de bună pe cea care trece pe lângă noi mai des. Adică

„Românii, gastronomic vorbind, sunt foarte conservatori față de alte popoare. Își păstrează voluptățile culinare pe care și le-au dobândit în copilărie, în cei șapte ani de acasă, de la masă. Să le impui românilor să facă mâncare de pește crud ca japonezii, să vină francezii să deretice atât de savant, cum face el bucătăria... cred că toate acestea s-ar izbi de o rezistență extraordinară!”

sarmalele, ciorba de burtă, poate un bulz, dar nici acela, mititei... și cu astea defilăm. După ce am scos cartea și am făcut cinci ani de emisiune la Pro Tv, am observat că nu restaurantorii au învățat cuhnia românească, ci bucătarii și bucătăresele de acasă. De exemplu, un prieten de al meu a fost la Berlin și cineva i-a oferit... sarmale la bostan, o mâncare moldovenească de Bahlui, pe care o prezentasem la una dintre emisiunile mele. România

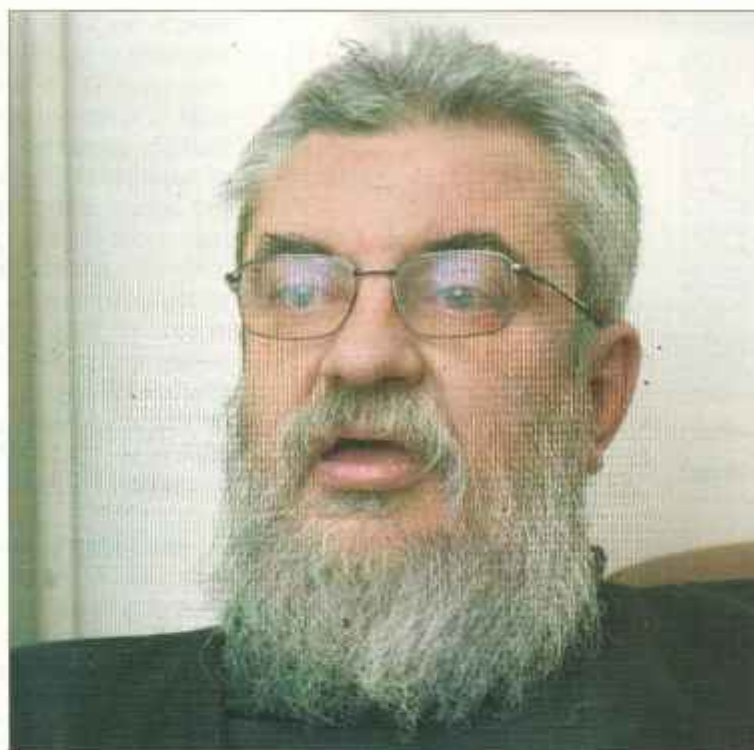
este bogată sub aspect culinar, în provincie, prin pensiuni mai ales, poți avea surprize culinare, dar în București afacerismul și ignoranța restaurantorilor nasc doar locante botezate trist „tradiționale”. E o comedie!

– Care sunt mirodeniile pe care le folosesc cu precădere românii?

– Ardealul este impregnat de tarhon și paprică, cuvântul vine de la unguri, s-a răspândit în lume astfel. Noi îl folosim și pe cel din sud – boia. În sud sunt leușteanul, hreanul și usturoiul, iar în Moldova – măraru.

– O ultimă întrebare. Cu ce își întâmpină oaspeții, la masă, românii autentici de la țară?

– În Ardeal, omul îți pune pe masă o felie de slană, o ceapă, o bucată de pită sau mămăligă. În Valahia, îți dă o bucată de brânză cu ceapă verde și mămăligă sau pâine. În Moldova, gustările sunt mai complexe. Poți fi servit cu alivenci, poale în brâu, plăcinte mai săratele de obicei, sau se sare direct peste gustări și se dă un borș. Apoi, în Ardeal, urmează fie un bulz, o mămăligă pe pături, fie o ciorbă de fasole, o „zamă” de salată verde cu afumătură și, în sfârșit,

mâncărurile cu afumături, cartofi, varză și fasole, mâncărurile din zona „grasă” a voluptății gastronomice. În Moldova, după borș sau alivenci, primești chiftelute înosate, un pui cu smântână, bucurii dintre acestea, iar la sfârșit plăcinte dulci.

Interviu Alice-Claudia Gherman

Foto Robert Hancuarec

Divertismen^t pe Internet

Până acum am făcut tot posibilul să vă demonstrăm că Internetul este una dintre cele mai serioase surse de informație existente. V-am vorbit despre cărți, biserici, locuințe, calculatoare ș.a. Ce se întâmplă dacă totuși nu vă interesează ceva serios și vreți pur și simplu să pierdeți un pic de timp în fața calculatorului? Ei, bine, Internetul intervine și aici cu cea mai bogată colecție de glume, bancuri și imagini haioase.

La adresa www.haz.ro se află una dintre paginile românești cele mai cunoscute pentru umorul debordant. Colecția cuprinde aproape 1.800 de caricaturi și 2.500 de bancuri și glume. Suficient material cât să vă țină în fața calculatorului mai multe zile. Dar lucrurile nu se opresc aici. Tot pe site vă stau la dispoziție înregistrări audio și filmulețe scurte. Acestea au dimensiunile specificate astfel încât să știți la ce să vă așteptați dacă aveți o conexiune mai lentă. Ca să vă descurcați mai ușor atunci când doriți să citiți un banc, vă stau la dispoziție nu mai puțin de 60 de categorii celebre: Alinuța, ardeleni, blonde, soacre etc. Toate

bancurile și imaginile pot fi trimise mai departe către prieteni. Și dacă vă gândiți la cel dragi, atunci intrați și la domeniul rezervat felicitărilor. În funcție de ocazie aveți toate șansele să găsiți o felicitare deosebită.

Haz.ro beneficiază de o grafică drăguță care vă ușurează navigarea și care alături de conținutul amuzant are toate șansele să vă rețină de la orice alte lucruri serioase.

Un alt site pe care îl recomandăm este www.caricaturi.ro. După cum sugerează și numele, acesta se ocupă exclusiv de desenele amuzante și nu include bancuri sau glume. Nu este cazul să vă faceți griji, Caricaturi.ro vă pune la dispoziție aproape 1.200 de desene împărțite pe mai mult de 30 de domenii. Ceea ce surprinde în mod plăcut este că administratorii acestui site țin la menționarea sursei de unde a fost preluată caricatura și la declararea autorului. Asta a făcut ca pe site să fie prezente o mulțime de desene cu autori români. O parte dintre caricaturi, cu teme politice sau sociale, au fost deja publicate în ziare sau reviste.

Interfața site-ului este ușor de utilizat, iar paginile se încarcă suficient de repede chiar și pe o conexiune de tip *dial-up*.

www.bancuri.ro este unul dintre cele mai vechi site-uri de divertismen^t de pe web-ul românesc. Așa cum v-ați obișnuit deja, bancurile sunt aranjate în funcție de subiect pentru că nu este tocmai ușor să selectați

atunci când aveți la dispoziție peste 1.500. Site-ul este orientat în mod evident către primirea de bancuri de la utilizatori. Pe prima pagină vă întâmpină un formular în care scrieți ultimul banc aflat, alegeți categoria în care se încadrează, completați câmpurile cu adresa de e-mail și numele dumneavoastră și trimiteți înregistrarea pe site. Din păcate, acest sistem extrem de accesibil și faptul că administratorii nu pot controla un număr atât de mare de bancuri fac să apară multe glume care se repetă sau texte care nu au legătură cu bancurile. De exemplu, în cazul unor categorii controversate (unguri, țigani) puteți să mai citiți și câte un protest din partea celor care au considerat bancurile ofensatoare.

Petru că umorul nu este o invenție românească merită să încercați și câteva site-uri în limba engleză.

www.funny.com promite peste un milion de zâmbete și conține glume și benzi desenate.

Glumele sunt și ele împărțite pe categorii, dar pot fi selectate și în funcție de lungime (scurte, medii, lungi). Un alt criteriu de selecție care lipsește cu desăvârșire de pe site-urile românești este cel care privește vârsta cititorilor. Fiecare text este evaluat inițial de cel care l-a postat, pentru ca apoi administratorii să facă o nouă evaluare în funcție de conținut. Textul primește un rating și cititorul care nu dorește să se confrunte cu texte având aluzii sexuale poate să le ocolească în căutarea sa.

După ce citiți o glumă puteți să îi acordați o notă, iar cele mai bune zece glume sunt și cele care vă întâmpină la intrarea pe site.

Benziile desenate sunt scurte și au un umor mai „dificil”. Dacă vă place una dintre ele puteți să vedeți toată seria accesând site-ul desenatorului.

www.funny.com dă dovadă de multă grijă pentru utilizatorii săi și conține foarte mult umor de calitate. Dacă limba engleză nu este un impediment pentru dumneavoastră, atunci acest site merită vizitat.

Text: **Mugurel Mărgărit**

Căștigătorul concursului organizat de
Editura Niculescu, din data 12/2004 este
Gheorghe Briceag, Alexandria

CONCURS

Premiu:
Cărți în valoare de:

500.000 lei

Decupați talonul și trimiteți-l pe adresa redacției:
București, Piața Presei nr. 1, cod 71341, sectorul 1
Căștigătorul va fi desemnat prin tragere la sorți. Data limită de trimitere
a scrisorilor dumneavoastră este **24 martie 2004**, data poștei

Concurs sponsorizat de **EDITURA NICULESCU**

Cât de mare poate fi o imagine?
Sună și vei afla!

NOU

PRINT OUTDOOR SOLVENT
Mesh

 Blue Ridge
Art & Graphics

Plotare afișe polichromie 1200dpi, lățime maximă 1,5M, diferite tipuri de media; Plotare AutoCAD laser alb/negru, 300dpi, lățime maximă 0,88M; Plotare AutoCAD inkjet linii color, 600dpi, lățime maximă 1,5M; Printare laser color și alb/negru, 600dpi, format maxim A3; Copiere alb/negru, lățime maximă 0,88M; Copiere color, format maxim A3; Laminare, încapsulare orice format, lățime maximă 1,5M; Servicii de finisare: bînduire, capsare, pliere, tăiere; Concepție grafică, machetare și design; Cărți de vizită alb/negru și color; Barică de imagini; etc.

Șos. Ștefan cel Mare 50 București 2; Tel.: 210 68 28, Fax: 211 96 98; e-mail: plotare@blueridge.ro, www.blueridge.ro

„Englezul” Adrian Mutu este un jucător emblematic nu numai pentru echipele de club străine la care evoluează, ci și pentru „națională”

Din nou la fotbal!

Era vineri, 20 februarie, când ne-am așezat la masa de scris pentru a așterne rândurile care urmează. Aveam însă o ciudată senzație că nu am ales bine titlul articolului de față. Motivul este simplu: priveam pe fereastra biroului din redacție și vedeam cum iama se instăpânea din nou. Dar sâmbătă, 6 martie, este programată prima etapă a returului în Divizia A de fotbal! În fine, să depășim dilema dacă vom merge la schi sau pe stadioane și să sperăm că vremea ne va îngădui să alegem ultima variantă. Mai ales că și telespectatorii se vor delecta, cel puțin în primele patru etape, cu șapte meciuri (din cele opt ale unei runde), transmise live!

După cum se știe, *Dinamo* a detronat-o pe *Steaua* chiar la potou, pentru a „ierna” pe prima poziție a clasamentului, ambele fiind urmate (la trei puncte) de concitadina *Rapid*. Se anunță, așadar, o luptă aprigă pentru supremația pe plan intern și, de ce nu, se reaprend visurile de mărire și pe eșichierul

internațional. Nu este exclus ca, pe parcursul a numai două săptămâni, una dintre acestea să ia o opțiune serioasă la titlu gândindu-ne că la 14 martie *Steaua* va fi gazdă pentru *Rapid*, după care se va deplasa în fieful lui *Dinamo* (pe 21 martie). Până atunci, așteptam verdictul pe care urma să-l dea Comisia de Disciplină a L.P.F. în ședința din 24 februarie privind cazurile celor patru jucători militari care nu s-au „subordonat” generalului Anghel Iordănescu la pregătirile echipei naționale, aceștia riscând o suspendare pe minimum trei etape în campionat. În conflictul arhimedizat, patronul echipei din Ghencea amenința că va da în judecată F.R.F. și va cere daune în valoare de 10 milioane de dolari pentru afectarea intereselor clubului. Antrenorul Victor Pițurcă invocă faptul că are doi jucători noi și trebuia să lucreze la omogenizarea unui „11” de bază, motivând că primele trei etape sunt decisive. Acum, Dumnezeu să ne ierte, dar *Dinamo* și *Rapid* au avut tot câte patru componenți

solicitați la lotul național și au răspuns favorabil. Dacă ar fi manifestat aceeași opoziție, oare ce s-ar fi întâmplat cu prima acțiune a „tricolorilor” care au dat startul în Cipru pregătirilor pentru *Weltmeisterschaft 2006*?

După cum se știe, sorții ne-au hărăzit în preliminariile respectivei competiții o grupă alături de Olanda și Cehia, ultima bifând cel de-al 20-lea meci fără înfrângere (2-2 cu Italia, la Palermo), iar ambele fiind calificate la turneul final al „europenelor” din vară. În ceea ce privește „portocala mecanică” (1-0 cu SUA), selecționerul Dick Advocaat se află în plin proces de întinerire a efectivului. De asemenea, cehul Pavel Nedved (*Juventus*) este câștigătorul *Balonului de Aur 2003*. În turneul din Insula Afroditei, reprezentativa noastră s-a impus cu 3-0 (rezultat care contează și în palmaresul oficial), respectiv 2-0, în partidele amicale cu Georgia și Belarus. Un lot eterogen, alcătuit din 13 strănieri (dintre care 11 au plecat după prima acțiune) și șapte debutanți autohtoni, ca să ne referim doar la situațiile extreme, dar formulele de echipă utilizate nu ne-au oferit prea multe lucruri încurajatoare. Am constatat același ritm lent la construcție, atacul fiind compartimentul cel mai în suferință (paradoxal, în pofida golurilor înscrise!), lipsa unei concepții de joc și o imprecizie supărătoare a paselor. Aceasta, trebuie să subliniem, în condițiile unor replici mai mult decât modeste ale adversarelor întâlnite. Un „moment al adevărului” îl va constitui, desigur, confruntarea de la Glasgou, în „amicalul” cu Scoția (antrenor Bertie Vogts), din 31 martie.

Revenind la competiția internă, să consemnăm că „neamțul” Dorinel Munteanu s-a înrolat în Ghencea (ca și piteșteanul Nicolae Dică), *Steaua* pierzându-l în schimb pe golgeterul Claudiu Răducanu (plecat la *Espanyol Barcelona*). O mutare surprinzătoare a efectuat echipa feroviară prin cooptarea lui Ioan Becali ca președinte al clubului și a lui Dan Petrescu în funcția de antrenor, din care a fost destituit absolut neașteptat Mircea Rednic. Rămâne de văzut cum vor reacționa galeriile la aceste implanturi ținând seama de pățania lui Gică Popescu în Șos. Ștefan cel Mare, care a pierdut și afecțiunea otenilor. În Bănie, din nou un tehnician de pe alte meleaguri, de această dată italianul Nicolo Napoli, Ionuț Lupescu (la *FCM Bacău*) și Răzvan Lucescu (la *FC Brașov*) debutează în posturile respective. Țiți Dumitriu ajunge din Elada la *FC Oradea*, Sorin Cârțu, tot mai la *Oțelul Galați*, iar Florin Marin se întoarce la *Petrolul*.

În încheiere, rămâne să reflectăm la cât de utopică (sau nu!) este ideea ca federațiile de fotbal din Budapesta și București să găzduiască împreună turneul final al C.E. din 2012. Oare doar așa, calificați din oficiu, să mai fim prezenți la un asemenea nivel?

text Pompiliu-Laurențiu Dumitrescu

www.ASA.ro

Cu noi sunteti deja in viitor...

Alex Apostemu - Fondator Prezident

Performanțe de super-sportivă, loc pentru patru persoane, portbagaj bun și un motor de 1,3 litri. Caracteristici care se bat cap în cap, dar pe care le întrunește o mașină gândită diferit, *Mazda RX-8*.

Mazda rotativă

În acest moment un motor clasic cu capacitatea de 1,3 litri poate fi stors de, să zicem, 95 de cai putere. Suficient cât să dea aripi unei mașini mici și să o facă ideală pentru traficul din oraș. Dacă ați afla însă că un motor de 1,3 litri neajutat de un sistem turbo poate să ofere unei mașini 231 de cai putere, ați crede? Adevărul este că în acest moment nici chiar inginerii de la *Honda* (campioni la capitolul forță motoare, cu *Honda S2000*) nu se încumetă la o asemenea debunie. Practic, la nivelul mașinilor de serie, motorul Otto, motorul clasic nu poate fi dus atât de departe. Dar motorul de acest tip nu este singurul existent, iar *Mazda* explică lumii acest lucru încă de la finele anilor '60, atunci când a introdus pe mașinile sale motorul rotativ.

Dimensiunile reduse ale blocului motor și forma mai specială a acestuia au permis inginerilor de la *Mazda* să îl plaseze aproape de centrul automobilului și totodată aproape de sol. Această plasare face ca modelul *RX-8* să aibă o distribuție a greutății față-spate într-un raport care se apropie de idealul de 50:50.

Al doilea aspect care ține de neobișnuit la *RX-8* este spațiul pentru pasageri și bagaje. Pe

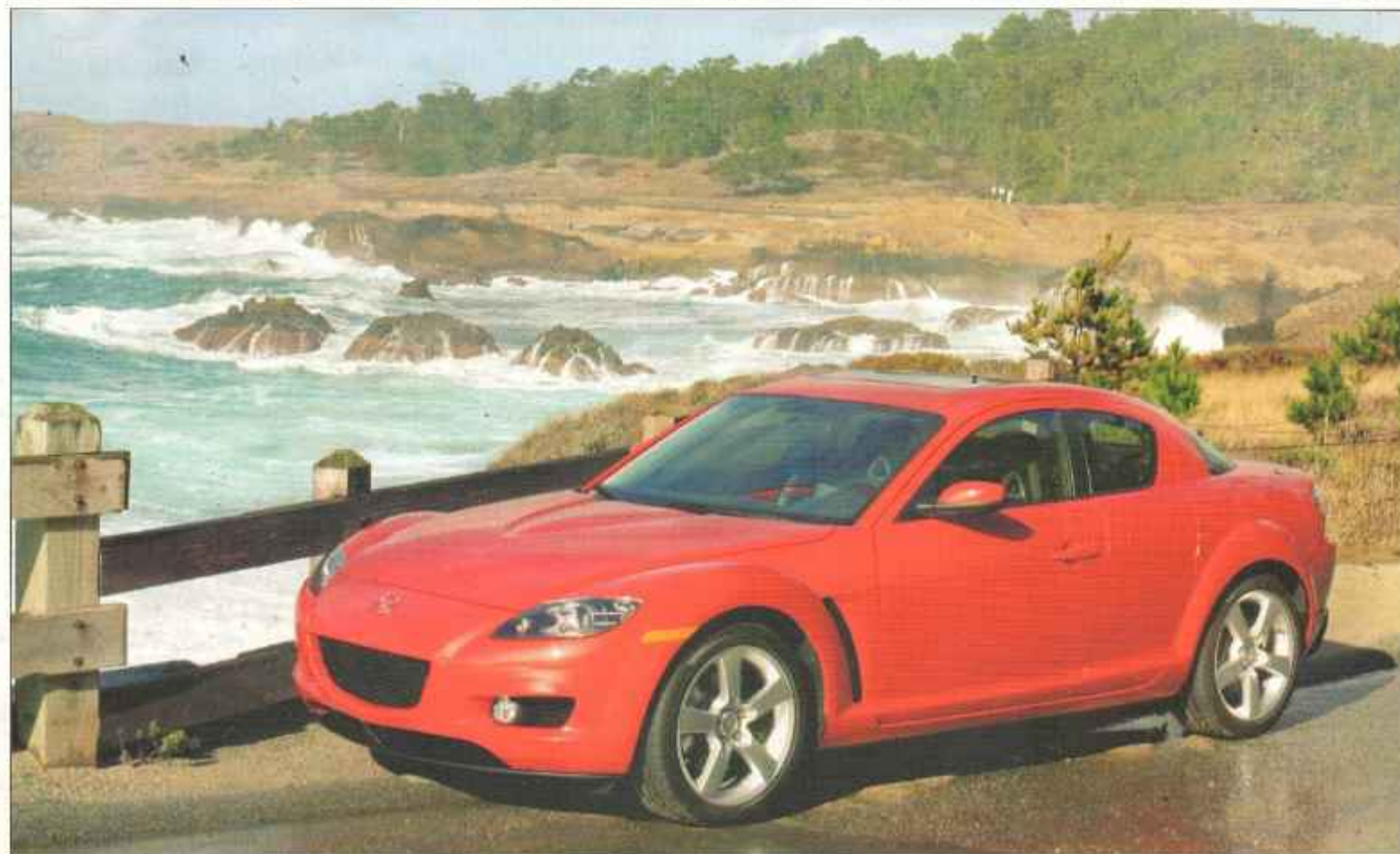
scaunele din spate încap în condiții decente două persoane. Chiar dacă mașina are forma unui coupé, există patru uși. Ușile din spate se deschid în direcția opusă celor din față. În momentul în care ambele rânduri de uși au fost deschise, se poate observa că *RX-8* nu are pilon central și practic ușile se prind una de cealaltă. Portbagajul are un volum de 290 de litri, o valoare foarte bună pentru acest tip de mașină. Spațiul acesta apare și din cauză că *Mazda RX-8* nu are roată de rezervă, ci doar un kit pentru reparații rapide. Acesta poate fi un inconvenient real în condițiile în care asistența tehnică non-stop nu este un concept suficient dezvoltat în România.

Interiorul este dominat de stil și materiale de bună calitate. Cel de la *Mazda* au fost foarte atenți la materialele folosite și finisajele sunt făcute cu multă grijă. Cercul, cu referire evidentă la motorul rotativ, este un simbol care domină la interior, de la planșa centrală și până la tabloul de bord. La proiectarea scaunelor s-a ținut cont de ergonomie și de principalele cauze care duc la oboseala prematură a șoferului. De altfel, chiar și iluminarea interioară, un albastru deschis, a fost atent aleasă spre a fi cât mai puțin oboși-

toare pentru ochi. Cadranul central, considerat cel mai important, indică turația. Vitezometrul este plasat în interiorul acestuia și este digital. Și pentru ca ambianța să fie perfectă, sistemul de sunet este format din nouă boxe.

Directia este asistată electric (încă o economie de spațiu) și forța exercitată asupra volanului variază în funcție de viteza automobilului. La viteze mici volanul se mișcă ușor, iar la viteze mai mari rezistența opusă este mai mare pentru a nu permite smuciri violente.

Inima acestei mașini este motorul rotativ denumit *Renesis 13B* care, în ciuda dimensiunilor reduse, oferă suficientă putere ca să propulseze mașina de la 0 la 100 km/h în 6,4 secunde. Viteza maximă atinsă este de 235 km/h. Partea cea mai atrăgătoare la acest motor este sunetul special, care nu se aseamănă cu cel al unui motor clasic. Forța maximă este atinsă la 8.500 de rotații pe minut, iar cuplul maxim de 211 Nm la 5.500 de rotații. De aici rezultă că mașina se conduce în condiții obișnuite la turații foarte înalte care provoacă sunetul de care vorbeam. Aparent, există un singur inconvenient al acestui motor, consumul. În oraș, *Mazda RX-8* consumă cam cât un *Olci* care merge cu frâna de mână

trasă: 15,8 litri la o sută de kilometri. Probabil de aici dimensiunile generoase ale rezervorului, cu o capacitate de 61 de litri.

Transmisia se face prin intermediul unei cutii de viteze manuale, cu șase trepte. Deocamdată la noi în țară nu este disponibilă și versiunea cu o cutie automată, dar pentru cei care o regretă trebuie spus că aceasta are și un inconvenient. Motorul are forța redusă cu aproximativ 40 CP. Pentru siguranța pasagerilor, RX-8 este dotat în standard cu ABS și EBD (controlul stabilității) și șase airbag-uri: pentru șofer și pasager, laterale și perdea.

Mazda RX-8 are un preț de bază CIP (fără taxe incluse) de 25.960 euro. Din păcate, având în vedere că mașina nu este produsă în Europa, va trebui să adăugați la TVA și niște taxe vamale destul de piperate.

Text Mugurel Mărgărit

Au câștigat mașina lui Kylie

Emma și Lewis Shipp din Portlashed au câștigat un Ford Streetka care poartă semnătura lui Kylie Minogue. Ei au participat la un concurs în timpul spectacolului de caritate *Children in Need*, organizat în fiecare an de BBC. Ford Motor Company a donat această mașină, prezentată de cântăreața australiană la Salonul Auto de la Paris de anul trecut, pentru a ajuta la strângerea de fonduri din cadrul maratonului telefonic organizat de BBC.

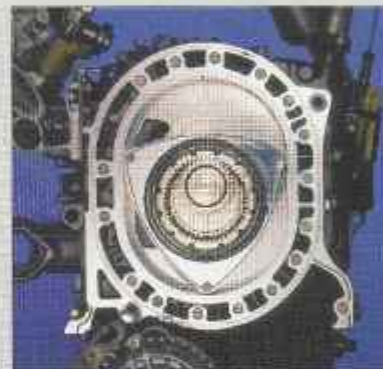
Streetka este versiunea decapotabilă a modelului Ka și este propulsată de un motor de 1,6 litri. Familia câștigătoare și-a primit premiul în cadrul unei festivități organizate în 10 februarie la Brentwood, în Marea Britanie.

Motorul rotativ a fost inventat de dr. Felix Wankel în 1924. Din acest motiv, acest motor mai este numit și *motor Wankel* sau *motor rotativ Wankel*. Într-un motor Otto cu piston, cilindrul face pe rând patru operații diferite: admisia, compresia, aprinderea și evacuarea. În cazul motorului rotativ, toate operațiile sunt făcute în paralel, fiecare într-o cameră separată care se creează prin mișcarea circulară a rotorului. Într-un cilindru de formă aproape ovală (de fapt cilindrul este un epitrochoid), rotorul se învârtă în așa fel încât prin atingerile cu pereții cilindrilor dă naștere camerelor în care se produc cele patru operațiuni. Principiile sunt aceleași ca la motorul clasic: combustibilul este tras în cilindru, este comprimat, aprins și evacuat.

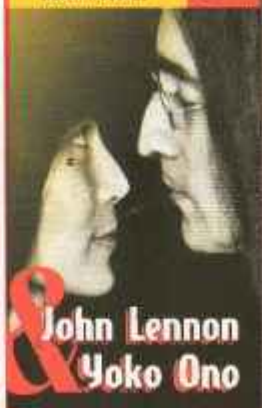
Avantaje: *Fiabilitate* – mult mai puține părți în mișcare, ceea ce duce la o mai mare durabilitate; *Uniformitate* – toate părțile motorului se rotesc în aceeași direcție și sunt eliminate multe dintre vibrațiile obișnuite.

Dezavantaje: *Poluare* – motorul rotativ este mai greu de proiectat pentru a îndeplini normele actuale de poluare; *Consum* – randamentul termodinamic este mic din cauza formei prelungite a camerei de ardere și a compresiei reduse.

Colecția *Perechi Celebre* organizată de
Editura Paralela 45, din București, 2004
de Mircea Holbe, București

JAMES WOODALL

"...cărare pe mijloc,
ochi mici, înguști,
de nepătruns,
suflete înrudite"...
relația dintre
Yoko și John a avut
multe necunoscuturi.

Află acum, grație
cărții lui Woodall,
tot ce n-ai știut despre
cea mai controversată
iubire a secolului XX.

Întrebare: În ce an a cunoscut-o
John Lennon pe Yoko Ono ?

Colecția *Perechi Celebre* este un produs PARALELA

Trimiteți răspunsul pe adresa PIAȚA PREȘII LITERE nr. 1,
cod 71341, sector 1, București, până la: 24 martie 2004
și vă puteți completa colecția *Perechi Celebre*
cu trei titluri oferite gratuit de Editura Paralela 45

A photograph showing a man, identified as Niculae Mihai, working on a boat in a courtyard. The boat is a simple, flat wooden hull, and the man is perched on its edge, looking down. The background features a corrugated metal fence and bare trees against a pale sky. The lighting is soft, suggesting late afternoon or early morning.

Niculae Mihai își
construiește barca
intr-un „șantier naval”
improvizat în curtea
unui prieten.

inedit

Arca lu' Nae

Nu știu alții cum sunt, dar noi ne-am asigurat pentru caz de potop. Avem locuri rezervate pe Arca lui Nae. Chiar dacă pare, nu este o glumă. La periferia orașului Slobozia, pe strada lanache, un localnic dulgherește „nava” cu pricina. De peste trei ani. Bucată cu bucată, șurub cu șurub. După un plan „beton”, întocmit de specialiști. În ideea de a rezista la orice. Inclusiv la înconjurul pământului. După cum spuneam, chiar și pe vreme de potop. Numai de-ar mai avea puțină răbdare. Construcția e gata spre 70 la sută. Urmează finisajele, migăleală curată. Respectiv încă vreo doi ani de muncă. Apoi, *Vânt la pupa!* Pe mările și oceanele lumii.

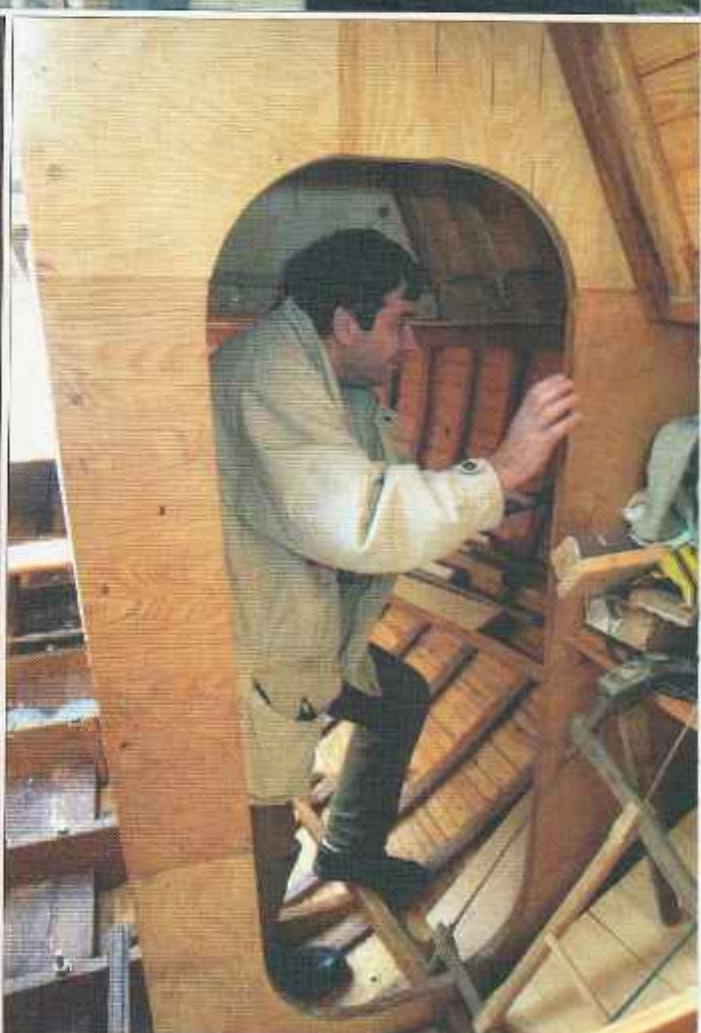
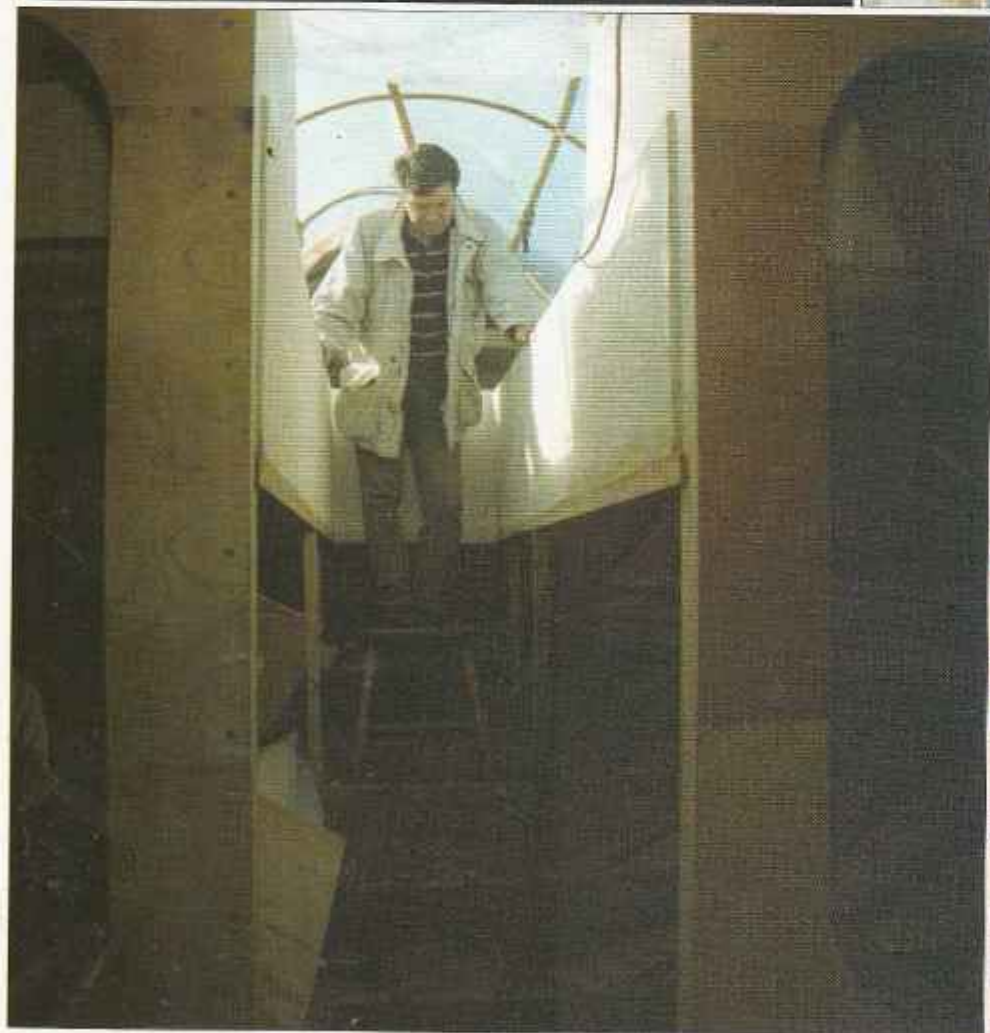
A photograph showing the interior of a boat's living quarters. The space is compact and built with wood. In the center, there is a white built-in stove with a black cooktop. To the right of the stove is a wooden cabinet with open shelving. The ceiling and walls are made of wood, and there are arched openings in the structure. Light is coming from above, possibly through a hatch or window.

În Arca lui Nae încap
cam 25 de suflete.
Numai că unele vor
dormi pe jos, paturi
sunt mai puține.

Un apartament plutitor

Privită din exterior, ambarcațiunea nu are nimic senzational. O barcă, acolo, ca oricare alta. 12 metri lungime, patru - lățime. Proprietarul spune că tonajul va fi în jur de nouă tone. Viteza maximă - 14 noduri. Asta și funcție de tăria vântului. Apoi catargul, înalt de 15 metri, o cârmă obișnuită și un mic motor *Diesel*, în caz de nevoie. Partea spectaculoasă începe de-abia în interiorul bărcii. Pentru că ai senzația că intri chiar într-un apartament de bloc. Eventual, cu scară interioară. Încăperile sunt

despărțite între ele prin pereți din placaj marin, rezistent la apă. Aici este careul (16 mp), apoi trei dormitoare (unul la prova și două la pupa), un hol, o baie și, evident, bucătăria. În plus, zeci de sertare și dulăpioare, loc pentru lada frigorifică și instalația de apă și gaz. Ce să mai vorbim, tot confortul! Niculae Mihai ne asigură că în barca lui se poate locui ca într-un apartament normal. Lipsesc doar vecinii. Cu tandrețuri gen inundații, igrasie, manele, ședințe de comitet de bloc.

Planuri pentru înconjurul lumii

O casă frumoasă, la marginea Sloboziei. În curte a „crescut” o arcă. Unii trecători doar trag cu ochiul peste gard. Alții încă își mai fac cruce. Ne învârtim câteva minute în fața porții. Câinele își anunță stăpânul că-i bai. Omul iese din casă, ne întreabă ce vrem. Să vorbim cu proprietarul bărcii, desigur. Îl strigă să-și arate fața. Că e tocmai în burta navei, mesterește ceva: „Hai, bă, că ți s-a dus dracu’ buhu, până la București!” Fără supărare, ca-ntr-o prietenie. Împetricatul ne explică de ce: „Ei spun că nu sunt sănătos. Adică aș fi normal dacă m-aș duce la cârciumă, la meci și dacă aș vorbi politică toată ziua. Nu, mulțumesc, mă simt bine cu ale mele.”

Ne poartă în arcă. Urcăm pe scară, apoi ne strecurăm, printr-un fel de oblon, înăuntru. Intrarea se face, de fapt, printr-o săritură. Scara interioară nu e gata. Azi e zi cu noroc, meșterul are și ajutoare. Un amic, George, de profesie merceolog. Uneori mai vine și profesorul Nistorescu. Dar, în general, Niculae Mihai roboteste singur. Într-o salopetă fostă albastră, cu toporul pe aproape. Așa și-a pus în gând, să fie făcută de mâna lui. Ne așezăm la taclale, în careu. Miroase a lemn proaspăt lucrat. Ca-n copilărie. Pentru că de atunci poartă în el acest vis. S-a născut pe baltă, în Ciocănești de Călărași, în urmă cu vreo 52 de ani. A crescut pe gârle, cioplinind bărci din lemn. Asta îi era și joacă și învățătura. Pe la 25 de ani s-a apucat de navo-modelism. A câștigat, în timp, șase titluri de vicecampion național și internațional în

domeniu. În viața de zi cu zi este tehnician în radiocomunicații. Dimineața e „cu firma și cu geanta”, după-amiaza trece la „schimbul doi”. La arcă, adică. Și asta din tinerețe. De peste 20 de ani strânge materiale pentru barcă. Azi un leu, mâine un șurub, până s-a adunat necesarul. Familia lui are venituri modeste, fără agoniseala asta în timp n-ar fi reușit.

Materialele de construcție au, într-adevăr, cantități impresionante: 16.500 de holșuruburi, 18 mc lemn de brad, 8 mc lemn de stejar, 600 kg polimer, 250 kg fibră de sticlă, 200 de nituri de cupru făcute manual etc. La capitolul prețuri nu are o socoteală exactă. Cine mai știe cât costau astea în urmă cu atâția ani? În fine, în noiembrie 2000 a pornit aventura. După un plan dichisit de inginerul Ungureanu, proiectant de nave la Galați. Construcția a început din exterior spre interior, cu un gabarit (calapod). Au urmat chila (rezistența centrală), coastele, apoi scoaterea de pe gabarit. Odată conturat, scheletul bărcii a fost întors în poziție normală și s-a fixat bine în pământ, pe un suport. De aici încolo au urmat compartimentările, cu tot dichisul. Care, de altfel, e în plină desfășurare. Lansarea la apă ar fi posibilă cam peste doi ani. Barca trebuie evaluată și de o comisie de specialiști. Altfel nu poate fi înregistrată la Autoritatea Navală. Ca să zburde, în voie, pe mări și oceane. Chiar și în jurul lumii, speră proprietarul: „Sigur că visez la asta, dar nu este chiar atât de simplu. Costurile sunt foarte mari, la noi nu se prea găsesc hărți,

partea materială a acestei aventuri este greu de suportat. Am un prieten, Marius Albu, care se află pentru a doua oară cu barca în jurul lumii. Prima dată a călătorit doi ani, acum se pare că durează și mai mult. Tot din motive de bani. Navighează o vreme, apoi stă și muncește, iar pleacă în larg, iar i se termină fondurile... Și tot așa!”

Niculae Mihai a făcut școala de timonieri la Constanța. Cu teoria stă bine. Cu practica, tot așa. În 1991 a plecat pe mare, în concediu, cu barca unui prieten. Și cu soția, asistentă medicală, pasionată și ea de navigație. Numai pe băiat nu l-a corupt. La 17 ani, nu-l miști decât cu forța din fața calculatorului. Călătoria despre care vorbeam a durat două luni. Pe traseul Marea Neagră, Istanbul, Marea Marmara. Și înapoi. Marioara povestește despre vacanța aceea la superlativ: „Am avut o stare de totală libertate, pe care numai pe mare poți s-o simți. Am fost fericită că am ieșit din tipar, am înșelat cumva monotonia asta de zi cu zi.”

Ne despărțim de soții Mihai, de arcă și machetele lor plutitoare, cu senzația rară că am cunoscut niște oameni speciali. Pentru că au curajul să bată cuie și să strângă șuruburi împreună. Dacă așa se poate împlini un vis. Și, la urma-urmei, o viață. Altfel, destul de banală.

text: **Liliana Petruș**
foto: **Octavian Tîbăr**

Din prietenie, George labrașu roboteste și el prin arcă

În careu, la o poveste

Soții Mihai, visând la înconjurul lumii

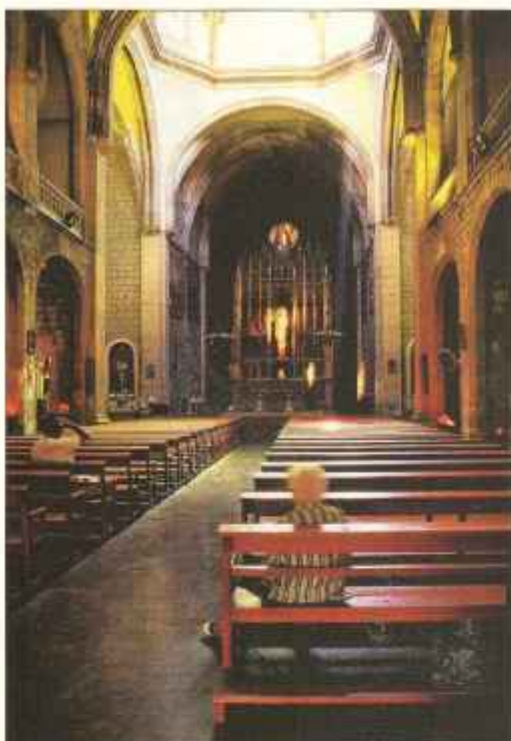
Nicăieri în lume Divinitatea nu a mai binecuvântat o țară cu atâta frumusețe naturală, cu atâta istorie și cu atâta artă, la un loc. O vacanță în Italia înseamnă o întoarcere în timp. Turistul simte pe propria-i piele mărirea și decăderea Imperiului Roman, strălucirea geniilor renaștentiste sau aerul sacru din jurul papalității. Dar oricât de multe atracții ar avea „țara în formă de cizmă”, nimic nu se compară cu Venetia.

Romantismul Orașului lagună

Pentru noi, esticii, aventura italiană începe, de obicei, cu Venetia. Orașul lagună al vechilor dogi reprezintă poarta de intrare a Italiei de est. Venetia este, de fapt, o grupare de peste 100 de insule fixate de fundul Mării Adriatice cu ajutorul a milioane de stâlpi din lemn. Datorită salinității, stâlpii s-au calcificat, devenind astfel mai duri decât betonul. Străzile înguste nu permit accesul nici unui autovehicul, iar aprovizionarea se face exclusiv cu ajutorul bărcilor. Transportul în comun se realizează prin intermediul faimoaselor vaporetto, un soi de autobuze plutitoare, iar locul taxiurilor este luat de către gondole. Limbile de pământ comunică totuși între ele, prin intermediul a 400 de poduri, dintre care cele mai cunoscute sunt Ponte Vechio și Ponte Rialto. Ultimul este un adevărat bazar suspendat, de unde turiștii își pot cumpăra suveniruri, obiecte de podoabă, măști și câte și mai câte... Dar locul care exprimă cel mai

bine atmosfera venețiană este Piața San Marco. Deschisă spre Canal Grande, piața este delimitată de Basilica San Marco (construită în 1073), Palatul Dogilor și Turnul Campanile. În vârful său se află faimosul orologiu, vechi de 500 de ani, care are desenate pe cadranul său însemnele zodiacale. În apropiere de Piața San Marco se află Piața Sclavilor. Pe aici treceau sclavii, care știau că nu-și vor mai recăpăta niciodată libertatea. Venețienii au denumit acest loc *Puntea Suspinelor*. Cu timpul, micul pod a devenit locul de sinucidere al îndrăgostiților incurabili, care ajungeau la concluzia că iubirea lor nu se va împlini niciodată. Tot aici, spune legenda, a fost întemnițat faimosul Cassanova, iar la fereastră închisorii se adunau zeci de femei, în fiecare noapte, pentru a-i ține companie printre gratii. Suspinele acestor domnițe l-au înduplecat pe dogele de atunci să-l elibereze, în ciuda geloziei crunte care rodea până și

inimile nobililor din conducerea orașului.

În Venetia, romantismul este la el acasă. Gondolierii îi iau pe tinerii îndrăgostiți și-i poartă prin cele mai tainice unghere ale lagunei, cântându-le sub clar de lună arii celebre. Cafenelele din Piața San Marco sau de pe străduțele înguste sunt pline de cupluri care trăiesc sau re trăiesc marea iubire. Totul este perfect, dar venețienii au câteva reguli ale casei, la care țin foarte mult să fie respectate. Cea mai importantă dintre acestea este liniștea de după miezul nopții. La ora 11 noaptea, toate terasele își strâng mesele și refuză să mai servească, indiferent de hramul pe care-l poartă clienții. După 12 noaptea, peste întreaga lagună se așterne o liniște abisală, iar străzile sunt pustii, pustii...

Oamenii trăiesc sau re trăiesc aici marea

iubire. Venetia însă înseamnă și artă. Să nu uităm că aici au creat artiști precum Tintoretto, Veronese, Hemingway sau Proust și tot aici au fost interpretate pentru prima oară *La Traviata* și *Rigoletto*. Unele dintre cele mai căutate suveniri sunt obiectele realizate din sticlă de Murano. Murano este o mică insulă venețiană, care produce sticla cea mai apreciată din toată Italia. Tradiția meșterilor sticlari din această zonă datează încă de acum o mie de ani. Muzeul Sticlăriei poate depune mărturie a tradiției sticlei de Murano, iar atelierele deschise turiștilor fac oricând o demonstrație de virtuozitate...

Text: **Ciprian Enea**
Foto: **PARCKER MEDIA GRUP,**
ilustrare: **IMATECH**

Oferte agenții

Vacanță de Paște în Italia

Circuit autocar 11 zile – 390 euro
Se vizitează: Venetia, Florența, Roma, Napoli, Insula Capri, Milano, Verona, San Marino, Viena

Romantic Travel (www.romantic.ro):
326.04.35 – 40 sau 210.15.16

Paște tradițional în Italia și Grecia

Circuit autocar 12 zile – 470 euro
Se vizitează: Venetia, Florența, Roma, Napoli, Patras, Atena, Meteorele, Salonic
Romantic Travel (www.romantic.ro):
326.04.35 – 40 sau 210.15.16

Vacanță la Venetia

Sejur avion 4 zile – 440 euro
Cora Voiaj (www.cora.ro): 205.36.90

Caracteristica lunii martie

Prezența și în această lună a lui Marte în zodia Taurului predispune în continuare spre cheltuieli și investiții de mai mare anvergură. Saturn își va relua tranzitul direct, permițând rezolvarea unora dintre problemele cu care v-ați confruntat până acum, mai ales a celor din cămin.

Cristina Vanea

Berbec (21.03. - 20.04)
Ceva cheltuieli veți avea la începutul lunii după care situația financiară începe să se redreseze. Nu vă încredeți în oricine vă face propuneri căci există cineva care v-ar putea înșela. Spre sfârșitul lunii starea dv. generală se va îmbunătăți, iar implicarea în activități noi vă va avantaja.

Taur (21.04 - 20.05)
În continuare veți fi cam irascibil, dar implicarea în activități de divertisment vă permite să vă relaxați. Relația cu ființa iubită va evolua considerabil în bine. Nu este exclus să reveniți la o dragoste mai veche. Pe la jumătatea lunii veți avea o bună ocazie de a îmbunătăți câte ceva în aspectul dv. exterior.

Gemeni (21.05 - 21.06)
Unul dintre planurile dv. secrete ar putea căpăta contururi reale, dar nu trebuie să vă asumați riscuri inutile. La slujbă veți avea o realizare care este posibil să trezească mari invidii. Puteți însă miza pe sprijinul unui prieten de încredere. Chiar dacă vi se oferă ocazia, nu vă grăbiți să faceți schimbări în domeniul serviciului.

Rac (22.06 - 22.07)
Beneficiați de suficientă energie pentru a vă putea pune proiectele în practică. La serviciu va fi agitație mare și ați putea primi noi sarcini. Țineți cont că inițiativele pe care le veți avea în această direcție se vor bucura de apreciere. Spre sfârșitul lunii ar trebui să acordați ceva mai multă atenție sănătății.

Leu (23.07 - 23.08)
Se vor ivi unele neînțelegeri cu colaboratorii, dar până la urmă veți reuși să ajungeți la un numitor comun. Și în familie vor exista divergențe care vă vor obosi. Cel mai bine ar fi să evitați discuțiile în contradictoriu și mai ales să fiți ceva mai conciliant. De pe alte meleaguri veți primi vești care vă vor ridica multe semne de întrebare.

Fecioară (24.08 - 22.09)
Reușiți să fiți foarte eficient în tot ceea ce faceți, așa că ar fi bine să vă ocupați de chestiunile mai dificile cu care vă confrunțați. În cazul în care aveți de gând să plecați la drum, mare atenție, căci ați putea rămâne fără bani. Afacerile în care sunteți implicat ar putea da roade spre sfârșitul lunii.

Balanță (23.09 - 23.10)
Veți face o investiție, dar fiți cu băgare de seamă și nu vă asumați riscuri inutile. Starea dv. fizică nu va fi dintre cele mai bune, așa că ar trebui să vă găsiți timp pentru odihnă și relaxare. Este posibil să primiți o ofertă de colaborare, după data de 23 martie. Partenerul de viață ar putea avea o neplăcere.

Scorpion (24.10 - 22.11)
Relația cu partenerul de viață s-ar putea îmbunătăți, dar nu ar fi exclus nici ca acesta să aibă o realizare pe care o veți sărbători împreună. Evitați să vă implicați în activități care să vă suprasolicite din punct de vedere nervos, căci nu veți reuși decât să încurcați lucrurile. Pe cât posibil, fiți prudent.

Săgetător (23.11 - 21.12)
Neînțelegerile cu colegii par a se atenua, dar totuși situația va rămâne tensionată. Va trebui să munciți din greu iar rezultatele nu se vor vedea decât spre sfârșitul lunii. O persoană de sex opus vă va face o mulțime de complimente, dar nu este cazul să o luați prea în serios.

Capricorn (22.12 - 20.01)
Popularitatea dv. în rândul persoanelor de sex opus crește; ați putea face o cucerire, ocazie cu care echilibrul dv. psiho-afectiv s-ar putea restabili. Proiectele pentru timpul liber ar putea fi puse în practică, permițându-vă să depășiți cu mai multă ușurință neplăcerile cu care vă confrunțați.

Vărsător (21.01 - 18.02)
În căminul dv. se va petrece un eveniment care vă va binedispune. Neînțelegerile din ultimul timp vor fi date uitării și veți reuși să vă puneți de acord cu unele chestiuni de interes comun. Relația cu ființa iubită va reveni în atenția dv. În ultimele zile ale lunii. Activitățile intelectuale vă avantajează.

Pesti (19.02. - 20.03)
Comunicați bine cu cei din jur, ceea ce vă permite să aflați lucruri interesante. La slujbă vă veți confrunta cu tot felul de situații neprevăzute, dar veți reuși să vă descurcați cu bine. Partenerul de viață ar putea finaliza o activitate începută de mai mult timp. Colaborările se vor dovedi avantajoase.

CONCURS

SANKT PETERSBURG
INCĂLZEȘTE INIMA

Nume:
Prenume:
Vârsta:
Profesie:
Stare civilă:
Adresă:
Telefon:

4 PREMII „SANKT PETERSBURG” PE ADRESA DUMNEAVOASTRĂ!

Citiți cu atenție articolele din acest număr al revistei și veți reuși, într-un mod plăcut, să vă încălziți inima. Răspundeți corect la întrebarea de mai jos și puteți câștiga unul dintre cele 4 premii:

4 premii a câte 1 butoi de vodcă „SANKT PETERSBURG” de 0,7 l.

Completati talonul și expediați, până pe data de 24 martie 2004, împreună cu răspunsul pe adresa: Publicațiile Flacăra, București, sectorul 1, Pista Presa nr. 1, cod 71341.

ÎNTREBARE: Câți copii au murit într-o lună la Maternitatea din Ploiești?

RĂSPUNS:

Câștigătorul concursului organizat de **Sankt Petersburg**, din numărul 12/2004 este:

Eugen Iancu
Strada Ploiești
Andrei N. Stelian
Cămin
Mircea Călin Cetean
Strada
Elena Bozeșan
București

Noul Power Mac G5.

Disponibil în limita
dorinței de a vă
schimba perspectiva.

NouMax

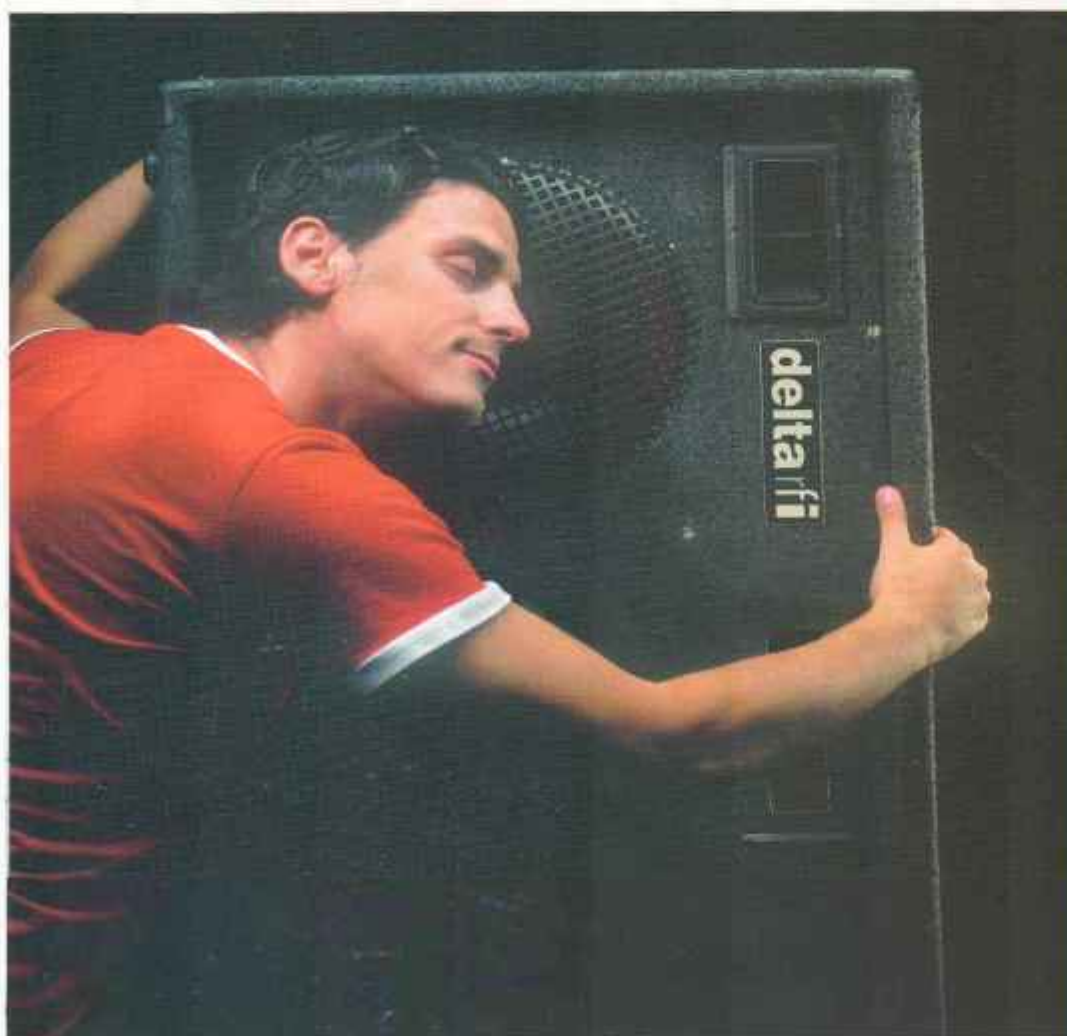
Str. J.S. Bach, Nr. 1A, Sc B, Ap. 20, București, Sector 2.
Tel: (4021) 230 7057, (4021) 231 0361.
Fax: (4021) 230 2704, E-mail: nmx@itnet.ro

Authorized Dealer
and Service Provider

VENIM CA VINDEM computere diferite, am
învățat să fim alții. Să fim simpli, eficienți, de
încredere. Altfel spus, am învățat să fim la
frământul computerelor pe care le promovăm.

Și la mulțimea așteptărilor clienților noștri.
Dacă vreți un computer diferit, servicii
deosebite sau pur și simplu o informație
aparte, alegeți un dealer care gândește altfel.

**muz
ica p
ecare
oiub
ești**

delta rfi
93.5 fm

Adaptarea adoptării

cap. 24

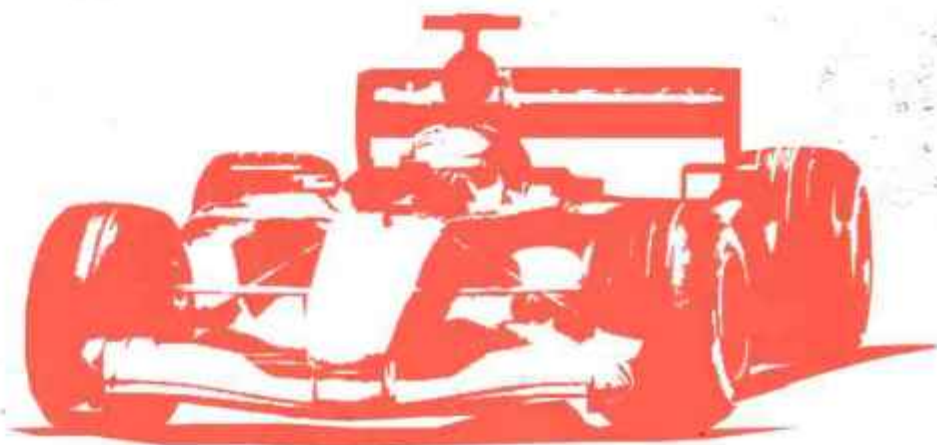

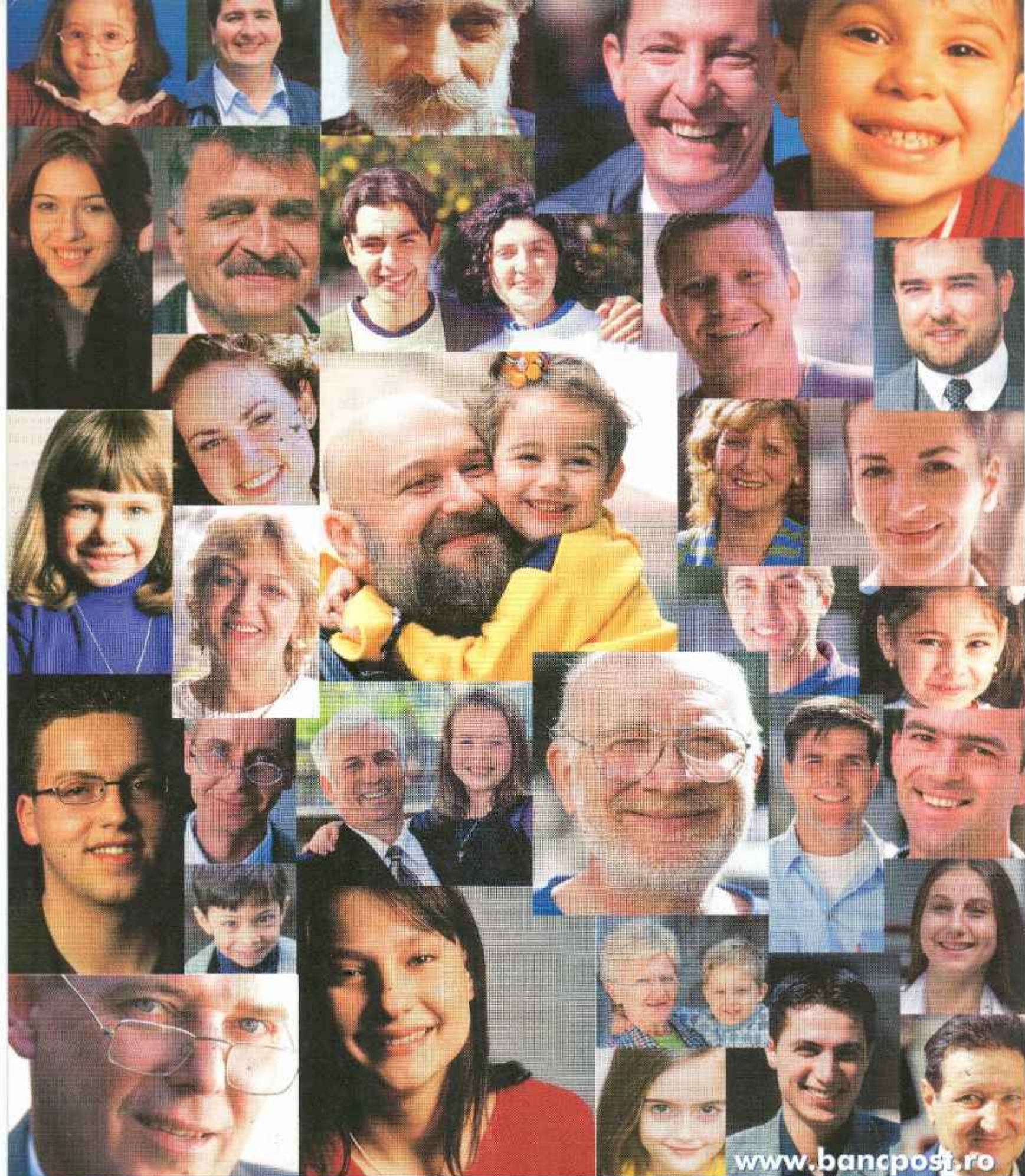

SEPANG MARELE PREMIU AL MALAEZIEI
CALIFICĂRI SÂMBĂȚĂ 20 MARTIE ORA 08:00
CURSA DUMINICĂ 21 MARTIE ORA 09:00

mașina lui michael schumacher
cea mai rapidă pe circuitul de la sepang

www.bancpost.ro

BANC POST
O bancă a tuturor